

NASLOV

Leto XXXIV
Št. 37

Murska Sobota
23. septembra
1982
CENA 10 DIN

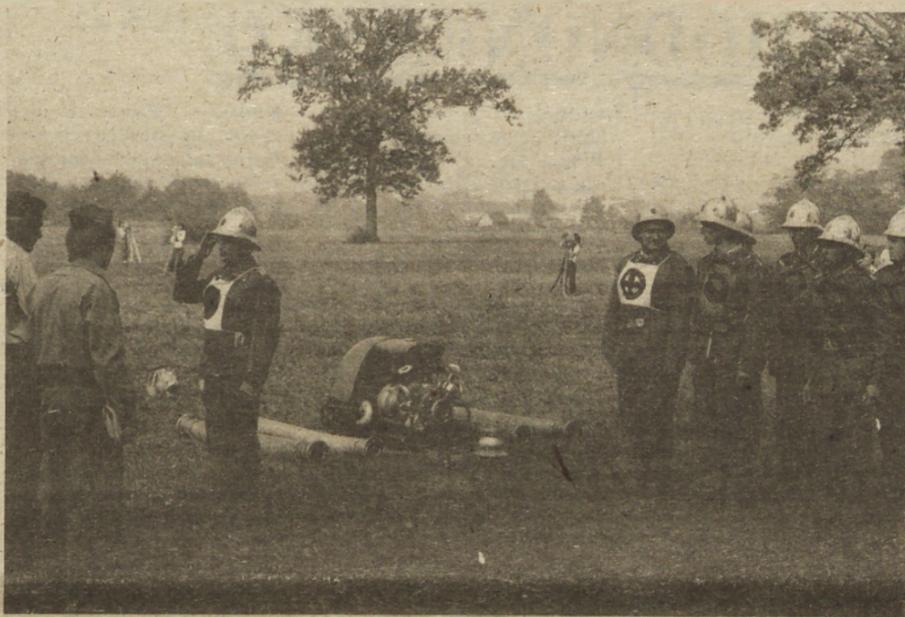
VESTNIK

Pomurski gasilci so se pomerili

Svet pomurskih gasilskih zvez in Občinska gasilska zveza Ljutomer sta v nedeljo pripravila regijsko gasilsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta. Pisana družba gasilskih društev Pomurja je obetala zanimive in napete boje. Več kot 320 gasilcev, zbranih v 35 ekipah, se je pomerilo v taktični gasilski vaji, vaji z motorno brizgalno, s hidromotom, vedrovko, gasilsko štafeto in drugih vajah.

Ljutomerska občina je bila zastopana z 9 ekipami gasilskih društev in ekipo IGD Tehnostroj Ljutomer, radgonska občina je poslala šest ekip in ekipo IGD, Murska Sobota 8 ekip gasilskih društev in ekipo IGD, Lendava pa 9 moštev gasilskih društev.

Rezultati so bili tesni in končne zmage so bile takele: med pionirji A je vrstni red prvih treh — 1. GD Puconci, 2. GD Cven, 3. GD Puconci; pionirke A 1. GD Puconci; Pionirji B: 1. GD Rakičan, 2. GD Okoslavci, 3. GD Dolga vas; Pionirke B: 1. GD Videm, 2. GD Cemelavci, 3. GD Kobilje.

Zmagovita ekipa IGD Tehnostroj Ljutomer sprejema nalogo pred tekmovanjem.

Pri mladinkah so prva tri mesta bila razdeljena takole: 1. Mekotnjak, 2. Bakovci, 3. Črenšovci, pri mladincih pa: 1. GD Jurij, 2. GD Spodnja Ščavnica, 3. GD Ljutomer. Članice niso tek-

movale, pri članih pa je vrstni red: 1. GD Ljutomer, 2. GD Gresovščak in 3. GD Videm. Tekmovanja se je udeležila tudi ena ekipa CZ, in sicer iz Črenšovca, med industrijskimi gasilskimi

društvi pa je prvo mesto zavzela ekipa IGD Tehnostroj Ljutomer, drugi so bili člani IGD Gornja Radgona, tretji pa IGD Mesna industrija, Murska Sobota.

D. L.

S SEJE BORCEV V LJUTOMERU

Preko sveta več vpliva

Da so borci resna politična sila, na katero lahko računamo v kateremkoli času in razmerah — tudi takih, ko nam gre za nohte — se je pred dobrim tednom dni v Ljutomeru le še potrdilo. Tam so se namreč dobili člani medobčinskega sveta ZZB NOV za Pomurje in obravnavali zdajšnje gospodarske in politične razmere v regiji in širše, proučili pobudo za ustanovitev posebnega organa borcev v občini in se dotaknili nalog, ki jih čakajo na področju SLO in družbene samozasčite, zlasti pa v akciji NIČ nas ne sme presenetiti. Iz številnih razmišljanj in pobud povzemamo le nekatere.

Del bremena in odgovornosti nosijo tudi borci, posebej tam, kjer so druge družbenopolitične organizacije prekratke ali tam, kjer je usklajeno delo nepogrešljivo. V naslednjih treh letih se moramo za vsako ceno izvleči iz zagatnega gospodarskega položaja, saj je znano, da je medvojna in tudi povojna preteklost čisto postavljala pred nas še trše preizkušnje. Prav zato pa smo lahko in moramo biti v tem pogledu optimisti. Toda, da bi splavali, je več pogojev. Najprej se moramo znebiti posplošenih, dramatičnih opredeljevanj, jenjati s »samaritansko« socialno politiko in hkrati v nemamim postavljanjem in zgolj nekaterih na — da porabimo izraz s seje — »sramotilni oder«, dati vso veljavo skromnosti, osebnemu zgledu, ki se kaže v odnosu do dela, delovne discipline in odgovornosti in se nenazadnje manj in ne vsevprek ukvarjati z »diagnozo«, več in zavzeteje pa z znošno »terapijo«. Kar pa je pri vsem tem bistveno: le po samoupravni poti se bomo

izklopali iz nagradenih težav. Borcem je vse to jasno in razumljivo je, da hočejo biti v središču in nikakor ne na obrobju dogajanj. Za to je možnostni ničkoliko. Omenimo samo dejstvo, da živi kakih 80 odstotkov borčevskega članstva na podeželju, v vaških krajevnih skupnostih, kjer jih najdemo v krajevnih konferencah socialistične zveze, organizacijah ZKS svetih in skupščinah, družbenih organizacijah in društvih. Radi pa bi bili še prodornejši in udarnejši, kar so na seji njihovi najvišji predstavniki tudi nazorno izpričali. Dana je namreč pobuda — ki ni nova oziroma je stara dobro leto — da bi po občinah do konca leta ustanovili posebna, politično-posvetovalna in spodbujevalna telesa — svete občin (kot imamo recimo sveče Federacije ali svete republik) ali plenum Osvobodilne fronte pri občinskih konferencah SZDL. Vanje bi vključili zasluzne in ugledne politične, znanstvene, kulturne in druge javne delavce iz vsake posamezne občine, ki so se do nedavna veliko razdajali in so še dokaj pri močeh, ne opravljajo pa kakšnih poklicnih nalog ali funkcij. Tak sestav zagotavlja, da svet občine — tako naj bi se namreč, kot so se v razpravi zedinili, imenoval — ne bo nekakšna nova institucija, marveč oblika za še kvalitetnejše razvijanje in ohranjanje revolucionarnih tradicij, za učinkovitejšo osveščanje in širjenje splošne varnostno-politične kulture med delovnimi ljudmi in občani, obenem pa tudi velika priložnost za vplivanje borcev na širše družbenoekonomske in politične razmere v občini.

B. Zunec

Na obisku veleposlanik LR Madžarske

V lendavski in soboški občini se je minuli teden mudil na obisku veleposlanik LR Madžarske v Jugoslaviji dr. Simon Pál. V Lendavi se je sestel s predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti za kulturo in prosveto madžarske narodnosti iz občin Lendava in Murska Sobota, kjer so gosta seznanili s položajem narodnosti in uresničevanjem narodnostnih pravic. Na osnovni šoli Drago Lugarič, je ugledni gost izročil šolski knjižnici knjige, darilo madžarske vlade. Veleposlanika sosednje države je sprejel sekretar komiteja občinske konference ZKS Lendava Rudi Lajner, v M. Soboti pa je bil gost medobčinskega sveta ZKS za Pomurje, kjer se je pogovarjal s sekretarjem Gezo Bačičem ter predstavniki občinske skupščine. Svoj obisk je smil z ogledom dvojezične osnovne šole v Prosenjakovcih.

Jani D.

Dosledno spoštovati dogovor

Na pobudo republiške skupščine, republiškega sveta zveze sindikatov in službe družbenega knjigovodstva je bil v petek v Murski Soboti regijski posvet o uresničevanju dogovora o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov v letošnjem letu. Podobni posveti so se zvrstili v vseh slovenskih regijah, da bi poenotili stališča v zvezi z uresničevan-

njem dogovora in obravnavanjem prekoračiteljev.

Na pomurskem posvetu je bilo poudarjeno, da je potrebno usklajevanje osebnih dohodkov z dogovorjeno rastjo v organizacijah združenega dela doseči po samoupravni poti. Ob polletju so organizacije združenega dela prekoračitelji in vztrajati je potrebno, da se do konca leta uskladijo z rastjo, kot jo dovoljuje družbeni dogovor. Tako je usmerjena tudi obsežna družbenopolitična akcija v naši republiki.

Ob obravnavi tekoče problematike v zvezi z uresničevanjem dogovora so se zavzeli tudi, da se čimprej poenotijo stališča, kako obravnavati in ukrepati proti tistim, ki bodo ob koncu leta kršitelji dogovora. Že zdaj pa je potrebno pripravljati tudi dogovor za prihodnje leto, ki mora biti bolj razumljiv in praktičen. Takšnega bodo v združenem delu lahko učinkoviteje uresničevali, odgovorni organi pa spremljali njegovo izvajanje.

Kršitelji iz lanskega leta pa morajo preveč izplačane osebne dohodke obvezno poravnati oziroma vrniti.

BOLJ VOJNA KOT MIR

stran 2

UREDNIŠTVO NA OBISKU

TOKRAT V GENTEROVCIH

Nadaljujemo z našimi obiski v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih. V nedeljo, 28. septembra, ob 8. uri se srečamo v Genterovcih v lendavski občini. Na pogovor, ki bo v osnovni šoli, vabimo čimveč naših bralcev s tamkajšnjega območja. Radi bi namreč temeljiteje spoznali življenje v Atalevni skupnosti Genterovci, kjer v sklopi dve Slovenci in pripadniki madžarske narodnostne skupnosti. Poleg novinarjev vestnika in slovenskega radijskega programa se bodo srečanje udeležili tudi sodržavni MSP-izvajalci. Na pogovor pa smo povabili tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij interesnih skupnosti in smatranske zadrage. Na svetenjski torek v nedeljo ob 8. uri v osnovni šoli v Genterovcih.

ib

Ocene o ubitih v palestinskem taborišču Sabra in Šatli se močno razlikujejo in po nekaterih virih naj bi bilo 1500 mrtvih. Točnega števila najbrž ne bo mogoče ugotoviti, saj so številne žrtve pokopane pod ruševinami. Na sliki: povesod trupla ubitih.

TUJI BANKIRJI NAM ZAUPAJO

Uspešno so se končala pogajanja med jugoslovansko in skupino mednarodnih bank (ameriških in japonskih) o triletnem posojilu v znesku 200 milijonov dolarjev. Že zdaj je brez dvoma mogoče trditi, da je to za Jugoslavijo, nemara pa tudi za druge države, dobra novica.

Za nas pomeni ta pogodba več od omenjene vsote, saj so jo sklenili že nekaj dni po svetovnem srečanju v Torontu, kjer so si mednarodne banke, prestrašene spriko razmer v Mehiki, Argentini, Poljski in drugih državah, prizadevale, da bi vsem odrekale nova posojila, to pa bi še zaostriло nevarnost splošnega poloma. „Presojajte vsakega dolžnika posebej in ne dovolite, da bi problemi v eni državi vplivali na vaše mnenje o sosednjih državah.“ je z govorniškega odra v Torontu dejal generalni direktor Mednarodnega denarnega sklada Jacques Larosiére.

In za to je imel tehten vzrok. V zadnjih mesecih so namreč Latinski Ameriki ali vzhodni Evropi odobrili komaj kak dolar novih posojil. Z neuspehom se je pred kratkim končal tudi eden izmed naših poskusov, da bi dobili srednjeročno posojilo. Izvedenci za monetarne zadeve pa se strinjajo, da utegnejo spriko tega splošnega umika že tako težavne razmere postati neresljive. Zato so v Torontu pozvali mednarodne banke, naj ne ukinejo posojil in obljubili, da upnikov ne bodo pustili na cedilu; da bo mednarodni denarni sklad, tako kot v mehikiškem primeru, organiziral akcijo za „reševanje“ velikih dolžnikov.

Ni mogoče zanesljivo ugotoviti, v kolikšni meri je srečanje v Torontu opogumilo preplašene svetovne bankirje. Walter Wriston, predsednik newyorške Citybank, ki je sicer pobudnik novega posojila za Jugoslavijo, je za New York Times izjavil, da ni vzroka za takšne dvome o kreditni sposobnosti držav v razvoju, ker bo z obnovitvijo rasti svetovnega gospodarstva in trgovine problem „likvidnosti“ mogoče razrešiti razmeroma lahko in uspešno.

Kar zadeva Jugoslavijo, pa je novo posojilo znamenje, da so vsaj v našem primeru ubogali nasvet iz Toronta, naj sedijo o slehernem dolžniku posebej.

globus

MOSKVA — SZ je izstrelila v vesolje transportno vesoljsko plovilo „Progres 15“, ki bo pristalo ob vesoljski postaji „Saljut 7“. V transportnem vozilu je oprema in raziskovalni pripomočki za kozmonavta Berezova in Lebedeva, ki sta v krožnici okoli Zemlje že štiri mesece.

BEJRUT — Pripadniki desničarske falange in vojaki majorja Sadada so pod zaščito izraelske okupacijske vojske v taboriščih Sabra in Šatli v zahodnem Bejrutu pobili na stotine palestinskih beguncev.

WASHINGTON — Najnovejša proučevanja ameriškega javnega mnenja so pokazala, da večina Američanov ne želi, da bi Ronald Reagan še enkrat zmagal na volitvah. Kar 44 odst. vprašanih bi se raje odločilo za demokratskega senatorja Edwarda Kennedyja, za Reagana pa samo 39 odst.

TOKIO — Japonsko ministrstvo za transport bo zahtevalo preko 100 milijonov jenov za gradnjo novega Panamskega prekopa, ki naj bi bil vzporedno s sedanjim, vendar tako, da bi bil enakolično kot morje (kar sedanji ni) in da bi po njem lahko pluli tudi največji tankerji. Omenjeni denar bodo porabili za različne raziskave pred nameravano gradnjo, prekop sam pa naj bi stal najmanj deset milijard dolarjev.

RIM — V Ženevi so aretirali Licia Gellija, »velikega mojstra« tajne protizidarske lože P-2, političnega in poslovnega ustolovca, ki je bil vpleten v vse velike italijanske škatle zadnjih let. Gellija povezujejo tudi z atentatom na bolonjski železniški postaji avgusta predani, ko je bilo ubitih 65 ljudi.

MELBOURNE — Tajni lani v Avstraliji kupili 2,7 milijona obdelovalne zemlje, ki se je od leta leto močno pocenila.

LOČITEV PO ZAHODNONEMŠKO

Po pričakovanju je prejšnji petek razpadla zahodnonemška koalicijska socialdemokratsko-liberalna vlada, ki je v trinajstih letih morala prebrskati marsikatero težavo, uspelo pa ji je urediti zunanjepolitično vlogo ZR Nemčije.

Začelo se je leta 1969, ko je postal kancler Brandt (SPD), podkancler in zunanji minister pa Scheel (FDP). Brandt je bil prvi socialdemokratski kancler. Leta 1970 je Brandt uredil zahodnonemške odnose s Sovjetsko zvezo, potem s Poljsko. Leta 1973 je ratificiral dogovor o priznanju Nemške demokratične republike, leta 1974 pa je zaradi vohunske afere odstopil. Za Brandtom je postal novi socialdemokratski kancler Schmidt, podkancler pa vodja liberalne stranke (FDP) Genscher. Po volitvah leta 1980 sta bila Schmidt in Genscher ponovno potrjena, naslednje, redne parlamentarne volitve pa naj bi bile leta 1984.

V času Schmidtove socialdemokratsko-liberalne koalicijske vlade si je ZR utrdila svoje mesto v dialogu med ZDA in SZ. Značilnost tega obdobja je tudi terorizem v ZR Nemčiji in močno gibanje ekologistov, ki so močno nasprotovali vladni politiki.

Sodu je izbil dno nastop ministra za gospodarstvo Lambsdorfa (FDP), ki se ni strinjal z nekaterimi ukrepi gospodarske in socialne narave kanclerja Schmidta, ta je potem v petek izsilil odstop vseh štirih ministrov, pripadnikov liberalne stranke (gospodarstvo, zunanji resor, notranji resor, kmetijstvo) ter predlagal razpis parlamentarnih volitev že koncem letošnjega novembra. Na ta način bi prisilil opozicijske krščanske demokrate, da

sprejmejo nase »svoj del moralne odgovornosti.«

Ustavni zakon iz leta 1949 preprečuje možnost, da bi država dalj časa ostala brez vlade, zato je s svojimi določili močno okrepil vlogo kanclerja, ki ga je mogoče proti njegovi volji vreči samo v okviru takoimenovane »konstruktivne nezaupnice.« to pa pomeni, najti v parlamentu večino poslancev, ki bi glasovali za nezaupnico. Opozicijski krščanski demokrati v parlamentu nimajo dovolj glasov (manjka jim kakšna polovica od 52 liberalnih poslancev), da bi vrgli kanclerja sami.

Zato so se takoj po »vladni ločitvi« med socialdemokrati in liberalci pričela dogovarjanja med krščanskimi demokrati in liberalci. Reči je treba, da tudi v nasprotnem taboru (krščanski demokrati) (CDU CSU) in liberalci (FDP) niso gledišča poenotena: nekateri so za predčasne volitve, drugi proti. Pri tem najbrž tisti, ki niso za takojšnje

volitve, ne pozabljajo katastrofalnega poraza Rainerja Barzla leta 1972, ki so ga opozicijski krščanski demokrati nameravali narediti za kanclerja pa mu v parlamentu niso zagotovili dovolj glasov.

V kolikor ne bi prišlo do soglasja med krščanskimi demokrati in liberalci, bi ostal sedanji kancler Schmidt moralni zmagovalec tega dvo-boja, kajti opozicija ne bi bila sposobna postaviti novega kanclerja. Toda že v petek je predsednik liberalne stranke Genscher izjavil, da bi bila njegova stranka »pripravljena sooblikovati učinkovito vladno.« s čemer je namignil, da se je pripraviljen pogovarjati s krščanskimi demokrati.

Predvidoma večer naj bi v Bundestagu glasovali o zaupnici kanclerja Schmidta, ki je socialističnim poslancem predlagal naj se glasovanja vzdržijo in tako opoziciji omogočijo, „da ga vrže“. Če se zadeve razvijajo v tej smeri, potem bo imela ZR Nemčija že jutri novo vlado s Helmutom

Kohлом na čelu, ne bi pa bilo presenečenje, če bi bil novi kancler F. J. Strauss, ki ga je opozicija na zadnjih parlamentarnih volitvah že ponujala za kanclerja.

Bo prišlo ob teh spremembah do drugačne zunanjepolitične usmeritve v Nemčiji? Še pred „razvezo“ v koalicijski bonnski vladi je takratni še zunanji minister Genscher za ugledni ameriški časopis „Foreign Affairs“ izjavil, da v primeru, če koalicijska vlada razpade, ne bo prišlo do sprememb v zunanji politiki.

Poznavalci razmer sodijo, da Washington spremembe v Bonnu vse prej kot vznemirjajo, saj je bil Schmidt pogostokrat prehud oporečnik ameriški strategiji. Obžaloval pa je razplet dogodkov v ZR Nemčiji vodja avstrijskih socialistov in kancler Kreisky. Ne čisto brez razloga: v Avstriji bodo 24. aprila 1983 parlamentarne volitve in avstrijska ljudska stranka si že sedaj brusi kremplje za obračun s socialisti. V kolikor se bodo zadeve v ZR Nemčiji ugodno razvijale za krščanske demokrate, lahko to prej ugodno kot slabo vpliva tudi na razmere pred volitvami v sosednji Avstriji.

V žarišču dogodkov

Še preden so iz Bejruta odšli zadnji vojaki ameriških, italijanskih in francoskih mirovni sil, ki so nadzorovale umik palestinskih borcev so se obnovili spopadi v samem mestu, v dolini Bekaa, kakšen dan po umiku mirovni sil pa je bil izveden tudi atentat na novega libanonskega predsednika Džemajela.

Ameriški predsednik Reagan je razložil svoj načrt o tem kako priti do trajnega mira na Bližnjem vzhodu pri čemer je Palestincem (na veliko nejevoljo Izraelcev) prisodil pravico do avtonomije. To je storil najbrž zaradi izjemnega pritiska svetovne javnosti na Izrael.

V Fesu se je medtem sestal arabski vrh, ki Reaganovega predloga sicer ni sprejel, vendar je s svojimi sklepi nakazal možnost preobrazbe svojih stališč do Izraela in tudi končno do priznanja židovske države. V Rimu se je prejšnji teden sestala medparlamentarna unija parlamentarci iz 89 držav, ki je ob navzočnosti vodje PLO obravnavala tudi palestinsko vprašanje. Jaserja Arafata je v privatni avdiciji sprejel papež zavoljo česar so Izraelci srdito napadli Vatikan in mu (nekoliko upravičeno) očitali, da se med drugo svetovno vojno ni dovolj odločno postavil v

bran Židom, ki jih je nacistični režim neusmiljeno iztrebljal.

To je nekaj dogodkov, ki so povezani z dogajanjem na Bližnjem vzhodu, kjer se težišče dogajanja odvija ob libanonsko-sirski meji. Izraelska letala so v preteklih dneh uničila nekaj sirjskih raketnih baterij. Poznavalci razmer na Bližnjem vzhodu zatrjujejo, da Izrael išče priložnost za obračun s Sirijo, zato tudi močna izraelska vojaška koncentracija nasproti Siriji za katero pa Izraelci prav tako trdijo, da je vzhodnem Libanonu namestila najmanj šest divizij s 1500 tanki. Izraelski radio je poročal, da je med sirjskim vojaštvom tudi 4 do 5 tisoč palestinskih borcev.

Trditve o nameravanem obračunu Izraela s Sirijo potrjujejo tudi nedavna izjava jordanskega kralja Husaina, ki je v nekem intervjuju dejal, da podpira Reaganov mirovni načrt, vendar ne verjame, da bi se Arabci z Izraelci pogajali vse dotlej, dokler bo v Izraelu na oblasti Menahem Begin. Pa tudi Washington sam je postal oprezniji v odnosih z Izraelom. V ZDA sicer nihče ne priznava da je destabilizacija sedanje izraelske vlade eden od ameriških ciljev, toda geste v to smer so nedvoumne. V New Yorku se je ameriški zunanji minister Shultz pogovarjal z Aba Ebanom, ki je bil zunanji minister v nekdanji izraelski laburistični vladi (sedaj v opoziciji), v Washingtonu pa pričakujejo tudi voditelja izraelske laburistične opozicije Simona Perza. Na ameriškem političnem prizorišču je novost tudi to, da so ameriški Židi sprejeli Reaganov predlog o rešitvi palestinskega vprašanja. Ob vsem tem seveda ni čudno, da so reakcije Izraela nič kaj vljudne. Ko je ameriški predsednik svojemu bližnjem vzhodnemu odposlancu Philipu Habibu pripel najvišje ameriško civilno odlikovanje je izraelski obrambni minister Šaron dejal o

ameriških marincih: »Vešče so urejali promet, ko so morali Palestinci bežati iz Bejruta.« Tel Aviv pa je to Reaganovo dejanje komentiral s trditvijo, da se Washington kiti s tujim perjem.

In kakšne zveze bi utegnile vse to imeti z izraelskimi namerami do Sirije? Predvsem gre za izraelsko »čisto« libanonskega prostora. Prvi strateški cilj so Izraelci dosegli s tem, da so takorekoč na bajonetih postavili za predsednika Libanona Džemajela, svojega protagonista, ki je, še preden je pravzaprav prevzel predsedniška opravila, zagrozil, da bo s trdo roko naredil v Libanonu mir, seveda takšnega kot si ga je sam predstavljal: brez Palestincev in Muslimanov. Drugi strateški cilj se nanaša na Sirijo, ki ji je Izrael v znani arabsko-izraelski vojni leta 1967 vzel nekaj ozemlja. Obračuna Sirijo pomeni za Beginovo politično strategijo ustvariti nove pogoje za urejanje bližnjem vzhodne zadeve. In takšen obračun bi lahko bil — gledano z vojaškega stališča — za Sirijo usoden

BOLJ VOJNA KOT MIR

iz dveh razlogov. Prvič: znana arabska neenotnost in zaradi tega tudi neučinkovitost, in drugič: sirjski vojaški potencial je veliko slabši od izraelskega. To se je že potrdilo v dosedanjih spopadih okrog bejrutskega zapleta. Čeprav je sestank voditeljev arabskih držav v Fesu vsaj rahlo nakazal, da je arabski svet vendarle sposoben misliti drugače kot doslej, je do praktičnih rezultatov tega najbrž še daleč. In to je Beginu v korist. Podviza pa ga lahko k novim dejanjem in zapletom s Sirijo tudi ohlajeno stališče ZDA do Izraela in močno nasprotovanje sedanji politiki s strani precejšnjega dela Izraelcev samih. Omeniti je namreč treba, da je bil Begin s svojo vlado v parlamentu že nekajkrat pod tolikšnim udarom opozicijske kritike, da se je le s težavo izvelel.

V kolikor bo čas potrdil, da je Washington resnično naklonjen Beginovi opoziciji v Izraelu, potem se bo tudi izkazalo do kolikšne mere je bila židovska država z Beginom na čelu pravzaprav predmet manipuliranja

ameriške globalne politiki do Bližnjega vzhoda. Kjer gre za vse kaj več kot samo za palestinsko vprašanje, namreč za večjo prisotnost ZDA v tem delu sveta po znanih ohladitvah med Egiptom, Irakom in nekaterimi drugimi državami na eni in Sovjetsko zvezo na drugi strani.

Prvi izraelski cilj v Libanonu je z smrtjo novega libanonskega predsednika Džemajela porušen. Bo Begin, čeprav vojaško močnejši, pa zaradi vseh okoliščin in nasprotovanja skoraj vsega sveta slabši, vendarle tvegal odkrit spopad s Sirijo? Sovražno razpoložen do vseh Arabcev, takšen kot je, je najbrž sposoben storiti tudi ta korak, čeprav se lahko zgodi, da bi po takšni vojni lahko ponovil, iz zgodovine že znano trditev: »Če ena takšna zmaga in uničeni smo.«

Atentat na libanonskega predsednika je dal Izraelu povod, da je vkorakal tudi v zahodni del Bejruta. Vseeno kdo stoji za tem atentatom; razmere na Bližnjem vzhodu so se zaostriale do nepredvidljivih razsežnosti.

NAJPREJ TISTI DVE MILIJARDI...

Predsedstvo republiške konference SZDL je na nedavni seji opozorilo na pasti, ki se pojavljajo pri preskrbi občanov z življenjskimi potrebščinami. Prav zato že pripravljajo nekatere ukrepe, ki naj bi zagotovili racionalizacijo pri porabi in porazdelitvi teh potrebščin. Izvršni svet pripravlja ukrepe, po katerih naj bi vsako gospodinjstvo v naši republici lahko le enkrat v sezoni kupilo 2 tone rjavega premoga oziroma tri tone lignita. Te količine so izračunali glede na količine premoga, ki ga bodo nakopali do konca leta.

Predsedstvo je tudi opozorilo na težave, s katerimi se srečujemo pri davčni politiki. Podatek, da samo v naši republici dolgujejo davko plačevalci 2 milijardi dinarjev, pove dovolj. Prav zaradi tega mora tudi socialistična zveza zahtevati dosledno uresničevanje davčne politike, spodbuditi pa mora tudi družbene dejavnike za zagnanost pri nadaljnjem oblikovanju možnih rešitev v samem davčnem sistemu.

Na seji republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije pa so ob predlogu, da bi dodatno

obdavčili osebne dohodke, rekli nekako takole: dokler ne bo stabilizacijsko obrzdan tudi zvezni proračun in dokler ne bo v naši republici pobranih za 2 milijardi dinarjev davkov, sindikati ne bodo pristali na dodatno obdavčitev osebnih dohodkov. Sindikat je opozoril tudi na potrebo po večji prizadevnosti ob pospravljanju letošnje bogate letine. Če bo sadje ostajalo neobrano, naj bi ga v popoldanskem času za nižjo ceno obirali občani sami, ali pa bi organizirali delovne brigade.

Obe, zgoraj omenjeni stališči, sta na mestu.

Vsa tri, zgoraj omenjena stališča, so na mestu. Glede racionalizacije preskrbe z gorivi moramo zagotoviti vsem občanom enak položaj. Dosledno izvajanje predvidenih ukrepov pomeni, da se bomo izognili nezadovoljstvu tistih, ki bi bili morebiti izigrani, pri dodatnem obdavčevanju osebnega dohodka pa nikakor ni mogoče prezreti popustljivosti slabe organiziranosti pri dosedanji izterjavi. Napake se na takšen način ne popravljajo.

KVALIFICIRANA VEČINA

V beograjski mestni skupščini so te dni razpravljali tudi o nevdržnem stanju upravljanja s stanovanjskimi sredstvi. Med razpravljanjem je bilo slišati tudi ugotovitev, zapisana je bila v gradivu o upravljanju s stanovanji, da stanovalci v 40 odstotkih nimajo prav, ko se pritožujejo na ravnanje »Infostana«, organizacije, ki zbira stanarino in z njo plačuje storitve komunalnim servisom in ostalim porabnikom stanarine. Možakar se je javno, na televiziji, vprašal, zakaj ugotovitev ni zastavljena drugače, namreč tako, da bi bila na prvem mestu ugotovitev, da je 60 odstotkov stanovalcev upravičeno nezadovoljnih z delovanjem »Infostana« samo med tistimi, ki so ugovarjali terjativam te organizacije.

Če pa je tako, je najbrž resnica, da velika večina stanovalcev ni zadovoljna z stanovanjskim samoupravljanjem, v katerem je »Infostan« samo tehnični člen finančnega poslovanja in se zaradi tega vselej izgovarja, da ne odloča o ničemer, temveč le uresničuje odločitve ssov za stanovanje in se zaradi tega ne mu za dolžnega, da bi preverjal račune, ki jih izpostavlja stanovalcem na podlagi nalogov, ki jih sprejema od drugod. Toda žal je tako, da »Infostan« tudi ne polaga računov o porabljenih sredstvih stanovalcem, in tako omogoča upravljanje s stanovanjskimi sredstvi mimo stanovalcev, pa po načinu forumskega delovanja ssov in hišnih svetov, pri čemer so sivi praktično le administracije, prek katerih teče poslovanje s stanovanji.

Pri tej zadevi je posebej zanimivo dejstvo, da tudi peto beograjsko sodišče, ki je za Infostan prevzelo izterjevanje stanarine z mandatnim postopkom, deluje ob pomoči računalnikov Infostana, saj daje za plačilne naloge le številke, češ da je predrago voditi to administracijo v lastni hiši, a za tožilca imajo tamkajšnje javno tožilstvo. Kot tukaj radi stvari humorno poenostavimo, pravijo: če kadija toži in sodi, potem se stanovalec pač lahko samo obrni pod nosom! In potrpežljivo plačujejo vse račune, da bi se vsaj izognili dolgotrajnim sodnim postopkom, ki se začno šele tedaj, ko se stanovalec pritoži zaradi plačilnega naloga.

Toda čeprav je tako, bi morali za to pristojni, a med njimi je prav gotovo družbeno pravobranilstvo samoupravljanja, skupaj s sodišči združenega dela nastopiti zoper ravnanje, v katerem je 40 odstotkov stanovalcev tistih, ki so se pritožili brez potrebe. Že v navadnem političnem sistemu odločanje je pomembna navadna večina za vzgibanje vseh mehanizmov družbene obrambe pred nasiljem kogarkoli, torej tudi »infostanov«. Samoupravna večina, torej tista kvalificirana večina, ki temelji na večinskem odločanju vseh stanovalcev, v tem primeru na zborih stanovalcev, pa bi morala že na samem začetku odločanja onemogočiti delovanje, ki bi imelo več napak kot pa pravilnosti.

Na žalost je v Beogradu tako, kolikor jaz vem, sem pa zelo dobro poučen zaradi izkušenj iz okolja, kjer stanujem, da stanovalec nihče ne vpraša o ničemer in se tudi hišni sveti menjajo kar z manjšinskimi odločanjem formaliziranih zborov stanovalcev, a z blagoslovom krajevne skupnosti in občine. Obstajajo namreč neki zastareli odloki mesne skupščine o upravljanju s hišami, ki izključujejo stanovanjsko samoupravljanje, saj dovoljujejo ssov za stanovanje razpolaganje s skupnimi prostori in vsemi sredstvi od stanarin in stanovanj v imenu lažne solidarnosti, ki narekuje popustljivost napram nasilnemu vseljevanju v pralnice in podobne prostore, a na račun stanovalcev, od katerih »Infostan« izterjuje tudi stroške stanovanja teh nasilnežev. Zanimivo pa je pri tem, da taka stanovanja delijo skupaj z gospodarskimi in drugimi organizacijami družbeno aktivnim članom kolektivov, ki jih na ta način parazitizirajo.

V stanju, v katerem ne vemo, kdo pije kdo plača komu in za kaj, je vprašanje stanovanjskega samoupravljanja gordijski voz, ki ga je težko presekati z enim samim zamahom, saj je vozcel sestavljen iz mnogih vozličev v verigi finančnega poslovanja, ki je zastavljeno po starem državno gospodarskem in podjetniškem načinu delovanja, ki je zdaj dobilo naziv SIS, kar mnogi tukaj asocirajo s »sisavca« (sesalec).

Zgodba je seveda še daljša in bi lahko tudi bolj zanimivo opisana, vendar ni histveno to, kar se dogaja v stanovanjskem (ne)samoupravljanju v Beogradu, saj nam gre samo za ilustracijo pojma »obvladovanje dohodka od delavcev«, ki očitno ne obvladajo niti svojega osebnega dohodka, dokler imajo v žepih roke tega in takih ssov.

Viktor Sirec

Uokvirjeno z gospodarsko situacijo

Za študentsko politiko v občini je v zadnjih treh letih značilno, da upada število razpisanih in podeljenih kadrovskih štipendij, oziroma štipendij, ki jih podeljuje združeno delo v občini. Medtem, ko ostaja število štipendij iz združenih sredstev približno enako, pa je kadrovskih precej manj. V šolskem letu 1980/1981 jih je bilo 221, lani 146, pa še od teh 55 nepodeljenih, za tekoče leto pa le 126.

Drži, da je to posledica prehoda na sistem usmerjenega izobraževanja in zaostrene gospodarske situacije, ki je nekoliko prišknila tudi vrata študentski politiki, toda razmerje med kadrovskega in študentskega iz zruženih sredstev ubira pota v napačno smer. Čeprav je to razmerje v občini približno polovično in najboljšje v regiji, pa še močno zaostaja za republiškim odnosom, ki je približno v razmerju dva proti ena, v prid kadrovskim štipendijam. Zato se poraja vprašanje, kako dolgo bo še tako. Vemo, da bi naj bilo študentsko iz zruženih sredstev le prehodna in vmesna politika v študentskem delu.

O tem so pred kratkim spregovorili tudi na izvršnem svetu skupščine občine. Ugotovljeno je bilo, da tako kot povsod v republici tudi v občini namenjajo največ študentskih sredstev za izobraževanje stopnje raznih tehnikov (ekonomskih) in profilogov, ki jih v regiji in v občini ne potrebujemo, pa se vendarle

za to stopnjo zahtevnosti šolanja odloča največ mladine. Čeprav v celotni regiji trenutno ne moremo govoriti o deficitarnih poklicih, pa bi bilo vendarle potrebno mlade s pravnim delom in svetovanjem že v osnovnih šolah odvrčati od sufcitarnih poklicev.

Te so, seve, le kratkoročne rešitve, za usmeritev v kadrovskega način študentskega dolgoročno rešitev, mimo katerih pa tudi združeno delo ne bo moglo in smelo iti, pa je vsekakor izobraževanje mladine za potrebe prestrukturiranega gospodarstva v občini. Žal pa to, kot kaže, še ne bo kmalu. Skoraj nobena OZD še nima pripravljenega dolgoročnega razvojnega programa, ki bi vključeval tudi potrebe po kadrih in tako naravnal študentsko politiko. In tako se bo vse dotlej, dokler to ne bo pripravljeno.

še vedno največ mladih odločalo za šolanje v šolah, in takšnih je v regiji največ, združeno delo pa jih skoraj več ne potrebuje. Za njih pa bodo, glede na socialni položaj učencev, spet podeljevali štipendije in tako le kratkoročno vodili študentsko politiko, največ iz združenih sredstev, namesto, da bi se s kadrovskega štipendijami vključili v dolgoročno reševanje kadrovskega potreb združenega dela.

Ker je v občini slišati tudi precej pripomb na podeljevanje študentskega posameznikom in na njihovo višino, bi bilo potrebno v študentsko politiko bolj vključiti še krajevne skupnosti. Na seji IS SO pa so že menili, da bi bilo moč v občini zagotoviti še več študentskega sklada in nasploh bolj podružbati to občutljivo področje.

V. Pavco

DELEGATSKE IZKUŠNJE V OBRTNITVU

ŠKODLJIVA ODLAGANJA IN POSPLOŠITVE

Sama po sebi so take vrste razčiščevanja, kakršnemu smo bili priča v ponedeljek (13. septembra) zvečer v prostorih gornjeradgonske obrtne zadruge 14. oktober, pravšnja in dobrodošla. Pa če jih ichtamo v luči delegatskih »pravil igre« ali utečenih metod in oblik političnega dela ali z docela stvarnih, praktičnih vidikov. Posebej zato, ker so se za razpravljalno mizo našli na eni strani najvišji predstavniki občinske skupščine in izvršnega sveta, na drugi strani pa predstavniki obrtne zadruge oziroma obrtne zadruge, kar sicer pri sklicevanju delegacij pred zasedanji zborov skupščine ni v navadi.

Tokrat je do tega moral priti, saj je šlo za izjemo s strateško težo — razvojna vprašanja drobne gospodarstva v občini in širše, s poudarkom na davčni politiki do obrtnikov. Ob tem naj spomnimo, da je bilo doslej — na drugi občinski kandidacijski konferenci in dveh zasedanjih skupščine občine Gornja Radgona v letošnji pomladi — v tej zvezi postavljenih kar blizu 30 delegatskih vprašanj.

Poglavito spoznanje, ki bi se ga dalo izluščiti iz sira razgrete in polemično zašiljene razprave, mestoma prežete s podtoni osebne prizadetosti in nestrpnosti, je nesporno dejstvo, da so se občinski izvršni svet in organi skupščine občine v prejšnjem sestavu odločno premalo ukvarjali z obrtništvom v najširšem pomenu te besede.

Med argumenti za to omenimo odlaganje obravnave študije o razvojnih možnostih drobne gospodarstva v Pomurju v naslednjem obdobju, ki — mimogrede povedano — še danes ni prišla na dnevni red. Prav tako v občini nimajo določnejših programov razvoja na tem področju in nehoti se ob omejenih, dobre tri ure in pol trajajoči razpravi, zbujajo primera s srčajim gnezdom, kjer se ne ve natančno, kdo pije in kdo plača. Vrh tega pa se velja še vprašati, kaj sploh počne že pred časom ustanovljen družbeni svet za davčno politiko in davčni sistem v občini.

A pustimo verbalna razglabljanja in skušajmo podatkovno dokumentirati nekatera dognanja! V občini je ta čas 195 obrtnikov, članov obrtne zadruge, od tega so pri 83 zaposleni delavci pa še to vsega 241 ljudi. Mar to ne dokazuje, da se — če številke dobora pretuhamo — tod odpirajo velike zaposlitvene možnosti? Vzemimo druge podatke! Celotni prihodek iz obrtnih dejavnosti je lani znašal nekaj nad 185 milijonov dinarjev, dohodek okrog 52 milijonov, v proračun občine pa je kanilo skoraj 10 milijonov, kar pomeni nad 16 odstotkov skupnega zneska proračuna. Sklepamo lahko, da so potemtakem davki obrtnikov važna »postavka« v občinski proračunski blagajni. No, in prav davki in zlasti delo uprave za družbene prihodke skupščine občine je bil v razpravi eden od glavnih kamnov splošne.

Né bi se radi spuščali v pravcati plaz očitkov — upravičenih in neupravičenih — ki so leteli na račun »davčne uprave«. Dregnili bi namreč v zajetno, zapleteno in strokovno področje, s čimer bi bil presežen namen tega zapisa. Kljub temu pa vendarle kaže izdvojiti dvoje, najpogosteje omenjenih očitkov. To sta neažurnost (na primer pri potrjevanju računov) in togost (na primer glede uradnih in neuradnih dni). In še nekaj bi radi takoj dodali, saj bolj kot je, že ne more biti zgodborno. Gre za usmeritev iz znanih idejnopoličnih izhodišč družbenoekonomskega razvoja Pomurja v tem srednjeročnem obdobju, ki se glasi: »Občine bodo s stimulatивно davčno in urbanistično politiko še naprej pospeševale odpiranje novih obrtnih delavnic.« Naš komentar k temu je: če bodo take usmeritve doživljale podobne usode kot denimo razvijanje novih, zanimivih programov, kakršni so računalništvo, mikroprocesorska tehnika, iskanje novih virov energije, potlej se stvari še dolgo ne bodo premaknile na bolje.

Branko ŽUNEC

PO ODKUPU PŠENICE IN PRED JESENSKO SETVO V RADGONSKEM KMETIJSTVU

NAJVEČ DOSLEJ

Dobrim rezultatom v republici in posebej še v regiji se pridružuje tudi kmetijstvo v občini Gornja Radgona. Plan odkupa pšenice je bil realiziran nad pričakovani in soga presegel za 45 odstotkov. Letos so odkupili 1312 ton pšenice ali kar štirikrat več kot lani. Čeprav so to posledice izjemnih naravnih pogojev in ugodnega vremena ter dobre preskrbe z gnojili, zaščitnimi sredstvi in pogonskimi gorivi, pa ne moremo prezreti tudi dobro organizirane družbene akcije.

V občini so s tridesetstotno tržnostjo precej nad republiškim poprečjem. Vendar pa še ostajajo rezerve, česar se v občini dobro zavedajo. Takšno je tudi mnenje samih kmetijcev, je bilo rečeno na svetu za kmetijstvo pri OK SZDL, kot tudi na IS SO in v predsedstvu SZDL Gornja Radgona. Rezerve so predvsem v večjih hektarskih donosih. Ti so bili skromni na površinah v lasti KK Radgona, in nasploh v družbenem sektorju, ki pa jih morajo v prihodnje s pravimi agrotehničnimi ukrepi in pravočasno setvijo in žetvijo odpraviti.

Plan jesenske setve je v občini visok kot še nikoli. V družbenem sektorju bodo zasejali 560 hektarov pšenice in 355 hektarov sladkome pese, v zasebnem, oziroma kooperacijsko organizirani kmetijski proizvodnji, pa kar 800 hektarov pšenice in 260 hektarov sladkome pese. Takšen je namreč plan republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki so ga v občini, zavedajoč se usmeritve, ki naj postopoma vodi k slovenski samooskrbi s hrano, sprejeli.

vp

Vse se vrti—okrog denarja

Pravijo, da slovenska energetika let ni bila v tako težkem finančnem položaju kot letos. Ob polniti so zabeležili nekaj več kot dve milijardi dinarjev izgube, poštevajoč vse ukrepe, ki so jih sprejeli v energetskih organizacijah za zmanjšanje izgube, predvidevajo, da bo do konca leta skupna izguba 3,1 milijarde dinarjev.

V energetskem gospodarstvu tudi, da je glavni vzrok za izgube premajhna cena električne energije, saj ta ne dobaja stroškov za amortizacijo, obresti za posojila, vzdrževanje in investicijsko posojilo več kot 80 odstotkov skupnega prihodka elektro gospodarstva. Na republiškem sindikatu ob tem delavcem v elektro gospodarstvu očitajo, da vedno pri pojasnjevanju izgub omenjajo samo neustrezno ceno elektrike, ne pa razmišljajo o prihrankih pri delovanju, pri nadurnem delu, izostankih z dela, o delovni disciplini, boljšem izkoriščanju delovnega časa in o večji produktivnosti. S takimi prihranki sicer zgrebuje ne bi mogli odpraviti, lahko pa bi jo zmanjšali.

V elektro gospodarstvu so že začeli razmišljati tudi svoje osebne dohodke s slovenskim gospodarstvom in zdaj izplačujejo take osebne dohodke, kot so jih izplačevali v prvih treh mesecih letos.

V Beogradu pa so pred dnevi skupščine SFRJ obravnavali predlog družbenega dogovora o skupnih temeljih in merilih za ugotavljanje osebnih dohodkov funkcionarjev, ki delajo v družbeno-političnih skupnostih in organih družbeno-političnih organizacij. Po predlogu dogovora naj bi bili v prihodnje osebni dohodki funkcionarjev v skladu z delovnimi rezultati in naj ne bi temeljili na povprečju osebnih dohodkov, kot je bilo doslej. Pri tem so si belili glavo v vprašanju, kako ugotoviti, kateri član zveznega predsedstva ali zveze komunistov na primer oziroma kolikšen je delovni prispevek posameznika, na podlagi katerega naj bi merili njegov osebni dohodek.

GORNJA RADGONA — Prejšnji teden se je sestalo predsedstvo OK SZDL. Ob poročilu o uresničevanju politike odlikovanj SFRJ in družbenih priznanj v občini, za katere so bili člani mnenja, da je vse preveč kampanjska, so spregovorili še o nekaterih aktualnih zadevah. Tako so sklenili, da se s prihodnjim mesecem v sodelovanju z delavsko univerzo prične izobraževanje vodij vseh 289 delegacij, usposabljanje pa se bo v zimskem času še razširilo na vse ostale, vključene v delegatski sistem v občini. Beseda pa je tekla še o rezultatih usmerjenega izobraževanja v občini. VP

SPODNJI IVANJCI — Na programski konferenci so se sestali mladinci iz te osnovne organizacije, ene najbolj delavnih v občinski organizaciji Gornja Radgona. Po pregledu dela za preteklo polletje, v katerem programa niso v celoti uresničili, posebej niso zadovoljni s pripravami članstva na bližnji kongres, so sprejeli program dela za naslednje obdobje. Pri tem so sklenili, da ga bodo v vseh komisijah izpolnili, vključili pa se tudi v evidentiranje kandidatov za novo predsedstvo, predsednika in sekretarja občinske organizacije. V kratkem pa bo ta OO ZSMS izdala tudi svoje prvo glasilo pod imenom Mlada iskra. VP

LENDAVA — Predstavniki občinske skupščine, izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij so pred nedavnim obiskali občino Čakovec in se tam pogovarjali o sodelovanju med občinama na gospodarskem in drugih področjih. Sodelovanje je bilo že doslej dokaj uspešno, postati pa mora še tesnejše, zlasti pri reševanju gospodarskih težav z ozirom na dejstvo, da v lendavski občini dela dokaj veliko občanov iz sosednje občine.

LENDAVA — Občinska taborniška organizacija je bila že nekaj časa brez svojih prostorov, v katerih bi se bolj razvila svoja dejavnost. O njihovem problemu je razpravljala tudi izvršni svet skupščine občine in odločil, da se tabornikom začasno dodeli prostor v lendavskem gradu, ki je bil doslej namenjen SLO in občinskemu arhivu. V grajskih prostorih bodo taborniki shranili svojo opremo in organizirali delo.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so razpravljali o analizi uresničevanja resolucije o izvajanju družbenega plana občine v letošnjem letu in možnostih razvoja v prihodnjem ter osnutku sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana za obdobje 1981 do 1985. Ta dokument bo v javni razpravi v organizacijah združenega dela, nakar ga bodo sprejeli zbori občinske skupščine.

LENDAVA — Predstavniki občinske skupščine in izvršnega sveta so obiskali občino Lenti v sosednji Madžarski in se pogovarjali o sporazumu, ki ga bodo z omenjeno občino podpisali o kulturnem, športnem in gospodarskem sodelovanju. Stiki med obema obmejnima občinama so že vrsto let dokaj dobro razviti, bolj na športnem in kulturnem področju, manj pa na gospodarskem, zato so slednjemu namenili kar največ pozornosti.

do tedna

Temeljito oceniti delo

Na ponedeljkovi seji v Ljutomeru je predsedstvo PMS SZDL razpravljalo o nekaterih aktualnih nalogah v sedanjem trenutku. Najprej so se člani predsedstva seznanili z delovanjem in problematiko Rdečega križa, ki v Pomurju vključuje 18.759 odraslih in 17.930 mladih članov in opravlja pomembno poslansvo. Poleg redne dejavnosti izvaja tudi številne akcije, v zadnjem času pa je veliko storila v pripravah na splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V razpravi pa so posebej izpostavili problematiko financiranja dejavnosti Rdečega križa, kjer so ugotavljali, da zaposleni do konca leta nimajo zagotovljenih osebnih dohodkov. Predsedstvo je sprejelo stališče, da je potrebno v posameznih občinah vprašanje financiranja ustrezno rešiti, hkrati pa izreklo vso podporo nadaljnjim prizadevanjem te množične in humanitarne organizacije. Da pa v prihodnje ne bi prihajalo do finančnih težav, morajo organizacije RK pravočasno pripraviti programe za naslednje leto.

Predsedstvo PMS SZDL je med aktualnimi nalogami razpravljalo o pripravah na programske konference KO SZDL in se zavzelo, da je na

njih potrebno preveriti realizacijo sprejetih programov ter ugotoviti, kaj je bilo narejeno, kaj ne in zakaj. Takšen način dela bodo v SZDL uveljavili tudi v prihodnje. V priprave na programske konference pa bodo pritegnili tudi ostale družbenopolitične organizacije, da bi tako dosegli večjo kvaliteto dela. Dogovorili so se, da morajo programske konference v KO SZDL biti najpogostejše do 5. novembra 1982, občinske programske konference pa do 15. decembra 1982. Pred tem pa morajo v vseh občinah opraviti volitve v organe krajevnih skupnosti.

Nadalje so govorili o predlogu za ustanovitev plenuma OF pri OK SZDL in o ustanovitvi društva za zatiranje mladoletnega prestopništva. Zavzeli so stališče, da je

potrebno v občinah proučiti potrebe po ustanovitvi takih institucij, hkrati pa tudi ugotavljati, da že obstajajo institucije, ki se ukvarjajo s to problematiko. Sicer pa se je večina članov predsedstva zavzela, da v primeru potrebe ne bi ustanavljali plenuma pri OF temveč svet občine.

Govorili so tudi o nadaljnjih prizadevanjih za stabilizacijo ter se seznanili z obiskom delegacije Domovinske ljudske fronte Železne županije z Madžarske, ki se bo mudila v Pomurju 20. in 21. oktobra 1982, sprejel pa jo bo tudi predsednik RK SZDL Franc Setinec. Prav tako so napovedali obisk predsednika IS skupščine SR Slovenije Janeza Zemljariča na Madžarskem ter srečanje narodnostnih komisij.

F. M.

ZAČARANI KROG LJUTOMERSKEGA KMETIJSTVA

V ponedeljek so družbenopolitične organizacije skicale v Ljutomeru mini tiskovno konferenco, z namenom, da posredujejo celovito informacijo o problematiki kmetijstva v občini. Pravzaprav ni bilo skoraj nič povedanega. Več kot 10 let stara zgodovina je v glavnem znana! Vseeno pa je bilo dodanih nekaj drobnih iskric. Naj jih naštejemo: prvo in zaenkrat še najsvetlejšo je dal predsednik OK SZDL Ljutomer, ko je dejal, da družbenopolitične organizacije občine Ljutomer sprejemajo del odgovornosti za neaktivnosti na področju reorganizacije kmetijstva v občini. V glavnem se še vedno ni premaknilo čisto nič glede ustanovitve enovite OZD s področja kmetijstva za področje kooperacije in druge OZD s področja primarne kmetijske proizvodnje. Novo je le to, da so 14. septembra letos na sestanku z direktorji obeh delovnih organizacij — KZ Ljutomer — Križevci, DO Ljutomerčan in DPO (te seje se je udeležil tudi predsednik SOZD ABC Pomurka Gusti Grof) sklenili, da delavski sveti obeh DO ustanovijo komisije, ki bodo pripravile elaborat o skupnem poslovnem sodelovanju na področju kmetijstva v občini Ljutomer. Seveda mora ta elaborat temeljiti na vseh tistih dokumentih in smernicah, ki so jih sprejele družbenopolitične skupnosti ter organizacije od skupščine občine do problemske konference ZK in SZDL ter nenazadnje sporazuma, ki so ga podpisale vse štiri DO in da ne pozabimo še družbenega plana občine Ljutomer za to srednje-ročno obdobje, kjer je takšna usmeritev tudi zapisana.

To je prva novost, ki je bila posredovana na ponedeljkovi tiskovni konferenci.

Druga, ki je bolj zaskrbljujoča, pa je ta, da je DO Ljutomerčan TOZD Tovarna močnih krmil 16. septembra ustavila dobavo močnih krmil KZ Ljutomer — Križevci. Vzrok je dokaj enostaven: KZ Ljutomer — Križevci bi po sporazumu o poslovnem sodelovanju, ki so ga podpisali 25. 11. 1976 in dogovoru, ki so jih sprejeli 13. 11. in 17. 1. 1982 morala dobaviti TOZD Mesna predelava Simentalka letno 3.000 bekonov, 400 govejih pitancev in 75 odstotkov celotne količine odkupljenih izločenih plemenskih krav molznic, ki jih odkupi KZ Ljutomer — Križevci na svojih odkupnih mestih.

DO Ljutomerčan TOZD Močna krmila je v prvih osmih mesecih letošnjega leta dobavil KZ Ljutomer Križevci 2.471 ton močnih krmil (od dogovorjenih 5.000 ton), kar je slabih 50 odstotkov. KZ Ljutomer — Križevci pa je v prvih osmih mesecih dobavila le: 672 prašičev, 4 goveje pitance in 137 (ali 25 odstotkov) krav, to pa so količine, ki precej odstopajo od dogovorjenih.

Ustavitev dobave močnih krmil bo imela vsekakor hude posledice, najbolj se bo to poznalo pri kmetih kooperantih, ki več ali manj sploh niso krivi za nastalo situacijo. Sklepe o krivdi bi kazalo sprejemati drugič, kajti prehitro sprejeti sklepi nikakor niso dobri. Verjetno pa bi bilo potrebno najprej rešiti problem: kako kmetom zagotoviti močna krmila, da bo proizvodnja nemoteno tekla naprej.

Prav zaradi tega so na tiskovni konferenci predlagali, da o nastali situaciji povprašano še pri obeh OZD s področja kmetijstva. Šele takrat bo slika jasnejša.

Dušan Loparnik

LENDAVA

Gospodarska rast zaostaja

Analiza uresničevanja družbenega plana občine Lendava za obdobje od 1981 do 1985, v letih 1981 in prvi polovici letošnjega leta kaže, da bo v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja dosežena precej nižja gospodarska rast, takšna, ki je tudi v prihodnjih treh letih ne bo mogoče nadoknaditi. Zakaj tako pesimistične napovedi? V zadnjih dveh letih so se naložbe v gospodarstvo skorajda popolnoma zaustavile, zato pa je naraslo število nezaposlenih, zlasti mlajših, ki so končali srednje in druge

šole. Ni odveč, če povemo, da so največji problemi gospodarstva lendavske občine INA-Nafta, sanacijski program se še vedno ne uresničuje, ELMA, kjer je zaradi težav višek delovne sile, Gorenje Varis, kjer je uveden ukrep družbenega varstva, da o Mesni predelavi ne govorimo. O vseh teh problemih je razpravljala komisija občinske konference ZKS Lendava, še bolj obširno pa bodo o gospodarskem položaju v občini spregovorili na seji občinske konference ZKS Lendava prihodnji teden. Jani D.

S SEJE ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Neodgovorno obnašanje

V dokaj obsežnem dnevnem redu, ki je še posebno na skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine občine minil v številnih imenovanjih, je na ločenih sejah sprožila največ razprava obravnava ugovorov lanskih kršiteljev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka, oziroma stališča in ugotovitve izvršnega sveta skupščine občine o pogojnih kršiteljih — OZD, ki so prekoračila sredstva za osebne dohodke.

Izvršni svet skupščine občine je po dolgem preverjanju in razgovorih s prizadetimi OZD ter na podlagi sklepov in stališč občinskega sindikalnega sveta spoznal za dejanskega prekoračitelja le DO Mercator Sloga. Ta je sredstva, kot celoten SOZD Mercator, prekoračila za 1,76

odstotka in jih mora, oziroma jih je že poračunala. Za ostalih šest pa je izvršni svet mnenja, da niso kršitelji dogovora, kar so delegati, posebej še po precej burni razpravi na zboru združenega dela, tudi sprejeli. Vsi pa so podprli stališče IS, ki ugotavlja, da strokovno službe OZD skrajno neodgovorno pripravljajo analize in obrazložitev o razporejanju sredstev za osebne dohodke in v bodoče več naknadnih obrazložitev in utemeljitev v občini ne bodo upoštevali. To so storili tokrat zgolj zaradi tega, da delavci ne bi trpeli materialnih posledic zaradi takšnega obnašanja. Sicer pa je zares skrajni čas, da bi slednjič le pogojni kršitelji, za prvo polletje jih je precej, pravočasno razložili problematiko izvršnemu svetu in ne, da

mora ta dokazovati nepravilnosti.

Na družbenopolitičnem zboru so delegati nekoliko več spregovorili o politiki podeljevanja družbenih priznanj. Ta se mora v bodoče še bolj podružbiti, vsa priznanja pa tudi z ustreznim aktom prenesti v odločanje delegatov skupščine. Nosilec te aktivnosti je frontna organizacija, kot tudi aktivnosti, ki so potrebne za podružbljanje sodstva. Po poročilu temeljnega sodišča Murska Sobota in enote Gornje Radgone so delegati družbenopolitičnega zbora sklenili, da je potrebno čimprej evidentirati večje število sodnikov — porotnikov, več pozornosti pa tudi posvetiti vlogi in delu vseh poravnalnih svetov v krajevni skupnostih. Ker se porajajo pri nameravanih razširjenih komasacijah v Apaški dolini že nesoglasja (20 lastnikov zemljišč je zavnilo podpis pogodbe), jih bodo poskusili razrešiti na bližnjem skupnem sestanku, na katerem bi poleg prizadetih sodelovali še predstavniki KS in DPO iz občine ter kmetijski strokovnjaki.

Delegat temeljne delegacije KS Spodnja Ščavnica je na skupni seji dobil pozitiven odgovor na delegatsko vprašanje v zvezi s potrebo trgovino v tej KS. Ta objekt je dobil zeleno luč, trgovino kontejnerskega tipa z ostričnico bo zgradila Avtoradgona, investitor pa bo Mercator Sloga.

Delegati vseh treh zborov so na lastno željo sprejeli odstop dosedanjega člana izvršnega sveta in namestnika predsednika komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomskega razvoja Jožeta Kocuvana in na to mesto imenovali Jeliso Kraner, po poklicu ekonomistko, ki je bila doslej zaposlena v enoti Ljubljanske banke — Temeljne pomurske banke v Gornji Radgoni.

V. Pavco

ABC POMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA Murska Sobota, o. sol. o.

ABC POMURKA — KZ PANONKA TZO KMETIJSKA KOOPERACIJA BELTINCI

objavlja prosta dela in naloge

VODJA SKLADIŠČA LIPOVCI

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- srednješolska izobrazba agronomske smeri in 2 leti delovnih izkušenj
- poklicna trgovska šola in 3 leta delovnih izkušenj z opravljenim tečajem iz varstva rastlin

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na zgornji naslov v roku 8 dni od dneva objave.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v roku 30 dni po končanem zbiranju prijav.

Fronta bo šla do konca

Predsedstvo soboške frontne organizacije se je v petek z zajetno in ustvarjalno-kritično presojo razgledalo po letošnjih gospodarskih in političnih razmerah v občini, hkrati pa »zakoličilo« smeri, kjer kaže v prihodnje pogumneje in prodorneje priti. Sodeč po mozaični izmenjavi mnenj, izkušenj in spoznanj med člani, velja poudariti neomajno frontnost socialistične zveze in vseh njenih frontnih delov, bo šla to jesen pri začetih ali zgolj na pol poti speljanih nalogah do konca. Gre za naložbeno politiko, izvoz in izvozne spodbude, kmetijsko proizvodnjo in posebej ureditve načrta jesenske etve problematiko brezposelnosti, prekoračiteljnih dohodkov, skratka za najpogostejše omenjana in najbolj občutljiva vprašanja.

Glede prekoračiteljnih delitvi osebnih dohodkov — teh je, kot je znano, iz gospodarstva 21 organizacij in 10 iz družbenih dejavnosti — je nujno ubirati preudaren in selektivni pristop. Zdaj je potrebno predvsem usklajevanje in temu ustrezno marvjavna družbenopolitična dejavnost, zlasti prek skupščinskega zbora združenega dela in delavskih svetov, in istočasno vključevanje vseh družbenopolitičnih organizacij. Na koncu leta pa — če ne bo do rušič — bo nujno iti v poračun oziroma pri tistih, ki bodo še naprej vztrajali pri svojem ukrepe družbenega varstva.

Pri jesenski setvi tudi ne gre več po načrtih. Sorazmerno skromni odstotki sklenjenih pogodb dajejo slutiti, da so v nekaterih temeljnih združnih organizacijah, vključno s kmetijsko zadružno Panonka, nekoliko prečezerni in je skrajni čas, da resneje pooprimejo v ta namen so se na seji zmenili, da bodo imenovali še posebno skupino, ki bo skrbela za hitreje in učinkovitejše delo na tem strateško pomembnem področju.

B. Žunec

ROGAŠOVCI

Družabno srečanje invalidov

Podobno kot pred tednom dni v Mačkovcih je bilo minulo soboto srečanje invalidov v Rogošovcih. Prišli so iz Kuzme, s Cankove, Tišine in Rogošovec, da bi v sprotnem pogovoru preživeli ali dve, se spomnili nekdanjih dni in se pomenili o vsakodnevnih križih in težavah. Rogošovska poverjeništvu občinskega invalidskega društva Murska Sobota, ki šteje 46 članov, je ob tej priložnosti pripravilo v tamkajšnji kulturni dvorani krajši program. V njem so sodelovali učenci osnovne šole iz Rogošovec in invalidski pevski zbor iz Murske Sobote.

B. Žunec

PRED SINDIKALNIM KONGRESOM

Posvet funkcionarjev

Predsednica medobčinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije za Pomurje Mira Marko je v torek 14. septembra v Murski Soboti sklicala posvet s predsedniki in sekretarji vseh štirih občinskih sindikalnih svetov. Temeljito so prebrali dokumente (resolucijo in statut) za 10. kongres ZSS in 9. kongres ZSJ in sprejeli vrsto pripomb in dopolnitev. Dogovorili so se tudi za razprave, ki jih bodo imeli

delegati iz posameznih občin na najvišjem shodu slovenskih sindikalnih delavcev. Tako bo delegat iz Gornje Radgone razpravljal o inovacijski dejavnosti, delegata iz Murske Sobote o vlogi in položaju samoupravne delavske kontrole in delovni disciplini ter samoupravni organiziranosti v kmetijstvu, delegat iz Lendave o več vidikih zaposlovanja in delegat iz Ljutomera o delovanju sindikata v krajevni

skupnosti.

Na slovenskem sindikalnem kongresu 11., 12. in 13. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani bo iz Pomurja sodelovalo 29 delegatov (14 iz občine Murska Sobota in po 5 iz ostalih treh), na zveznem 11., 12. in 13. novembra pa 5 delegatov (2 iz občine Murska Sobota in po eden iz ostalih treh občin).

B. Ž.

Kaj bo s kulturnim domom v Dobrovniku?

PREVELIK ZALOGAJ

Že dalj časa se v lendavski občini sliši veliko pripomb o gradnji kulturnega doma v Dobrovniku, zato so se v vasi odločili, sklicati skupno sejo predsedstva krajevne konference SZDL, sveta krajevne skupnosti, osnovne organizacije ZKS in gradbenega odbora, udeležili pa so se tudi predsednik občinske skupščine, predsednik izvršnega sveta in sekretar Komiteja občinske konference ZKS. O velikosti objekta je prepozno govoriti, ta namreč

stoji, zmanjšati se ga ne da, storiti je potrebno vse, da se vsaj del kulturnega doma usposobi za dejavnost. Tako nekako je izvenela končna beseda v dokaj živahni razpravi.

Gradbeni odbor je razgrnil vse podatke o gradnji iz katerih lahko razberemo naslednje: Končna cena objekta je 17 milijonov dinarjev, doslej pa je v gradnjo vloženi 14 milijonov dinarjev. Vaščani Dobrovnika so v kulturni dom vložili doslej 5,94 milijona

dinarjev, kulturna skupnost Slovenije pa je prispevala 6,47 milijona, 2,5 milijona dinarjev je dal komite za vzgojo in izobraževanje, 500 tisoč dinarjev pa občinska kulturna skupnost. Za dograditev kulturnega doma bi bilo potrebno še nekaj nad 4 milijone dinarjev, tega denarja pa seveda ni in ga je v teh težavnih časih težko dobiti.

Povedati je potrebno, da je gradnja kulturnega doma vnesla med vaščane številna nesoglasja, da je od začetne navdušenosti za gradnjo vse ostalo le na plečih peščice ljudi in kot je običaj, je na teletela marsikatera pikra s strani tistih, ki so vedno močni na besedah in slabi pri dejanjih. Žal referendum za prispevek za gradnjo kulturnega doma ni bil opravljen v celi krajevni skupnosti, v Strehovcih in Žitkovcih, tako je vso breme ostalo le na vaščanih Dobrovnika, ti pa seveda tako velikega zalogaja ob drugih prispevkih ne zmorejo sami. Napake pri gradnji so seveda bile, kot so povsod, toda kljub temu je dom skorajda zgrajen. Dober milijon dinarjev bi bilo potrebno, da bi do zime usposobili del doma, potem bi bilo že lažje, so povedali na seji. Toda ob sedanjem položaju gospodarstva v občini in ob dejstvu, da je lendavska občina še vedno dopolnjevana, bo tudi ta denar težko zagotoviti. Danes takšnega doma gotovo ne bi gradili, so povedali, takrat smo pač gledali z drugačnimi očmi na vlaganje. Še en dokaz več, kako smo se obnašali pred slabimi petimi leti. In še to, dom je tu, škoda bi bila, da bi začel propadati. Potrebno bo najtičasne rešitve, vsaj za delno usposobitev doma.

Jani D.

Po sklepu odbora za delovna razmerja pri IMP-TOZD BLISK Murska Sobota se

razpisuje

prосто delovno mesto za:

1. voznik traktorja z nakladalcem
2. voznik kombija

Pod točko 1. se zahteva 3-letna poklicna šola, 6 mesecev delovne prakse, vozniški izpit B- in F-kategorije ter izpit za upravljanje dvigala.

Pod točko 2. se zahteva končana osnovna šola, vozniški izpit B- in C-kategorije ter 1 leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo vlogo z vsemi potrebnimi dokumenti KADROVSKI SLUŽBI PRI IMP TOZD BLISK Murska Sobota, Bijedičeva 3, najkasneje 15 dni po objavi.

ARCEPOMURKA

VABIMO VAS
NA

Veliko
jesensko-zimsko
modno
revijo

KI JO BOMO PRIPRAVILI

V KAVARNI
HOTELA DIANA
V MURSKI SOBOTI

v soboto dne
25. septembra 1982
ob 20. uri

REZERVACIJE
po 50,- dinarjev
so vam na voljo v pisarni
BLAGOVNICE - POTROŠNIK

TOZD IZBIRA
veletrgovina

Potrošnik
murska sobota

mala anketa

Mladi Pomurci pred kongresom

Od 22. do 24. oktobra bo v Novem mestu 11. kongres Zveze socialistične mladine Slovenije. Tako se počasi približujejo koncu javne razprave, ki so tudi v Pomurju zajele sleherno okolje življenja in dela mladih. V interesu nas vseh je, da ZSM postane resnična fronta celotne mlade generacije, ki se je opredelila za socializem, za družbo, v kateri ne bo prostora za kakršnokoli izkoriščanje človeka. Postati mora tribuna kresanja različnih idej, razmišljanj, v kateri se bodo izražali interesi vseh mladih. S tem bi organizacija postajala živ organizem, v katerem bi se prepletali mladostni elan, želja in odločnost za spreminjanje vsega, s čimer nismo zadovoljni. Kaj so o tem povedali mladi Pomurci?

Miha Balažič, sekretar OK ZSMS Ljutomer: Aktivnosti mladine pred kongresom so zelo pestre. Na občinski konferenci smo ustanovili delovne skupine, ki bodo do kongresa obiskale vse osnovne organizacije, se seznanile z njihovimi problemi in spoznale njihovo delo. Prav tako bodo te delovne skupine aktivno sodelovale pri razpravah o predlogu kongresnih dokumentov. Skupno z občinskim svetom ZSS bomo pripravili razprave, vključevali pa se bomo tam, kjer bomo obravnavali problematiko mladine: socialni položaj, štipendiranje, zaposlovanje, kmetijstvo... V času kongresov pa bomo pripravili tudi nekaj kulturnih in športnih prireditev.

Miran Blagovič, predsednik MS ZSMS za Pomurje: Že prva faza priprav na mladinski kongres je pokazala, da se mladina v Pomurju zelo aktivno vključuje v predkongresno aktivnost. Tudi v času, ki nam je ostal do največjega zbora slovenskih mladincev, bo tako, saj smo se dogovorili za nekatere akcije. To velja predvsem obravnavam predloga kongresnih dokumentov. V Pomurju se bomo lotili tudi usklajevanja stališč o problematiki kmetijstva, kar je na našem območju verjetno najbolj aktualno. Skupno s sindikati, ki se tudi pripravljajo na kongres, se bomo udeleževali problemskih sestankov, predvsem na področjih, ki so nam skupna. V času kongresa pa bodo posamezne OK ZSMS pripravile spremljajoče športne in kulturne prireditve.

STANKO KERČMAR, predsednik OK ZSMS M. Sobota: Priprave na 11. kongres slovenske mladine potekajo v naši občini že precej časa — tako v osnovnih organizacijah ZSMS v srednjih in osnovnih šolah, krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah do same občinske konference ZSMS in njenih organov. Na javnih razpravah o osnutkih dokumentov za 11. kongres mladi pretresajo tudi aktualna vprašanja in probleme, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. To je položaj mladega človeka v delovnem kolektivu, zaposlovanju, štipendiranje, poklicno usmerjanje, informiranje, mladinsko prostovoljno delo, vključevanje mladih v SLO in DS ter razne oblike usposabljanja.

BOJAN TRSTENJAK, predsednik OK ZSMS Gornja Radgona: V naši mladinski občinski organizaciji so pripravne na bližnji kongres le del stalnih aktivnosti v mladinskih vrstah. Seveda smo aktivnost pred kongresom še nekoliko poglobili, posebej še po času, ko smo prejeli vse kongresne dokumente. Te smo nemudoma posredovali dalje v vse mladinske osnovne organizacije v združeno delo in krajevne skupnosti. Zbrane predloge in pripombe smo že obravnavali na predsedstvu občinske organizacije in jih bomo posredovali organom republiške konference. Ker pa mladinski kongres sovpada s sindikalnim, pa tudi področja se pokrivajo, sodelujemo tudi s sindikalno organizacijo.

IVANKA UTROŠA, sekretarka občinske konference ZSMS Lendava: V vseh osnovnih organizacijah smo že razpravljali o kongresnih dokumentih, volili pa so jih delegati za kongres in člani predsedstva. V tem mesecu so se začele razprave o predlogih dokumentov kongresa, ob njih pa bodo ocenili tudi vlogo in položaj mladih v občini. Mladi sodelujejo tudi v pripravah na kongres sindikatov, pripravljajo številna športna in kulturna srečanja. Ko bodo razpravljali o zaposlovanju, bodo v razpravah aktivno sodelovali, saj prav ta problem najbolj tare mlade v lendavski občini.

PRIMEŽ ZGUB IN „PLAČ“

V 110-KILOVOLTNI POMURSKI ZANKI

»Elektro tozd Murska Sobota je v prvem polletju posloval z izgubo. Svoj dohodek ustvarja prek skupnega prihodka elektrogospodarstva Slovenije. Zaradi nižjega porasta cen od načrtovanih ni bil dosežen načrtovani prihodek in zaradi tega tudi ne dohodek v tozd Murska Sobota. Tozd Elektro Murska Sobota je na podlagi enotnega pristopa usklajevanja osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela elektrogospodarstva SRS in na podlagi sprejetega dogovora začel izplačevati osebni dohodek na ravni osebnega dohodka v prvem trimesečju.«

Nevihtni oblaki nad elektrogospodarstvom

Šli smo po sledi dobesečno povzete pojasnila, ki je pred nedavnim romalo iz tozda Elektro Murska Sobota na občinski izvršni svet za vsak primer pa se nam je pri roki našla še širša obrazložitev. »Z letošnjo ovrednoteno elektrogospodarsko bilanco, ki ureja pogoje poslovanja elektrogospodarstva, je bilo predvideno, da bo naša republika potrebovala v tem letu natanko 8.912 GWh električne energije. Za njeno proizvodnjo in nabavo je bilo določenih 20.126,8 milijonov dinarjev stroškov. Za takšno ovrednotenje, sprejeto na skupščini interesne skupnosti elektrogospodarstva (v nadaljevanju: ISE), bi bilo treba s prvim januarjem zvišati povprečno raven cen za 27,7 odstotkov. Kot je znano, se to ni zgodilo, temveč je bila cena električne energije povečana za 15 odstotkov s prvim majem.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi ISE pa določa, da je v primeru, ko skupščina ISE ne sprejme takšnih tarifnih postavk za področje električne energije, ki bi pokrivala višino dogovorjenih stroškov, le-ta dolžna zagotoviti nadomestilo iz drugih sredstev.

Kljub temu da je skupščina ISE sprejela ovrednoteno elektrogospodarsko bilanco in podprla ustrezno zvišanje nivoja cen, pa še ni zagotovila nadomestila iz drugih sredstev za razliko med doseženo ceno in ceno, ki jo zahteva ovrednotena bilanca.

Elektrogospodarstvo se je tako znašlo v položaju, da

Republiška skupnost za cene je elektrogospodarstvu Slovenije zavrnila zahtevek za povišanje cen električne energije s kratko obrazložitvijo. »Zvezni izvršni svet je z odlokom o določitvi najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve (Uradni list SFRJ, številka 47 z dne 30. julija 1982) določil najvišje cene za vse proizvode in storitve na ravni, kot so po predpisih obstojale na dan, ko je odlok stopil v veljavo, to je na dan 31. julija 1982.

Z odlokom so razveljavljeni vsi predpisi o ukrepih neposredne kontrole cen in družbene kontrole cen, torej tudi predpisi o obvezi dostavljanja cenikov skupnosti za cene zaradi potrditve oz. spremljanja. Dokler bo odlok v veljavi, republiška skupnost za cene ne more potrjevati cenikov oz. dati soglasij zaradi spremljanja.

mora proizvajati določene količine električne energije po dinamiki in količinah kot predvideva elektrogospodarska bilanca, medtem ko cena energije ne pokriva niti enostavne reprodukcije, ovrednotene z omenjeno bilanco. Nujna posledica takega pristopa je izpad prihodka in nastanek polletne izgube v elektrogospodarstvu in premogovništvu za 973 milijonov dinarjev.

Znatno višji stroški v letošnjem letu v primerjavi z lanskim so nastali predvsem zaradi povečanja stroškov

Direktor soboškega tozda Elektro Franc Tišlarič je odločno zanikal, da bi imeli njihovi delavci kakršnokoli popust pri plačilu električne energije. Porabnikom električne energije pa je priporočil, da redno poravnajo stroške porabe, saj lahko v nasprotnem pride do nerodnih spodsrljajev in nesporazumov. Elektronski računalniški center v Ljubljani — terminal bodo namreč v tozdu namestili šele prihodnje leto — ki jim obdeluje podatke, že za dan zamude plačila opozori na kasnitev. Posledice so neprijetne, v najslabšem primeru odklop.

energetskega goriva za 40 odstotkov, stroškov amortizacije za 68 odstotkov in obresti od kreditov za 51 odstotkov.

Iz navedenih ugotovitev sledi, da gre za izgubo, ki je nastala iz objektivnih vzrokov, na katero organizacijo združenega dela s področja premogovništva, proizvodnje, prenosa in distribucije ne morejo vplivati. (Iz glasila Elektrogospodarstvo, številka 15 od prvega septembra letos.)

Kaj se je dogajalo v soboškem tozdu Elektro? To vprašanje smo skušali razvozlati z direktorjem Francem Tišlaričem in vodjo konzumne službe Borisom Kukanjem.

»Vse, kar pokasiramo, gre v skupno republiško vrečo, nad čimer bdi ISE. Ta pa zbrano deli organizacijam združenega dela po posebnem ključu, v bistvu stroškovnem principu. To je hkrati v naši republiki edini princip pridobivanja dohodka v skupnem prihodu.

Do izgube v našem tozdu, ki je znašala natanko 10.526.000 dinarjev, je prišlo iz več razlogov. Poglavitni tiči v dejstvu, da se nam je — spričo novega zakona — zvišala amortizacija kar za 56 odstotkov.

Sledijo: neuresničen porast cen električne energije in vsi ostali stroški (za opremo, repromaterial, prevoze in podobno).«

„Dalo bi se kaj privarčevati!“

Koliko jih v resnici — zneskovno — pride amortizacija, nam ništa znala pojasniti, prav tako ne glede ostalih navedenih stroškov in porabljenih sredstev. Čeprav nam je direktor Tišlarič hkrati ves čas zavzeto dopovedoval, kako temeljit in obsežen stabilizacijski program premorejo.

Vrtali smo še naprej in slednjič le uspeli priti do nekaj značilnih podatkov, da za vse tudi ni kriva zgolj in samo cenovna politika v elektrogospodarstvu. Velik del sredstev — kolikšen, ni pregleda — jim je pobralo nadurno in nočno delo. Samo v avgustu so denimo obračunali kakih 500 izrednih delovnih ur oziroma jih 15 ali 20 odstotkov kompenzirali. Da je prišlo do tolikšnega števila nadur, je menda krivo neugodno vreme, ki je povzročalo, da je prihajalo do izpadov in drugih okvar na električnem omrežju. Nanj pa je priključeni točno 28.014 odjemalcev, med njimi kajpak tudi organizacij združenega dela.

Naša sogovornika sta se strinjala, da so v organizaciji dela in izkoriščanju delovnega časa v tozdu Elektro Murska Sobota še precejšnje rezerve in da bi se dalo precej privarčevati. Nenazadnje tudi pri prevozi in gorivu, saj reeimo mesečno prevozijo s službenimi vozili okrog 25 tisoč kilometrov.

Zajemanje s preveliko žlico

Da bi se dokopali do prave slike o izplačilih osebnih dohodkov v tozdu Elektro Murska Sobota, smo se vnovič poslužili republiških podatkov in ugotovitev. Tako je posebna skupna komisija samoupravnega sporazuma elektrogospo-

darstva, ki tudi sicer spremlja osebne dohodke v tozdu, pred kratkim ugotovila, da je porast le-teh v elektrogospodarstvu višji kot v gospodarstvu zato, ker analiza komiteja za delo izhaja iz primerjave obdobja z enakim obdobjem preteklega leta. Po tej primerjavi je bil porast osebnih dohodkov v gospodarstvu 9-odstoten, v elektrogospodarstvu pa 12,6-odstoten.

Slednji je rezultat zadrževanja rasti »plače« v elektrogospodarstvu v lanskem prvem polletju, ker niso bili usklajeni načrti v okviru ovrednotene elektrogospodarske bilance. Za leto 1982 takih ovir ni bilo in so osebni dohodki lahko naraščali v skladu s kazalci uspešnosti in letos sklenjenim Dogovorom o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za oblikovanje sredstev za

S 1. novembrom 1981 se je cena električne energije dvignila za 8 odstotkov in je veljala za eno tarifno merjenje 2,33 din, za dvo-tarifno pa: dnevni tok 2,60 in nočni tok 1,30 din za kilovatno uro. S 1. majem letos se je podražila za 15 odstotkov in znaša za eno tarifno merjenje 2,68 dinarjev, za dvo-tarifno pa: dnevni tok 3,00 in nočni tok 1,50 dinarja za kilovatno uro.

Vse navedene tarifne postavke veljajo le za gospodinjstva, ki morajo po zadnji ceni dodati še 19,10 din — prej 16,75 din — za mesečno obračunsko moč na kilovate.

Dodajmo še, da je nočni tok vsak dan od 13. do 16. ure in od 21. do 6. ure zjutraj, konec tedna pa v soboto od 21. do ponedeljka do 6. ure zjutraj.

osebne dohodke, ki so ga porabniki in proizvajalci električne energije sklenili v skupščini ISE. Poleg tega pa so sprejeli tudi Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

Način primerjave tekočega obdobja s preteklim letom je zasnovan predvsem na dejstvih, da se cena električne energije med letom spreminja, kar povzroča ne-

Prišli smo do zanimivega podatka, točneje računa, ki pa bi ga bilo treba vsestransko analizirati, saj bi marsikaj razkril. Da poenostavimo: z njim bi pokazali razmerje med sredstvi (stroški), ki jih elektrogospodarstvo vlagava v proizvodnjo in sredstvi (prihodki), ki jih porabniki vlagava v elektrogospodarstvo. Ker nam do zaključne redakcije te številke v tozdu Elektro Murska Sobota niso uspeli pripraviti omenjenega prikaza, ga bomo pripravili za naslednjo številko. Za zdaj le tole: če letne stroške enostavne reprodukcije celotnega elektrogospodarstva Slovenije, ki znašajo v povprečju 200 milijonov dinarjev, delimo s 750 tisoč — toliko je namreč v naši republiki odjemalcev električne energije — dobimo številko nekaj nad 26 tisoč dinarjev, to pa je cena na odjemalca.

enakomerno realizacijo skupnega prihodka in da je v določenih dogovorih ISE podarek zlasti na količinskem izvajanju elektrogospodarske bilance in nemoten preskrbi porabnikov z električno energijo in da je politika gibanja osebnih dohodkov po obdobjih v posameznih letih različna.

Po določenih omenjenih sprejetih aktov elektrogospodarstva ni kršitelj pri prekomerni rasti osebnih dohodkov, saj je stopnja rasti osebnih dohodkov na delavca v elektrogospodarstvu le za 0,1 odstotka višja kot v gospodarstvu.

Tako torej sodijo v republiki. Pojasnilo je obširno in učeno, a če preverjamo v posameznih tozdih, so razmere precej drugačne. V soboškem so — po zadnji seji občinskega izvršnega sveta — prekoračitelj, saj znaša zvišanje 11 odstotkov ali v številkah: letos je ob polletju znašal povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega 14.034 dinarjev.

V kolektivu so 103 zaposleni, razmerje med najvišjim in najnižjim izplačanim osebnim dohodkom pa znaša 1:3. Direktor Tišlarič nam je zagotovil, da so v avgustu že izplačali za približno 5 odstotkov nižje »plače« zaposlenim in tako bo menda vse dolej, dokler se ne bodo ujeli z gospodarstvom. Skoraj v isti sapi pa je razkril, da v okviru mariborske delovne organizacije, kamor sodi soboški tozd, nimajo urejenega sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela, oziroma da se šele pripravlja pravilnik o nagrajevanju.

Ob vsem tem smo zvedeli še nekaj, kar bi lahko razumeli kot nekaj očitek občinam. Če bi občinske sku-

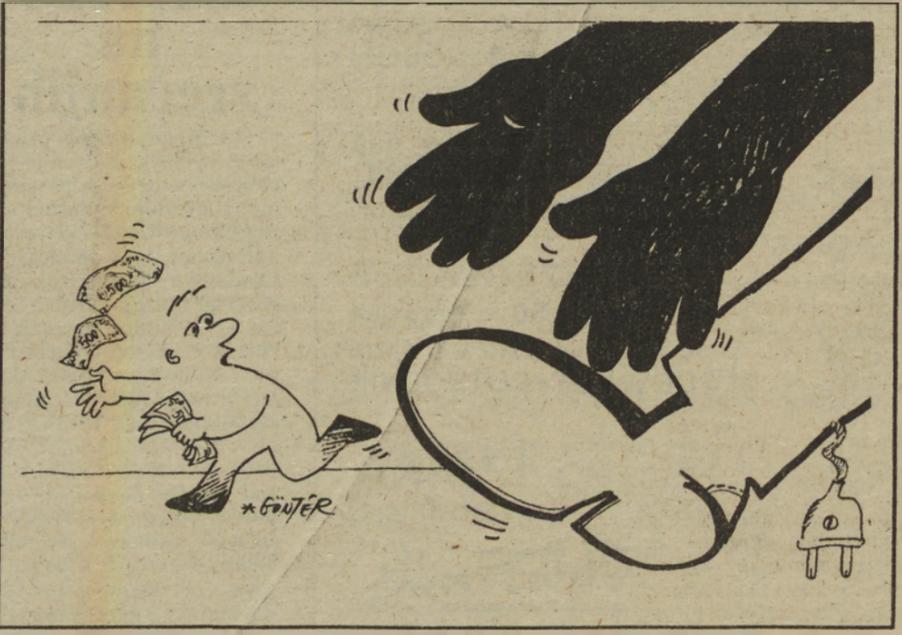
pščine pri uporabi 20. člena Zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju OD v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo, imele različna merila, je vprašljiva nadaljnja enotnost, ki so jo dosegle dejavnosti elektrogospodarstva. Negotovo sta tudi nadaljnje dogovarjanje in solidarnost pri pokrivanju izgub med premogovništvom in drugimi organizacijami združenega dela elektrogospodarstva — solidarno združevanje sredstev sklada skupne porabe. Kršeno bi bilo načelo delitve sredstev OD po vloženem delu, saj delavci tozodov elektrogospodarstva v različnih občinah enako izpolnjujejo svoje obveznosti. Zrahljali bi se tudi samoupravni in medsebojni odnosi in tozdi v okviru delovne organizacije, kajti praviloma je vsak tozd delovne organizacije v drugi občini. v Pomurju imamo posebej tozd v Murski Soboti in posebej tozd v Gornji Radgoni. Onemogočeno pa je tudi delo skupne komisije panožnega samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za OD v elektrogospodarstvu, ki vsa leta vodi enotno in trdno politiko in tudi izvaja sankcije.

Takoj se kaže vprašati, kakšno vlogo sploh imajo v ISE območne skupnosti elektrogospodarstva in — posebej glede zadnjega — kakšen je potlej v resnici samoupravni in družbenoekonomski položaj posameznih tozodov. Zdi se namreč, da kaj prida »manevrskega prostora« nimajo, če pa že, je ta zožen zgolj na odvisnost od dosežene realizacije — mi-mogrede, soboški doseže mesečno blizu 30 milijonov dinarjev. Doseganje naložbenih načrtov (vzemimo samo obnovo obstoječih in izgradnjo vmesnih transformatorskih postaj) in vseh ostalih nalog pa je tako ali tako tema zase.

V 110-kilovoltni pomurski zanki, ki se vleče iz Formina, prek Ljutomera, Murske Sobotne, Radenec, Sladkega vrha, Dogaš pri Mariboru, Cirkovec in se konča spet v Forminu, potemtakem ne bo lahko. Soboški tozd Elektro pa smo kot zgubarja in prekoračitelja pri delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo namenoma izbrali kot vzorčni primer.

Priča namreč, kako zametna in vijugava pota čakajo vse tiste, ki so zabredli v nje in podobne težave, za katere so v dobršni meri krive zunanje, nekaj pa tudi notranje, se pravi lastne zamere.

BRANKO ŽUNEC

Festival amaterskega filma

Več ali manj je že vse nared. Jutri se v Ljutomeru prične devetnajsti republiški festival amaterskega filma Slovenije. Sicer smo o njem že pisali, a ne bo škoda, če naštejemo nekaj novosti.

Prva je nagrada. Doslej so podeljevali nagrade, ki so nosile ime po začetniku slovenske fotografije Puharju. Sicer je nenavadno slišalo, da so filmarji in fotografi prejeli nagrado. Že pred mnogimi leti pa je nastala pobuda, da bi uvedli za amaterske filmarje posebno nagrado in na pobudo foto-kino kluba Karel Grosman iz Ljutomera je letos končno prišlo do uresničitve tega predloga. Letos bodo prvič dosežke na področju amaterskega filma podelili bronaste srebne in zlate Grosmanove plakete. Pravzaprav si je Grosman to zaslužil, saj je bil prvi amaterski filmar, ki je deloval v Ljutomeru, in to ne samo v Ljutomeru, marveč tudi v Sloveniji in vprašanje je, če ne v Jugoslaviji.

XIX. republiški festival bo potekal dva dni. Prvi dan bo prikazanih nekaj filmov, ki so se uvrstili v t. i. informativno skupino — ti so sicer zaslužili, da jih prikažejo, za nagrado pa se niso mogli potegovati. Ta informativna selekcija bo prikazana v petek.

V soboto bo dopoldne najprej okrogla miza o trenutnem stanju in težnjah amaterskega filma v Sloveniji. Verjetno bo okrogla miza načela marsikatero pereče vprašanje, s katerim se srečujejo mlajši in starejši mojstri celuloidnega traku. Popoldne pa bodo podeljevali nagrade. Letošnji republiški festival je razdeljen na dva dela — pionirski in članski. Žirija, ki se je sestala 15. in 16. septembra, ni imela lahkega dela, saj je med 58 prispelih filmov morala izbrati le najboljše. Do nakega prispelo v Ljutomer 12 pionirskih filmov. Trije so bili dokumentarni, 9 pa igranih. Mogoče bi že sedaj lahko kritično spregovorili o premajhni aktivnosti kino krožkov na osnovnih šolah širom Slovenije.

V članski konkurenci pa se je pomerilo 46 filmov. In ravno v tej konkurenci je uvedena novost. Doslej so žirije ocenjevale tri vrste: dokumentarno, igrano in žanr. V to zadnjo vrsto so sodili filmi, ki so se spogledovali z eksperimentom, in animirani filmi. Ker pa je animiranega filma bilo vedno manj in je bil celo nekako zapostavljen, so uvedli novo kategorijo, animirani film, ki bo prejemal samostojne nagrade. V članski konkurenci je bilo največ dokumentarnih filmov in zanimivo je, da se jih je precej sprijelo s temo prikazovanja nenavadnih ali izumirajočih obriti. Nekateri so se te teme lotili precej zanimivo. Precej dokumentarnih filmov se je lotilo problema urbanizacije okolja.

Člani so po pestrosti bili bolj aktivni, saj so poslali tudi igrane, žanr in animirane filme, tako da bosta obe projekciji, v petek in soboto, bogati.

Dušan Lopamnik

„PAHLJAČA“ pred prazno dvorano

Pri daljšem času so preteklo sredo v Murski Soboti gostovali poklicni gledališčniki. Točneje ansambel Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora z Goldonijevko komedijo Pahljača. Pričakovati je bilo in to so prav gotovo upali tudi igralci, da bo dvorana polna, če ne celo premala za vse, ki bi predstavo želeli videti. Na žalost pa se je spet ponovila stara praksa.

V praznovljeni dvorani kina Park je v sredo zvečer sedelo 80 (osemdeset) Sobočanov. Kar precej čez 300 sedežev pa je praznih bodlo v oči gostujoči ansambel, ki se v takšnem ambientu ni mogel dobro počutiti. Toliko bolj jim zato velja čestitati za predstavo!

Ni pa moč zaobiti spodslojaja, s katerim smo se predstavili Sobočanom. Najprej se zastavlja vprašanje, kako so o gostovanju ljudje bili obveščeni. Slabo, če analiziramo opravljeno in če ob tem upoštevamo še izkušnje iz preteklih let, ki so jasno opozarjale, kako pomembno je izkoristiti vse možne oblike seznanjanja ljudi. Ko je bilo to storjeno, so bile prireditve dobro obiskane, sicer pa so se vrstili primeri podobni sredinemu. Nouca v časopisu, sporočilo po radiu in skromno število ne ravno v oči vpadajočih plakatov — to je bilo o gostovanju gledališčnikov vse. Kaj pa številne druge poti in možnosti? Najbolj zgrešeno je, da v to in podobne akcije ne vključujemo dovolj kulturnih animatorjev. V organizacijah

zdrženega dela jih nekaj le še imamo, ali pa vsaj koga v sindikatu zadolženega za to področje. Če bi torej znali priti do njih in če bi bilo vmes še kaj samoiniciative z njihove strani, ni argumenta, da med nekaj tisoč zaposlenimi in v mestu z 12 tisoč prebivalci ne bi mogli zainteresirati za ogled gledališke predstave vsaj 400 ljudi. Organizatorji gostovanja so torej pozabili na enega najpomembnejših »zaveznikov«, animatorji sami pa na del svoje vloge.

Vse krivde pa le ne kaže pripisati samo slabi informiranosti. Veliko je nosijo tudi prebivalci mesta. Če bi bilo to gostovanje taisti večer nekje v Beltincih, Bogojini, Bakovcih ali kje drugje na periferiji, bi bila dvorana polna. Tako kot je bilo pred kratkim, ko so na narodnostno mešanem območju gostovali gledališčniki iz Subotice. Odnosa do kulture, pa čeprav živimo v mestu, kjer naj bi kulturni nivo bil že sam po sebi višji, se bo treba učiti tudi na teh primerih.

Včasih je bil dobrodošel izgovor, da je dvorana neprimerno urejena in da obiska zato ni. Zdaj tega ni moč povedati, saj so v Murski Soboti kar tri primere dvorane, nova pa kot kaže itak še dolgo ne bo potrebna. Prej se bo moral spremeniti naš odnos do kulture, več pa lahko zahtevamo tudi od tistih, ki jih za organiziranje kulturne dejavnosti plačujemo.

Irma Benko

ŠESTA LIKOVNA KOLONIJA ELRAD-AVTORADGONA

TRDNA VEZ MED DELOM IN UMETNOSTJO

Na prvi pogled je bil tisti dan enak vsem drugim delovnikom. Rahel ropot strojev in ženske glave, ki so se sklanjale nad njimi ter s spretnimi rokami oblikovale željen izdelek, so napolnile skoraj vse viden prostor tistega trenutka. Toda nekaj je venomer motilo »delovno tihožitje« v proizvodni hali v Gorenje Elradu, nekaj je bilo več, kot ob siceršnjih v tej delovni organizaciji pogostih obiskih. Seveda, malce vstran je bilo slikarsko stojalo in na njem platno, na katero je nanašal izsek iz delovnega procesa slikar in delavec Bogdan Potnik, eden od osmih letošnjih udeležencev likovne kolonije Elrad-Avtoradgona.

Delo in kultura, kultura med delavce, dvignimo kulturno raven delovnega človeka in podobne slišimo, že šesto leto nadvse uspešno premagujejo v dveh delovnih kolektivih gornje-radgonske občine, v Gorenje Elradu in Avtoradgoni. Od 13. do 18. tega meseca so ponovno povabili medse likovne ustvarjalce, amatere in ljubitelje — delavce, da se srečajo z delavci v obeh organizacijah združenega dela, ujamejo njih in njihovo delo na platno, kot tudi prelepe motive iz starega mestnega jedra Gornje Radgone in idilične pokrajine iz okolice.

»Letos je tudi mentor likovnik samorastnik,« nam razlaga med ustvarjanjem Bogdan Potnik, stari znanec teh likovnih kolonij, ki prvič vodi sedmérico slikarjev. »Ne vem, kako je prišlo do te ideje. Verjetno sem v letih udeležbe pridobil zaupanje organizatorjev, obenem pa je to verjetno poizkus, kako bo likovna skupina uspela ustvarjati brez akademskega vodje.«

Pa so bržkone tudi tokrat, kot pred šestimi leti, ko so kulturni delavci iz Gorenje Elrada — pred tremi leti pa se jim je pridružila še Avtorad-

Utrinek iz letošnje kolonije: Bogdan Potnik med delavkami Gorenje Elrada.

gona — prvič povabili likovnike — samorastnike, ubrali pravo pot. Slikarji so takorekoč že stari znanci delavcev, ti jih opazujejo med ustvarjanjem in že marsikatero so zasrbeli prsti, da ni se tudi sam poskusil v svetu barv.

Letos so si organizatorji prizadevali, da bi vključili v delo kolonije čimveč domačih umetnikov. To jim je tudi delno uspelo, saj so od osmih udeležencev kar štirje domačini. To so Peter Jančar, delavec iz Gorenje Elrada, Milan Kežman iz KK Gornja Radgona, Franc Jaušovec iz Avtoradgone in upokojena učiteljica Lija Milkovič. Iz širšega slovenskega prostora pa so sodelovali že omenjeni Bogdan Potnik iz Kamnika, Veronika Rakuš iz Ptuja in Mirko Ribič ter Drago Bukovec iz Maribora.

Zakaj niso uspeli v celoti napolniti kolonijo s slikarji iz obeh delovnih kolektivov — gostiteljev vsakoletnega srečanja likovnih ustvarjalcev? vzrokov je seveda več. Mnogi, ki se sicer priloženostno ukvarjajo s slikarstvom, se ne premorejo toliko poguma, da bi svoje delo javno predstavili. To pa bo po-

trebno v prihodnje premostiti, saj so prav takšne kolonije, in ta še posebej, prava šola slikanja za slikarje — začetnike.

»V tem okolju je nedvomno veliko talentov,« pravi Potnik. Toda tudi območje, polindustrijsko ter kmetijsko, ne dopušča delavcem, da bi se intenzivneje ukvarjali s slikarstvom. Morebiti bi veljalo poskusiti animirati te, ki imajo žilico, s slikarskimi prijemi. To letos že poskušamo z risbo, portretom in skico.«

Takšna pa bi morala biti verjetno tudi bodoča pota likovne kolonije Elrad-Avtoradgona. Organizatorji, kulturni delavci v DPD Svoboda Gorenje Elrad in DKD Svoboda Avtoradgona, med njimi sta bili tudi tokrat še posebej aktivna Manica Gornjak in Andrej Coklin, ki sta takorekoč s slikarji preživela ves čas in bdela nad njihovim počutjem, se tega zavedajo. Vez med delavci in slikarji so trdne. V prihodnji koloniji bi jih morali le še razširiti, s še večjim številom domačih udeležencev seveda.

V. Paveo

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra je na ogled ena najboljše in najkvalitetnejših razstav na temo socialistične revolucije v Jugoslaviji. Njen naslov je »40 let socialistične revolucije Jugoslavije 1941—1981«; prireja jo Muzej revolucije narodov in narodnosti Jugoslavije iz Beograda, posreduje pa Pokrajinski muzej. Ob delavnikih je razstava odprta od 7. do 19. ure, v nedeljo pa od 9. do 12. ure. Razstava bo na ogled do 4. oktobra.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je na ogled samostojna razstava rojaka — akademskega slikarja Zoltána Gaborja.

Zoltán Gábor: Študija po Donatellu (delo je nastalo pred Akademijo) svinčnik — röttlich.

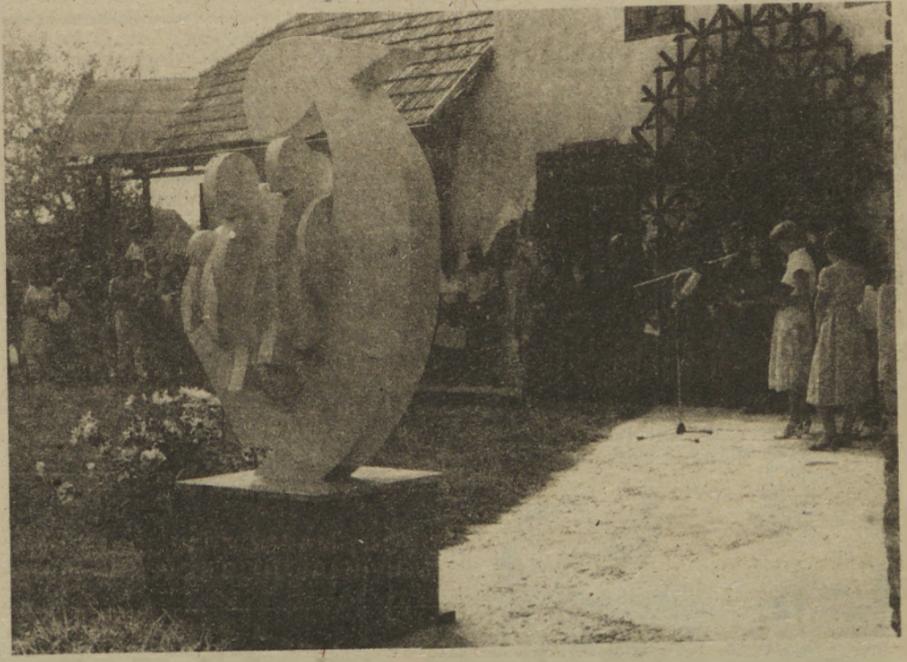
knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: roman pisateljice Henrija Trojate KATARINA VELIKA, ki ga je izdala Pomurska založba, OTOK RUMA Simona Vesdija, katerega je prav tako založila domača založba, Mladinska knjiga pa je za najmlajše izdala knjigo VOLK IN LISICA.

DESET LET „DOMACIJE“

Da deset let je minilo od takrat, ko smo se na slavnostni otvoritvi galerije »Domačija« v Seliščih zbrali od blizu in daleč. Lojze Veberič, ki ima izreden smisel za likovno ustvarjanje in pritegovanje tistih, ki jim kultura nekaj pomeni, je s prizadevnim delom in predvsem svojim denarjem odprla vrata sorazmerno velike domačije, govorniki pa so obljubili, da mu bodo pri tem pomagali. Koliko je bilo te pomoči, vsaj pri obnavljanju in otvoritvah razstav, bomo morda lahko kdaj napisali, vendar takrat ne bodo užaljeni ožji prijatelji in sosaščani. Prišlo je do krize »Domačija« bi bila skoraj naprodaj, vendar je bila minulo nedeljo z okoljem vred tako urejena, da so si lahko obiskovalci, ki jih ni bilo malo, oddahnili. DESET LET!

Ob desetletnici so prav mikavna dela razstavili Branko Borko iz Gornje Radgone, Drago Bukovec iz Maribora, Slobodan Ristić iz Beograda, Vlado Sagadin iz Murske Sobotne, Miloš Vastič iz Trbovelj in lastnik galerije »Domačija« Lojze Veberič. Sama znana imena, Miloš Vastič in Lojze Veberič pa sta poskrbela tudi za šest skulptur. Med nastopom

Vrata galerije »Domačija« so še vedno odprta. Ob desetletnici, minulo nedeljo, so se zbrali mnogi iz raznih predelov Pomurja, za kulturni program so poskrbeli mladi iz videmske osnovne šole in mešani pevski zbor »Stefan Kovač« iz Murske Sobotne.

V ospredju je Veberičeva skulptura, posvečena materi.

mešanega pevskega zbora »Stefan Kovač« iz Murske Sobotne in mladih iz videmske osnovne šole, pa je marsikoga ganila in presenetila hkrati, prej zakrita skulptura, ki jo je Lojze posvetil

materi, ki je rodila enajst otrok, svoji materi, ki je zaradi kozaških in drugih nasilij po dolgi boleznih prekmalu umrla.

»Domačija« v Seliščih je še vedno domačija, do-

mačija za vse, ki radi ustvarjajo, pa naj bo do to slikarji, kiparji, glasbena mladina; domačija ima odprta vrata za vse, posebno še za tiste, ki imajo smisel za kulturo.

Janko Stolnik

BILI SMO V JERUZALEMU

Jeruzalem. Verjetno ste pomislili na naselje, ki so ga Izraelci proglasili za glavno mesto svoje države, na mesto — romarsko pot kristjanov, židov in muslimanov... Ne, nismo potovali tja (predrago in nevarno je), pač pa smo obiskali domači Jeruzalem — vinogradniško naselje sredi ljutomersko-ormoških goric. Torej v Jeruzalem nismo šli peš (kot romarji), ampak smo se kar zapeljali z avtom. Pot nas tudi ni vodila po skalah, temveč po lepi asfaltirani cesti.

JERUZALEM SREDIŠČE

Jeruzalem je (njegov najvišja točka) na 341 metrah nadmorske višine. Njegovo strnjeno jedro je na slemenu okrog daleč vidne 1652. leta zgrajene Marijine cerkve. Na jugozahodu meji na Veličane, na jugovzhodu na Brebrovnik in Miklavž, na severovzhodu na Ilovec, na severu na Plešivico... V višjih legah so vinogradi na terasah, pod njimi sadovnjaki. Zdaj, v poznem poletju, ko na vrata trka jesen, je sprehod po vinski cesti še posebej prijeten; občuduješ lahko darove narave: sladko grozdje, sadeže... Prijetno se je, razgledovati daleč naokrog. Nismo torej bili presenečeni, ko smo ob našem obisku srečevali mnoge turiste, med njimi precej Avstrijcev.

TEŽKO Z MOTIKAMI

In kako žive Jeruzalemčani? Ogovorili smo dva izmed njih: Frančka Meška in Tiliko Horvat, ki sta šla v vaško trgovino. Oba v en glas sta hvalila napredek, ki je spremenil življenje na tem vinogradniškem območju. Oba to še posebej občutita, saj sta bila dolgo let vinogradniška delavca.

„Ja, težko je bilo, ko smo z motikami kopali gorice, ko smo z lopatami prekopavali stare vinograde, škropili z nahrbtnimi škropilnicami, pleli gorice. Niti jeseni, ko je grozdje dozorevalo, se nismo posebej veselili, saj smo vedeli, da bo treba spet trdo delati,“ je dejal Franček, nato pa nadaljeval: „Zdaj so to družbeni vinogradi, za časa stare Jugo-

slavije pa so tod domovali tuji, mi pa smo bili viničarji. Težki so bili takrat časi, to vam povem.“

SPOMIN ŽIVI

Tudi Tilika Horvatova je okusila „sladkost“ vinograda, saj je v goricah delala od 18. do 60. leta, ko je šla v pokoj. Kot ženska sicer ni opravljala vseh težkih del, pa vendar se nič kaj rada ne spominja vsakodnevnega „šihata“. Ni bila namreč vsak dan lepa, z grozdem bogata jesen, ampak so bili: vmes tudi

turobni dnevi, neugodne vremenske razmere, delo v vinogradih pa ni smelo zastati. Močno jo je prizadela tudi moževa smrt. Zdaj, na stara leta, je osamljena. No, od vinogradov pa se le ni povsem odmaknila, ampak vanje rada zaide, če ne v času vseh del, pa vsaj na jesen, ko je trgata.

TRGOVINA V GRASČINI

Jeruzalem je lepo naselje. Torej, ko pa še ni imel ne utrjenih poti, kaj šele asfalta, pa je bilo

seveda na tem hribu hudo. Kdo ve, kolikokrat je v blatnih klanjih zastala kravja vprega... Le malo je bilo tedaj „junakov“, ki so šli na najvišjo točko. Tako je menila tudi Jožica Škripec, trgovska pomočnica, ki „upravlja“ trgovnico v nekdanji Fischerauerjevi graščini. „Pri meni ne kupujejo le domačini, ampak tudi turisti. Le-ti si predvsem nabavljajo vino. Trgovnica je odprta od 7. do 12. ure in popoldne od 17. do 19. ure. V njej dobe občani nekatera živila in gospodinjinske potrebščine.“

Se bi klepetali z Jožico, vendar si tega nismo mogli dovoliti, saj je morala postreči domačinom in turistom. Tile ne hodijo v Jeruzalem le zaradi vinogradov, cerkve... ampak jih sem vabi tudi arboretum z mnogimi eksotičnimi drevesi.

OBISK V KLETI

Priti v Jeruzalem in ne pokusiti vina, je smrtni greh. Torej smo tudi mi malce pokukali v kozarec in kmažu se nam je zdel dan še lepši. Žal zaradi uvidevnosti do številnih obiskovalcev, ki jim je bilo treba karseda hitro postreči, nismo preveč motili natakariče, le povprašali smo jo, če smemo v del gostišča, v katerem je mnogo vinogradniških in vinarških predmetov, potemtakem tudi lesena stiskalnica. Torej smo tja le pokukali, kdaj drugič pa bi kazalo tam preživeti kak večer. Poskrbljeno je tudi za glasbo.

DRUGIČ: PEŠ

Jeruzalem. Povsem drugačen si, kot si bil nekoč. Zdaj te tudi ne oblegajo več Turki, kot se je to dogajalo 1664. leta, ko so turško četo ugnale domačinke v tako imenovanem babjem klanecu. Zdaj Jeruzalem oblegajo turisti, domači in tuji. Domačini se jih seveda ne otepajo, nasprotno: vabijo jih, naj še pridejo. Sicer pa kako posebno vabilo niti ni potrebno; kdor obišče Jeruzalem enkrat, se vanj rad vrne. To bomo storili tudi mi, vendar tedaj, če bo le dopuščal čas, se ne bomo zapeljali, ampak vinsko cesto kar prepešali. To pa priporočamo tudi vam. Zapisal S. SOBOCAN

JERUZALEM — Če prihajate z ljutomerske smeri in se peljete proti Ormožu, boste našli na tem kazipotu. Torej je potrebno peljati (ali pa iti) še 5 kilometrov in že boste na cilju: v Jeruzalemu!

SOGOVORNIKA — Horvatova Tilika in Meškov Franček sta dva iz starejše generacije Jeruzalemčanov; spominjata se viničarskih odnosov, poznejšega dela v družbenem vinogradu. No, vnučkinja pa je vse to prihranjeno.

Radi bi telefonirali

Na Gornji Bistrici skorajda nimajo več občanov, ki bi hodili delat na tuje. Kot nam je povedal Štefan Žizek, predsednik vaškega odbora SZDL, sicer pa tudi predsednik skupščine krajevne skupnosti Bistrice, imajo na Gornji Bistrici le še 20 zdomcev, kar je v primerjavi s številom doma zaposlenih (170) sorazmeroma malo. Ljudje so

prevzeli motorko... Mladina tudi ne stoji ob strani, povsem v vodstvu pa žal ni. Za to obstoje objektivne okoliščine, mnogi so te dni spet zapustili kraj ob Muri, odšli v šolo, kjer pa jim tudi ni lahko, saj so knjige obširne, učitelji in profesorji pa zahtevni.

Na Gornji Bistrici se nimajo telefona, čeprav si mo-

Štefan Žizek, predsednik vaškega odbora SZDL Gornja Bistrica, sicer ni več rosn mlad, kljub temu pa aktiven vaščan. Foto: S. S.

se torej vrnili domov in se ali zaposlili ali pa začeli kmetovati.

Gornja Bistrica se je povsem spremenila. Same nove hiše! Spremenili so se tudi ljudje, in to v pozitivnem smislu. Vsi si prizadevajo za lepši danes in jutri. Pri tem ne gre prezreti vloge krajevne organizacije SZDL, ki je mobilizator občanov za vrsto akcij. Tudi gasilci so aktivni. Pred kratkim smo poročali, da so zgradili 13 vodnjakov,

no prizadevajo, da bi ga dobili. Šli so celo tako daleč, da so za načrte naselja, ki jih je prekopiral katastrski urad, tujni kupili papir. Zdaj že dolgo čakajo, vest, ki naj bi jih ohrabrila: datum pričetka gradnje telefona. Že 1. avgusta bi po prvotnih dogovorih morali narediti traso. Pa ne da bi morali čakati do prihodnjega avgusta, se boje na Bistrici.

Napeljave telefonije se lotijo, čeprav nimajo denarja na pretek. Do sredine prihodnjega leta še morajo obplačevati obroke za posojilo, ki so ga porabili za asfaltiranje cest. Te so v glavnem prevlekle, le nekaj sto metrov je še ostalo makadama med enim in drugim koncem asfalta. Nekoliko daljši pa je odsek, ki ga bo tudi treba prevleči. Če za cesto Bistrica—Melinci. Zapisal S. Sobocan

TRGOVINO IN VODO BI RADI

Nekateri Pomurci so nezadovoljni in tarnajo, da so preveč oddaljeni od središč, centrov vsega dogajanja, poleg tega da imajo še zelo slabe avtobusne zveze. Veliko bolj upravičeno bi lahko nergali ljudje v osrčju Slovenskih goric, kjer so enako oddaljeni od svojega občinskega središča kot od Gornje Radgone, Maribora ali Ptuja. Vasi krajevne skupnosti Cerkevjak so namreč posejane po hribih Slovenskih goric prav na robu lenarške občine. Ko se pripeljemo po cesti za Cerkevjak, že ob vznožju hriba zagledamo mogočno stavbo. Presenečeni smo. Tako majhna vas, pa tako velik gasilski dom. Kasneje je naša radovednost potešana, saj zvedo, da bo ta stavba služila različnim namenom, ne samo gasilcem.

V Cerkevjaku je sedež krajevne skupnosti in krajevnega urada, tukaj pa je tudi edina trgovina, pošta, kmetijska zadruga, osnovna šola, vrtec... Preseneti nas velika gneča pred trgovino. Seveda, saj tukaj sta tudi bife in avtobusna postaja. Oglasimo se pri tajniku krajevne skupnosti, saj nam bo ta vedel

dati najbolj točne podatke o kraju. „Pri nas imamo resnično več problemov, temu pa je kriva predvsem velika oddaljenost od občinskega središča in tako včasih na nas kar pozabijo. Že prvi in največji problem, ki ste ga verjetno že opazili, je majhna trgovinica, s katero mora biti zadovoljnih vseh 2000 prebivalcev te krajevne skupnosti. Od teh je zaposlenih le okrog 300 ljudi, drugi so kmetje. Petnajst naselij krajevne skupnosti je zelo raztresenih, zato je velik problem tudi s cestno povezavo. 3300 m ceste Zupetinci—Smolinčiči—Slapšina smo asfaltirali lansko leto z 80 milijoni krajevnega samoprispevka, 1800 m ceste do Cenkov pa je asfaltirane s 35 milijoni občinskega prispevka.“

Močno upajo, da bodo po treh letih obljubljanja le dobili svojo telefonsko centralo s štiridesetimi priključki. Sedaj jim je dostopen le telefon na pošti, toda ker v soboto in nedeljo ni uslužbenca, so od petka popoldne pa do ponedeljka dopoldne popolnoma odrezani od sveta. Če bi imeli javno telefonsko govorilnico, bi bilo boljše, toda tudi to jim obljubljuje že lep čas.

„Velik problem, če ne največji, je naš krajevni vodovod. Ker je zajetje premalo in priključkov vedno več, v poletnih dneh kar preprosto zmanjka vode. Ena od rešitev v bodoče je, da se priključimo na regionalni vodovod iz Ptuja,“ je še povedal tajnik krajevne skupnosti. Osnovno šolo v Cerkevjaku obiskuje 315 otrok in to iz kar oddaljenih vasi. Imajo še zmeraj dvoizmenski pouk. 1984. leta imajo načrtovano širitev šole in gradnjo telovadnice, čimprej pa bo potrebno urediti centralno kurjavo.

Zadnja leta vedno več pozornosti posvečajo razvoju kmetijstva in že danes lahko beležijo določene uspehe, saj je nekaj kooperantov začelo graditi farme za kooperacijsko vzrejo živine.

Omeniti moramo še nekaj, kar nam je tajnik povedal že takoj na začetku obiska: „19. septembra praznujemo krajevni praznik in hkrati tudi 30-letnico gasilskega društva, zato bi bilo dobro, če bi obiskali tudi njihovega blagajnika. „Držali smo se njegovih navodil in ni nam bilo žal. Tako smo spoznali delovanje ter tudi trdo garanje gasilcev iz Cerkevjak, ki daleč naokrog nimajo sebi enakih. Čeprav kulturno življenje v tem kraju zamira, včasih je bil Cerkevjak znan ravno po tem, čeprav imajo mladi probleme, čeprav so kino zaprli, pa se tukajšnji gasilci ne dajo.“

To ni društvo zaprte kroga, egoistično in samo moško. Ne, tukaj je celotna vas povezana v svojevrstno organizacijo, ki združuje mlade preko pionirske desetine, starejše člane, žensko desetino, častne člane in podporne člane.

Rihard Tušak, blagajnik društva, je potožil, da kljub upokojitvi ne uživa pravega miru, saj ima več kot preveč dolžnosti v urejanjem blagajniške knjige gasilskega društva, zraven tega vodi tudi blagajno upokojencev. Ze prej smo

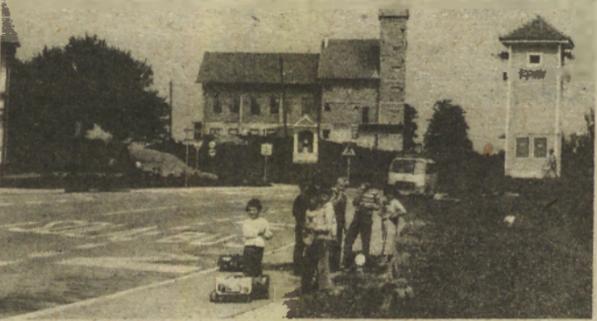
Pred trgovino v Cerkevjaku je vselej živahno, zato bi v kraju nujno potrebovali večjo samopostrežno trgovino. V kraju imajo zdaj te tele trgovinice, nanjo pa je vezanih okrog 2.000 občanov celotne krajevne skupnosti.

omenili številčnost gasilcev, saj so kar tri moške desetine, ženska in pionirska desetina in jih je že rednimi, rezervnimi in podpornimi člani 260. Moramo priznati, kar številčno za tako majhno krajevno skupnost. Njihova prizadevnost in zavzetost pa bo pripomogla k temu, da bodo gasilski dom, ki so ga sicer začeli graditi že 1976. leta, tudi dokončali. Blagajnik nam je tudi vedel najbolje povedati, zakaj se je gradnja tako dolgo zavlekla: „Res je to velika stavba, ki tudi veliko stane. Imeli smo nekaj svojega denarja, ki smo si ga privarčevali z različnimi prireditvami in prispevki podpornih članov. Toda bile so velike težave z nabavo materiala, cene pa so zadnja leta strahovito naraščale. Tako smo se morali povezati s krajevno skupnostjo in krajevnim uradom, da bi dobili potrebna sredstva. Najeli smo kredit pri krajevni skupnosti in zavarovalnici iz Maribora, dobili pa smo tudi 20 milijonov akontacije od gasilske zveze. V stavbi bo zato prostor tudi za Civilno zaščito, krajevno skupnost in krajevni urad. Do sedaj nas je gasilski

dom stal že 173 starih milijonov, če k temu ne prištejemo udarniškega dela. V gromem je že vse končano, napeljana je že električna inštalacija, vrata in okna so že vgrajena, le zasteklit jih je še treba. Poleg garaž, ki jih že dolgo uporabljamo, bo tukaj še velika dvorana, klubski prostori ter pisarniški prostori. Ob 50-letnici bodo ti uradniški prostori tudi svečano odprti.“

Veliko bolj živahen pa je postal Rihard Tušak, ko je govoril o opremljenosti gasilskega društva. Pred leti so kupili novi „angleški voz“, nova je tudi motorna brizgalna, imajo pa še staro brizgalno in dve stari motorki. Za vožnjo po terenu imajo avto, ki so ga kupili od vojske, in star tamov avto za hiter prevoz dveh desetih. Gasilci imajo delovne obleke, parade uniforme pa so si gasilci sami nabavili. Zelo pomembna je velika zavzetost poveljnika, saj so si že letos priborili kar pet pokalov.

Vsi krajani bodo lahko ponosni na svoj gasilski dom, ki seveda ni samo gasilski, saj je v njega vloženo veliko njihovega dela in vztrajnosti. Bernarda Peček

Na gasilski dom (v ozadju) so še zlasti ponosni tamkajšnji gasilci, saj so ga zgradili v glavnem s prostovoljnimi delom. Po dograditvi pa bodo dobile v njem prostor tudi nekatere druge organizacije in društva.

Sredstva proračuna za KS

V lendavski občini se vsako leto iz proračuna zagotavljajo sredstva za delovanje krajevnih skupnosti, in sicer za njihove funkcionalne izdatke in delovanje delegatnega sistema. Čeprav merila za financiranje proračunskih dopolnjevanih občin niso zagotovljena, so v letošnje leto v proračun zagotovili 1,76 milijonov dinarjev za dejavnost krajevnih skupnosti, kar je za 15 odstotkov več kot v lanskem letu. Pri delitvi letošnjih sredstev komite za družbeno planiranje in družbenoekonomske razvojne pomenja dve možnosti za delitev sredstev. Prva je ta, da bi vsaki krajevni skupnosti povečali prispevek za 15 odstotkov na lansko leto, druga pa, da bi naredili korekcije in nekaterim krajevnim skupnostim dali več sredstev, drugo 15-odstotnega povečanja. O predlogu bodo razpravljali na prihodnji seji občinske skupščine. Jani D.

kmetijska panorama

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Se bomo letos odločili dodajati ureo koruzni silaži?

Zaradi vedno večjega pomanjkanja beljakovinske krme in za čim večjo proizvodnjo govejega mesa in mleka je neizbežna poraba nebeljakovinskega dušika v prehrani goveje živine. V zadnjem času se vedno več uporablja za prebrano goveje živine koruzna silaža, ki pa ima to slabo lastnost, da vsebuje zelo malo beljakovin in veliko energetske vrednosti. Da bi izboljšali beljakovinsko vrednost koruzne silaže, je dodajanje uree in raznih urejskih dodatkov iz ekonomskih in proizvodnih pogojev zelo priporočljivo. Zaradi neznanja oziroma nepazljivosti pa prihaja do dodajanja uree v jasli večkrat do raznih zastripitev in tudi do pogina živali. Da bi se izognili tem neljubim posledicam, se v zadnjem času vedno bolj priporoča dodajanje uree koruzni silaži ob siliranju. V tem primeru je urea enakomerno porazdeljena med silažno maso, zato živali dobivajo vedno enako količino odvisno od količine zaužite silaže, mlajše živali požro manj silaže, zato lahko že odstavljena teleta navajamo na silažo z dodano ureo.

KAKO DODAJAMO UREO OB SILIRANJU

Najbolj enostaven in v praksi najbolj uporabljen način dodajanja uree je dodajanje s posebnimi dozatorji na njivi ob spravilu silaže. V tem primeru se urea enakomerno pomeša med silažno maso že na njivi, nato ponovno ob izmetavanju silaže v silosni prostor, zato je ta način dodajanja zelo priporočljiv. V tem primeru je urea enakomerno pomešana med silažno maso in ob krmiljenju silaže ne prihaja do nobenih motenj v prehrani.

Dozatorje za dodajanje koruzni silaži uporabljamo že več let in so se v praksi zelo dobro obnesli. Doziranje poteka prek posebnega mehanizma bodisi z odpiranjem izpušne odprtine oziroma dviganjem polža, v glavnem lahko dodajamo različne količine uree, kar je odvisno od zrelosti in energetske vrednosti koruze. Dozatorje lahko montiramo na različne silažne kombajne. Poganja jih poseben motorček, ki je vključen na 12 volno instalacijo traktorja. Priključimo ga bodisi na zadnjo luč traktorja ali male luči in ga s stikalom vključujemo ter izključujemo.

KAJ MORAMO PAZITI PRI MONTAŽI DOZATORJEV

Osnovni pogoj je, da urea pride v silažni kombajn na čim lažji način. Zato moramo montirati dozator na navadno na delobna silažnega kombajna, kjer se ustvarja v bobnu določeni vakuum. Pri stičnih točkah cevi, ki se varijo na boben silažnega kombajna, ne sme biti nobenih hrupavih površin, moramo jih čim bolj zbrusiti.

Največ napak delamo pri priključevanju strojčka na instalacijo traktorja z nepravilno vrtenjem dozirnega osovini. Vzmet na dozirni osovini se mora vrteti navzgor, da vzmet na osovini ureo v nasipnem košu rahlja, ne pa stiska, ker je v tem primeru prevelik pritisk uree na dnu koša, zato motorček lahko pregori. Dozirni polž pa se mora vrteti navzdol. Ob nepravilnem vrtenju dozirne osovini zamajamo priključke na motorčku ali traktorju.

TURNISCE: cene pujskov

Jesen je tu in to se bo najbrž odražalo tudi na sejmišču v Turnišču. Pretekli četrtek (16. sept.) so rejci pripeljali tja samo 91 pujskov prodalja pa so jih nekaj nad 80. Najnižja cena za par je bila 1.500,00, najvišja pa 4.500,00 dinarjev.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

IZ ŠVICE

NA KMETIJO

Kadar se človek pogovarja z možem, kot je 31-letni Štefan Jerebic iz Lipe, je vesel. V pogovoru namreč ugotovi, da vsi kmečki fantje in dekleta le ne drve v tovarne, ampak vedo priprijeti tudi na gruntu.

Štefan je kmečki sin, ki pa ga je pred leti zvalila tujina. V Švici je delal 3 leta. Vse prihranke je vložil v kmetijo.

Leta 1974 je sezidal hlev za govedo 10x12 metrov, postavil pa je tudi pitališče za svinje, veliko 10x4,5 metre. Hkrati je zgradil tudi hišo. Vse te objekte je sezidal na novi parceli in tako je nastala nova (mlada) kmečka domačija. Vesela novica, mar ne? Ko bi jih bilo le nekoliko več! Vsaj toliko, da bi se število prodalnih kmetij vsaj izenačilo z

Sogovornik ni pozabil povedati, da semenski material stalno menjava, da izdatno gnoji, škropi, da sadi strojno, prav tako strojno pa krompir tudi pobira iz zemlje. Skupaj z 29-letnim sovaščanom Štefanom Zadravcem, je kupil kombajn za spravilo krompirja. Odločila sta se za rabljen stroj, ki pa kar dobro deluje. Če bi kupila povsem nov kombajn, bi bila investicija, dastravno sta dva, le prevelika.

»Sodelovanje s temeljno zadržno organizacijo Bel-

Štefana Jerebica iz Lipe smo slikali na njivi, ko je prišel pogledat, ali teče stroj za izkopavanje krompirja brezhibno. Tedaj je za volanom traktorja bil Štefan Zadravec. Foto: S. S.

novimi. To so verjetno le želje. »Do dela na kmetih sem imel vedno veselje. Seveda pa sem sklenil, da bom čimprej osvojil sodobno tehnologijo, kajti le ob najnovejših dosežkih na področju poljedelske in živinorejske proizvodnje lahko človek ustvari ustrezen dohodek. Za tega si mora kmet še kako prizadevati. Izdatki so, ob sicer pomembnih prihodkih, veliki. Kdo ve, koliko nafte porabiš na sodobni 10-hektarski kmetiji,« je razmišljal Štefan, jaz pa sem mu lahko samo prikimal. Govoril je čisto resnico!

Štefan Jerebic ima le 7 in pol hektarjev svoje zemlje, obdeluje pa 10 hektarjev. Poldrug hektar zemlje je namreč vzel v najem.

»Najpomembnejši pridelek pri nas je krompir. Letos ga bom pridelal 70 ton. Pridelujem rane in pozne sorte. Zemlja na območju Lipe je zelo primerna za pridelovanje krompirja, tudi cena — 7 in pol dinarja — je še kar ugodna. To pa le tedaj, če na hektar pridelam 27 in več ton. Moji hektarski donosi so prav tolikšni.«

tinci je čvrsto. Zlasti njen upravnik inž. Bojnec si močno prizadeva, da bi krompir prodali po ustreznih cenah, predvsem pa tudi, da bi ga oddali čimprej. Ne oddajamo ga namreč direktno z njiv, ampak ga vozimo domov, kjer ga preberemo in prodamo pozneje. Za pridelovalce krompirja je tudi velikega pomena skladišče v Lipovcih, kajti tamkajšnja shramba je primernejša kot domače kleti ali zasipnice.«

Štefan ima tudi ženo in naraščaj. Žena je te dni opustila delo v soboški Muri, saj ga je že doma preveč. Marsikdo bi lahko ravnal tako in dal prostor nezaposleni mladini.

Moj sobesednik pa se namerava ukvarjati v večjem obsegu tudi z živinorejo, kajti — tako pravi — rad bi imel nekaj deset glav goved. Žena, ki več ne bo delala v tovarni, bo redila več svinj.

Jerebičeva torej smelo zrela naprej. Veliko uspehov pri delu jima želimo!

Š. SOBOČAN

Bodo mešalnice servis rejcev?

V Pomurju rejci živine iščejo izhod iz zagat tudi v dogovornem s tovarnami močnih krmil, ki poslej naj ne bi bile »komercialne« organizacije, temveč uslužnostni servis kmetov. Pripravili so že SaS o sodelovanju pri proizvodnji in delitvi dela pri proizvodnji in porabi krmil.

Rejci živine kot tudi mesarji, na katere se že vrsto let zgrinjajo težave nerentabilne proizvodnje oziroma izgube pri prodaji mesa, iščejo notranje rezerve. Med drugim v Pomurju, ki z mesom pokriva blizu 35 odstotkov potreb Slovenije, precej pa tudi izven republike, iščejo izhod v spremembi statusa mešalnic močnih krmil. Proizvajalci in porabniki krmil so že pripravili samoupravni sporazum o sodelovanju in delitvi dela pri proizvodnji in porabi krmil. Poslej naj bi mešalnice močnih krmil bile le uslužnostni servis in bi zaračunavale le storitve mešanja. Proizvajalec naj bi krmila za udeleženko-porabnice, pri čemer bodo uskladile plane proizvodnje s porabo krmil. V dogovoru s porabnicami pa bodo po sporazumno dogovorjeni ceni kupovale tudi glavne surovine, koruzo, ječmen, sojine tropine, mesno in ribjo moko ipd.

Vendar kot stvari kažejo, tačas tudi z odpravo komercialne prodaje krmil, ki je vrsto let kamen spotike med rejci in proizvajalci krmil, stvari ne bodo postavili na mesto, ki bi pomenilo rešitev. Vzrok za izgube, ki se pojavljajo pri finalizatorju poljedelske in proizvodnje živine šele v klavnicah, slej ko prej ostaja v neustreznih cenovnih razmerjih v reprovergi proizvodnje mesa. K odpravi slednjega ne bo prispeval niti odlok o določeni ceni koruze, ki naj bi letos veljala 10,50 dinarjev, kar je med drugim manj kot je veljala minulo leto in prve mesece letos. Odlok med drugim predvideva, da so kazensko za kupovanje koruze po višjih od določenih cen odgovorni le kupci in to ob dejstvu, da proizvajalci koruze po tej ceni niso voljni prodati, niti jih zato nič ne obvezuje. Proizvajalcem pa se s prodajo niti ne mudi, saj koruza v kaščah lahko počaka na višje cene.

Drugače je pri rejcih, ki se morajo takoj odločiti za nakup za »ceno« velikih kazni, ki lahko pomenijo tudi odhod z delovnih mest delavcev s posebnimi pooblastili ali pa še nedopitano živino zaklati. Posebej je problem nerešljiv, ker je koruza, ki jo bodo dokupili pomurski rejci v zasebnih kaščah uvoznikov in slavonskih kmetov. Koruza iz uvoza, ki jo je moč po odloku kupiti tudi po višjih cenah, pa velja 14,60 deviznih dinarjev po kilogramu. Da deviz kmetijci tačas nimajo, je več kot jasno.

Krompir vse bolj dobiva na veljavi

V Pomurju bodo povečali proizvodnjo krompirja za industrijsko predelavo. Oživilja-jo ideje o gradnji tovarne škroba v Pomurju.

V Pomurju, kjer so leta 1981 pridelali 8.800 ton krompirja, od tega 920 ton industrijskega za potrebe Heliosa iz Domžal, se tačas dogovarjajo o večji naročni proizvodnji industrijskega krompirja za potrebe kemične industrije. Že letos bo ABC POMURKA

Letos bodo kmetijci v Pomurju pridelali okoli 9950 ton krompirja, od tega 3.500 ton industrijskega in 6.450 ton jedilnega. Največ 7.000 ton ga bodo pridelali kmetje kooperanti KZ Panonka, predvsem v TZ J Beltinci, ki je največji proizvajalec te kulture v Pomurju. 2.500 ton ga bodo pridelali v Kmetijski zadrugi Lendava, 400 ton v KZ Ljutomer — Križevci in okoli 50 ton v KZ Radgona.

Heliosu prodala 3.500 ton krompirja za predelavo v škrob. V prihodnje pa naj bi pridelavo krompirja za kemično industrijo še povečali med drugim tudi na račun novih površin. Tačas so v teku dogovori, da se bodo pridelovalci iz Pomurja v primeru, da bi izvoz finalnih proizvodov Heliosa bil devizno in dohodkovno ugodnejši od izvoza merkantilnega krompirja, najverjetneje odločili za prodajo že predelanega krompirja v Heliosu. Tačas namreč, ob tem da krompir prodajajo v BiH ter v Dalmaciji, precej krompirja tudi izvažajo na konvertibilno tržišče, od tega največ v Italijo.

V primeru, da bo obseg sovlaganj in naročne proizvodnje dosegel večji obseg, bo za organizacijo proizvodnje industrijskega krompirja Helios v Pomurju organiziral tudi pospeševalno službo, podobno kot je to storila za pridelovanje sladkorne pese tovarna sladkorja iz Ormoža. Ponovno pa oživlja tudi ideja o gradnji tovarne škroba v Pomurju. Boris Hegeduš

Odpade, gnije, odkupa ni — gostija dolga leto dni

Z NOVOSADSKÉ BORZE

V zadnjih dneh so se cene kmetijskih proizvodov na novosadski borzi gibale takole:

ŽITARICE: Janj ječmen, pivovarski, letnik 1982 — 22,00 din/kg; ječmen za živinsko krmno, letnik 1982 — 17,50 din/kg; mešanica belih žit ječmen-pšenica v razmerju 50:50, letnik 1982 — 17,00 din/kg.

SEMENSKI MATERIAL: semenska pšenica, prvi semenski razred »super zlati« in »zlatoklasa« — 22,75 din/kg. ŽIVINSKA KRMA: Pšenica, slabše kveli-

tete, ni za mlinsko industrijo — 15,00 din/kg. ŽIVINA: Svinje, mesnate bele, iz kooperacije, teže 90 do 130 kg — 81,70 do 82,00 din za kg žive teže; pitano govedo, s farme, teže 400 do 500 kg — 130,00 din za kg žive teže brez obračuna kala; krave za zakol, teže 500 do 600 kg — 87,00 din za kg žive teže z obračunom 8 % kala; teleta za nadaljnjo rejo, poprečne teže 130 kg — 167,00 din za kg žive teže; teleta za nadaljnjo rejo, izključno moškega spola, teže 110 do 150 kg — 100,00 din/kg fcco kupec; prašiči za nadaljnjo rejo, teže 18 do 24 kg — 130,00 din/kg.

NEUPRAVIČENI IN FORMALNI KRŠILCI

V vseh organizacijah združenega dela, kjer so z osebnimi prejemki prekoračili dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1982, se bodo morali uskladiti s tem dogovorom, pa četudi bodo morali vrniti oziroma poračunati del preveč izplačanih osebnih dohodkov. To je sklep izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota, ki so ga sprejeli na seji preteklo sredo.

Na seznamu tistih, ki so za osebne dohodke v letošnjem prvem polletju namenili več, kot bi to lahko storili, se je sicer znašlo 17 organizacij združenega dela s področja gospodarstva in 9 s področja negospodarstva. Člani izvršnega sveta in predstavniki družbenopolitičnih organizacij so za vsakega prekoračitelja posebej proučili vzroke in ugotovili, da so objektivne in subjektivne narave, kar pomeni da so eni neupravičeni, drugi pa le formalni kršitelji. Med prvimi so posebej izpostavili Obrtno zadrugo Prekmurka iz Murske Sote in Gradbeno podjetje Graditelj iz Beltincev, kjer naj bi družbenopolitične organizacije in delavski svet presodili vprašanje zaupnice vodstvenim delavcem. V krogu neupravičenih prekoračiteljev pa so sicer tudi Panonija, Agromerker, Veterinarska postaja, Komuna Beltinci, Sobota, Dimnikar Beltinci, Certus, Kroj, Elektro, Ledava in DS Platana. Vendar so tudi v teh delovnih organizacijah vplivali na prekoračitve pri izplačilih osebnih dohodkov nekateri objektivni razlogi. Med delovnimi kolektivi s področja negospodarstva pa so vsi zgolj formalni kršitelji družbenega dogovora. Pri organizacijah združenega dela — KZ Panoonka, Opekarnice Punceri ter Intes — pa sploh niso poslane obrazložitve, kar je izvršni svet ocenil kot nedogovoren odnos.

Zdaj, ko je brigadirsko polejte za nami, že lahko potegnemo črto pod doseženim. Vsekakor gre za vrsto pozitivnih strani mladinskega prostovoljnega dela, ki smo jih večkrat omenjali v času akcij. Tovarištvo in prijateljstvo, solidarnost, krepitev bratstva in enotnosti — to so nedvomno najpomembnejše vrednote, ki jih še kako močno občutimo pri mladih ljudeh. Mladinska akcija torej plemeniti brigadirke in brigadirje, ki so si resnično pridobili veliko izkušnje iz življenja na trasi, v samem naselju ali pa v številnih konkretnih stikih s prebivalci na območjih, kjer so vihneli krampe in lopate. Te izkušnje bodo mladi lahko s pridom uporabili v svojih okoljih oziroma pri delu osnovnih organizacij zveze socialistične mladine. S tem je mladinska organizacija zopet dobila nekaj novih kadrov, kar je gotovo ogromnega pomena.

Podobno bi lahko trdili tudi za letošnje republiško mladinsko delovno akcijo na Goričkem, kjer so mladi brigadirji iz raznih predelov naše republike v dokajšnji meri pomagali k hitrejšemu razvoju manj razvitih in obmejnih območij. Ne pravimo zaman, da so ceste okno v svet, zato je zadovoljstvo ob opravljenem delu še tolikanj večje. Po grobi oceni so v letošnjih treh izmenah brigadirji opravili obsežno delo, ki velja blizu 10 milijonov di-

KOMENTAR

Razveseljivo je dejstvo, da letos na delovišču cestnega odseka med Šalovci in Čepinci, kjer so potekala glavna dela, niso imeli nikakršnih težav, kar dokazuje, da so bile že predpriprave na omenjeno akcijo tehtno izračunane.

Med drugim so pravočasno opravili potrebne izmeritve, pripravili ustrezno dokumentacijo, za morebitni odstop zemljišč ob cesti pa so poskrbeli za podpise domačinov. Prav tako je bilo zagotovljeno zadostno število orodja, skozi vso akcijo pa so imeli organizirano tudi stalno popravilo tega orodja, ki se je bodisi polomilo ali pa pokvarilo. Tu torej ni moglo biti kakršnihkoli izgovorov za določene zastoj pri opravljanju del na trasi. To bi lahko trdili tudi za izvajalca del, to je podjetje Sobota, ki se je posebej potrudil v času mladinske delovne akcije na Goričkem. Takrat so namreč dali na voljo vsakokrat po osem cestarjev, ki so briga-

dirjem strokovno svetovali, kako je treba določeno stvar narediti. Ne gre pa pozabiti na prispevek cestno-komunalne skupnosti in drugih dejavnikov v krajevnih skupnostih Šalovci, Čepinci in Gornji Petrovci, ki so dali svoj delež k uspešnemu koncu letošnje mladinske delovne akcije na Goričkem.

Vsi ti razlogi so dovolj tehtni, da bomo tudi prihodnje leto lahko na tem območju murskosoboške občine že sedmič zapored pozdravili mlade brigadirje z vseh koncev Slovenije. S pomočjo mladinskega prostovoljnega dela so namreč tudi v prihodnje predvidene gradnje cest in ostalih infrastrukturnih objektov. To je jasno zapisano tudi v petletnem planu razvoja murskosoboške občine, ki si v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko je vsak prihranjeni dinar še kako dobrodošel, prizadeva izgraditi čimveč cestnih objektov. Čeprav trenutno še ni konkretnega dogovora, na katerem območju bodo potekala dela naslednje leto — razmišlja se o dveh cestah: Šalovci—Dolenci in Cankova—Gerlinci—Fikšinci — pa je eno zagotovo: mladi se bodo tudi leta 1983 srečali na Goričkem. In tam so jih vedno sprejemali z odprtimi rokami...

Milan Jerše

POLOŽAJ V TOZD GORENJE — VARIS BOLJŠI

Družbeno varstvo koristilo

Vse kaže, da ukrep družbenega varstva, ki ga je sprejela občinska skupščina 15. julija za temeljno organizacijo združenega dela Varis delovne organizacije Gorenje-Varstroj že daje prve dobre rezultate. Izvršni svet je te dni razpravjal o uresničevanju sanacijskih ukrepov po uvedbi družbenega varstva in ugotovil naslednje:

Ze v juliju so v temeljni organizaciji izdelali 273 sanitarnih kabin, kar menda prej ni bilo mogoče. Sprejeli so letni program dela in se obvezali, da bodo v letni sezoni delali po 10 ur, da bi zadostili potrebam trga in gradbene sezone, ki je prav sedaj na višku. Povečala se je tudi produktivnost, saj sedaj izdelajo sanitarno kabinu v 54 urah, v lanskem letu pa so za to delo porabili tudi prek 70 delovnih ur. Na dlani je, da je prišlo v temeljni organizaciji do težav in sporov zaradi nediscipline in slabe organizacije dela.

Podatki kažejo, da je temeljno organizacijo zapustilo 11 delavcev, med katerimi je večina bila v disciplinskem postopku. V teh dveh mesecih se je delovna disciplina izboljšala, boljša pa je tudi organizacija dela. Poglavitni problemi, ki še vedno tarejo to temeljno organizacijo, pa so zaradi pomanjkanja repromaterialov, še bolj pa zaradi sanacije kabin, ki so bile izdelane pred dvema letoma in so bile precej poškodovane zaradi dveh zim na prostem. Škoda se ceni na 10 milijonov dinarjev, zanjo pa niso krivi sami, ampak tudi naročnik, ki jih ni vgradil, ker je velikokrat spreminjal svoje gradbene programe. Kljub vsemu upajo, to je potrdil tudi izvršni svet skupščine, da bo z dobro organizacijo dela in delovno disciplino ter boljšimi medsebojnimi odnosi lahko v prihodnjem letu ukinjen ukrep družbenega varstva.

Jani D.

JOŽE GRAJ

DOGOVORJENA SMER JE PRAVILNA

Ob vseh ukrepih ekonomske stabilizacije je nujno, da se tudi poraba na področju zdravstva uskladi z realnimi možnostmi v okviru predvidene rasti dohodka in določil resolucije. Osnovna usmeritev pri tem je nedvomno ohraniti doseženo raven zdravstvenega varstva, vendar se morajo dejanske potrebe vseh uporabnikov zdravstvenega varstva pri koriščenju vseh oblik nujno uokviriti v možnosti združenega dela, to pa pomeni racionalnejše obnašanje vsakega posameznika oziroma porabnika pri uveljavljanju pravice do zdravstvenega varstva.

S soglasjem družbenopolitičnih skupnosti, zborov skupščine občine M. Sobota in skupščine OZS je bila sprejeta valorizirana dovoljena poraba za leto 1982 s ponovnim opozorilom za racionalno trošenje sredstev skupne porabe in v zvezi s tem na dosledno izvajanje stališč in sklepov za urejanje razmer na področju zdravstva v občini M. Sobota.

Prva ocena o uresničevanju sklepov in stališč, sprejetih na zborih skupščine občine M. Sobota in na skupščini OZS M. Sobota, je, da je aktivnost reševanja problematike zdravstvenega varstva pravilno zastavljena in da kljub kratkemu času ugotavljamo določene pozitivne rezultate.

Gibanja porabe sredstev za zdravstveno varstvo ob prvem polletju 1982 v celoti lahko ocenjujemo kot ugodna, pokazatelj porabe na zavarovano osebo pa se prav tako gibljejo v zahtevnih okvirih.

Na podlagi poročila o polletnem poslovanju OZS M. Sobota se ugotavlja, da se prvotna kurativna usmerjenost v zdravstveni dejavnosti sicer vse bolj usmerja v preventivne in dispanzerske metode dela, vendar zahteve uporabnikov po kurativnih oblikah zdravstvenih storitev še vedno naraščajo. Hkrati ustreznimi finančnimi podatki kažejo na porast koriščenja najdražjih oblik zdravstvenega varstva, saj je bilo od skupnih sredstev zdravstvenega varstva v polletju 1982 porabljena skoraj polovica vseh sredstev za bolnišnično zdravljenje, sledi poraba sredstev za specialistične oblike zdravljenja in zdravila.

Na podlagi analize o koriščenju specialističnih in hospitalnih oblik zdravstvenega varstva zunaj naše regije in ob upoštevanju določil samoupravnega sporazuma o delitvi dela je umestna ugotovitev, da je še vedno močno prisoten pritisk uporabnikov za koriščenje teh oblik zdravljenja zunaj regije. Glede obsežnosti koriščenja zdravstvenih storitev zunaj naše regije je za ilustracijo dovolj podatek, da je bilo porabljenih za zdravljenje v drugih regijah v polletju pri bolnišničnem zdravljenju 38 odstotkov in pri specialističnem zdravljenju okrog 20 odstotkov od skupnih namensko porabljenih sredstev za te oblike dejavnosti, istočasno pa na podlagi analize opravičenosti koriščenja zdravstvenih storitev zunaj naše regije ugotavljamo, da je 19 odstotkov bolnikov koristilo bolnišnično zdravljenje zunaj domače bolnišnice neupravičeno, če upoštevamo sprejeto delitev dela znotraj SRS.

O uspešnosti izvajanja preusmeritve in koriščenja najdražjih oblik zdravljenja nam govori tudi podatek o zmanjšanju števila bolniških oskrbnih dni, ki ga beležimo v polletju 1982 v SB M. Sobota (za približno 3000 BOD manj kot v istem obdobju preteklega leta), kar vsekakor potrjuje prizadevanje zdravstvenih delavcev, da prispevajo svoj delež k bolj varčnemu in razumnemu koriščenju zdravstvenega varstva.

V dejavnosti zdraviliškega zdravljenja se ob polletju na osnovi izrednega porasta fizičnega obsega zdraviliškega varstva ugotavlja, da je porabljenih že okrog 87 % namensko določenih sredstev, s tem je prekoračena desetmesečna možna povprečna poraba. Analiza poslnih primerov na zdraviliško zdravljenje kaže, da je bilo v letošnjem polletju odobrenih kar 90 primerov več kot v enakem obdobju lani, obenem pa ugotavljamo, da so konziliji v osnovnem zdravstvenem varstvu kljub širokogrudnosti pod neprestanim pritiskom za še večje omogočanje takega zdravljenja. Vse pa kaže, da tudi novo sprejete indikacije prekoračujejo materialne možnosti občinske zdravstvene skupnosti.

Problem neuskladjene porabe v dejavnosti zdraviliškega zdravljenja je kritično ocenila skupščina OZS in sprejela nadaljnje ukrepe za omejevanje neustrezne porabe in sicer:

- izvajanje temeljitega strokovnega nadzora v zvezi z napotitvami bolnikov v zdravilišča,
- v smislu večje skrbi za lastno zdravje bi naj bolniki v času zdravljenja v zdravilišču na podlagi ustreznih navodil osvojili ustrezne

terapevtske postopke in jih nato preventivno trajno izvajali.

— zaradi kontrole dejansko opravljenih storitev morajo zdraviliške delovne organizacije vestno izpolnjevati individualne kartončke bolnikov, na podlagi katerih se bo izvajal nadzor.

Pri pregledu odobrenih in opravljenih prevozov z reševalnimi vozili se ugotavlja še vrsta nepravilnosti oziroma nedoslednosti pri izvajanju določil SaS o postopkih in načinih za uresničevanje pravic iz zdravstvenega varstva. Zlasti gre za površno upoštevanje tistih indikacij za prevoz z reševalnimi vozili, ki resnično sodijo v okviru zagotovitve njih pravic. To pogojuje izredno obremenitev reševalne službe, ki zaradi tega v določenih obdobjih ne zmore prevozov nujnih primerov.

Poraba zdravil je v primerjavi s preteklimi obdobji precej umirjena, to pa pomeni, da je že prišlo do določenih kvalitativnih premikov pri samem predpisovanju zdravil in s tem tudi v porabi. Poseben problem predstavlja občasno pomanjkanje življenjsko nujnih zdravil v domačih lekarnah, ki so jih bolniki prisiljeni nabavljati v tujini. Poleg tega, da so ta zdravila v tujini veliko dražja kot doma ter da je bolnik kljub povrnitvi stroškov za nabavljeno zdravilo oškodovan, prihaja v določenih primerih socialno šibkejših kategorij zavarovancev do resnih problemov in težav. Zato je tako v interesu uporabnikov kot zdravstvene skupnosti, da se čimprej zagotovi nemotena oskrba z zdravili.

Precejšen delež sredstev zavzemajo odhodki za ortopedske pripomočke, ki nikakor niso poceni in je glede na to nujno, da se skrbno čuvajo in po končanem zdravljenju vrnejo zdravstveni organizaciji ali zdravstveni skupnosti. Zaradi navedenih dejstev je v strokovni službi ponovno uvedena evidenca o nabavljenih in izdanih ortopedskih pripomočkih.

Prizadevanja o zniževanju izostankov z dela zaradi bolezni lahko ocenimo kot uspešna, saj je skupščina OZS na podlagi pripravljene informacije o odsotnosti z dela v prvem polletju 1982 ugotovila, da povprečni odstotek odsotnosti (3,95 %) ni pretirano visok v primerjavi z ostalimi območji v SRS, kljub temu pa ugotavljamo, da je bilo dnevno odsotnih z dela prek 800 delavcev, skupno število izgubljenih delovnih dni pa je v polletju doseglo 127.000.00 din.

Po sklepu skupščine glede čimbolj popolnega vpogleda v problematiko odsotnosti z dela so tudi OZD dolžne izpeljati dosleden in temeljit nadzor zlasti delavci, ki ki pogosto in dalj časa izostajajo z dela, saj je znano, da evidentirajo OZD precej neopravičenih izostankov, ki se neredko prikazujejo kot bolezenski.

Omenjena dejstva, ugotovljena na podlagi analize polletnih gibanj v zdravstvenem varstvu in v poslovanju OZS, so bila obširno prikazana in ocenjena tako na skupščini občine M. Sobota kot na skupščini OZS. Okvirne informacije so bile objavljene tudi v lokalnih sredstvih javnega obveščanja. Kljub temu pa še vedno ugotavljamo, da je veliko število uporabnikov še vedno neseznanjenih s sprejetimi stabilizacijskimi ukrepi znotraj zdravstvenega varstva, kar sproža občasne konflikte in spore. Za doseganje zaželenih ciljev pa je nujno, da stabiliziramo porabo tako, kot smo si jo začrtali in da lahko porabimo le toliko, kolikor ustvarimo in zberemo za namene zdravstvenega varstva. Skrenitev iz take stabilizacijske smeri ni možna, saj se bo sicer zdravstvo tudi vnaprej neprestano borilo z nekritični odhodki.

Glede na to, da je problematika zdravstvenega varstva izredno široka, saj zadeva slehernega človeka in seveda združeno delo, je nujno, da vključimo vsakega posameznika.

Ob koncu je vredno opozoriti tudi na ugotovitev, da je zdravnik neredko izpostavljen zahtevam, pritiskom ali celo izsiljevanju v zvezi z določenimi storitvami iz zdravstvenega varstva.

Ni nepomembno poudariti, da tudi vsi sporazumi in zakoni zaupajo strokovnosti zdravnika ter mu nalagajo, da on odloča in ugotavlja o potrebah po posameznih oblikah zdravstvenega varstva v konkretnem primeru.

Odslej pa bo strokovna suverenost prišla še toliko bolj do izraza, zlasti, ker ugotavljamo toliko neupravičenih koriščenj zdravstvenega varstva, ki se uresničujejo mimo doktrinarne načel in sporazuma o delitvi dela.

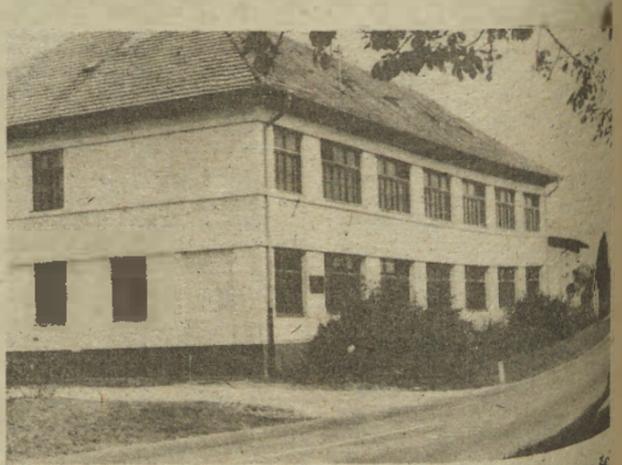
Pripravila:
Darinka ČERNELA
dr. Jože MIKLIČ

ŽIV ŽAV V „NOVI“ SOLI

PRIHODNJE LETO BODO V ODRANCIH VPISALI VEČ ŠOLSKEH NOVINCEV

Novo šolsko leto so odranski osemletkarji pričakovali z veliko nestrpnostjo. Obljubili so jim, da bodo po 1. septembru obiskovali prenovljeno šolo. In res! Prijeto so bili presenečeni, ko so vstopili v razrede, saj so v njih čez počitnice namestili varnostne traverze in jih tako obvarovali pred morebitnim rušenjem stropa. Tudi novo električno in vodovodno

Te stavbe se niti ne popravljati, ampak jo bo prej ali slej porušila, lahko zgodi nesreča. Torej pohiteti in sezidati prizidek k prenovljenemu šolskemu poslopju. Tu naj nudi streho dejavnosti, pa zdaj v stari šoli, poleg pa nemaravajo v njem tudi zbornico in pisarne. V tem šolskem letu imajo

Pogled na prenovljeno osnovno šolo v Odrancih, h kateri pa je treba zgraditi prizidek, da bi tako ustvarili razmere za normalen učni proces. Foto: Š. S.

instalacijo so dobili, v šoli so napeljali centralno ogrevanje, uredili so sanitarije. Šola je iz svojih sredstev kupila nekaj pohištva... Seveda so obnovili tudi hodnike in procelje stavbe. Adaptacija je veljala 7 milijonov 500 tisoč dinarjev.

V Odrancih so torej prenovili šolsko poslopje, ki je bilo zgrajeno 1932. leta, še vedno pa je ostala nedotaknjena stavba iz leta 1911, kjer so učilnice za podaljšano bivanje, telesno in tehnično vzgojo, kuhinja, knjižnica...

odranski šoli 221 učenec, prihodnje leto pa najmanj 17 več. V nasprotju s letošnjim letom, ko je razred začelo obiskovati učencev, jih bo čez leto novo vstopilo v šolo 45.

Da so odranski šolarji v novo šolsko leto preurejenem, predvsem pa osnaženem prostoru, zaslugi tudi vaščankam, ki zadržje dni avgusta na pomoč in očistile prostorov skupaj z nekaj učenci in učitelji ter delavci šole.

Š. SOBOČAN

NAŠ MESTNI
VSAKDAN

NEKAJ GNILEGA JE ...!

Le kaj neki tako vztrajno zaudarja po Soboti, zlasti v sopenih dneh ali tik pred dežjem? Je to od kanalizacije ali kafilerije ali gre takšna „saga“ od svinjskih blevov pri Rakičanu ali ...? Eni celo ugibajo, da zasmrajene vojnjave prinašajo neugodni vetrovi od smetišča v Nemčavcih, drugi grede še dlje in domnevajo, da bi znale priplovati iz oddaljenega Nemččaka.

No, karkoli ali kdorkoli je že krivec zanje, nekaj bi se verjetno dalo ukreniti, da bi jih bilo vsaj manj. Sicer pa so najboljši naslovi za odgovor sanitarna inšpekcija, mestne krajevne skupnosti oz. njihovodvodstva (vseh šest), tozdr Komunalna, sozd ABC Pomurka in gotovo še kdo. Da ne bo nesporazumov glede pristojnosti, si lahko vsakdo pogleda Uradne objave iz leta 1975, številka 8, kjer najde odlok o ukrepih za zdravo okolje ljudi. Menda je ob sprejemu sodil med ene prvih tovrstnih v naši republiki.

„Ja, je, preljuba sotrpinka. Ti si breznika, nama pa se nič bolje piše. Kaže, da je možu na tisti, ki plačuje osmradne pregrehe človeštva. A to je krivica!“

Seveda nam zgolj predpisi okolja ne bodo očistili, zato bi si lahko odgovorni — vemo, da premoremo ob že omenjenih še najmanj ducat za te namene ustanovljenih družtev, družbenih organizacij in delovnih teles — manj belili glavo (kolikor si sploh jo!) in več ter predvsem učinkovitejše ukrepali. Kot smo že namigili, predpisov je pripravili za varstvo okolja je več ko preveč, z njimi smo dobesedno prebukirani. Manjka le tisto poglavitno skupen jezik in zvrhana mera dobre volje, ne pa — kot se je čisto dogajalo — da so se pristojni prekalili za, oprostite izrazu, oslovo senco.

Ali, da so nicer sprva poprijeh, vendar akcijaško, za dan, dva, nato pa odjenjali in vrgli puško v koruzo.

V zadnjih tednih smo v javnosti dvignili veliko prahu med smetišče (v Nemčavcih, Petišovcih, Čederovcih, Krogi), odlagališče nevarnih snovi, gradnje kafilerije in možnosti za predelavo sekundarnih surovin (papirja, plastike, steklenine, železa in podobnega). Odkrito rečeno, povsem namenoma in nikakor ne v smislu kampanje. Naj samo spomnimo, da je leto 1982 na predlog južnoslovenskega bdečega križa proglašeno za leto higienizacije in čistoče.

Če se torej zdaj ne bomo dramsili in načrtno zagrabili, bo vse, kar smo v začetku leta napovedovali, le prazna parola in lepa želja. Čemu ne bi začeli spopada prav s smradom, na naj se zdi to še tako malenkostno in za nekatere malonežalansko, snobovsko razvajeno vihanje nosu. Znanja je resnica, da iz malega raste veliko in pri napreznih za čisto in zdravo okolje bi morala prej ali slej najti domovinsko pravico.

Branko Žunec

V Brezovici nič novega?

Mračilo se je, zato sem pohitel in najprej pritisnil na sprožilec fotoaparata ter tako na filmski trak ujel »razglednico« Brezovice. Ko je bilo to opravljeno, sem se napotil še na dom predsednika vaškega odbora SZDL Jožeta Zvera.

BLATA IN PRAHU NI VEČ

»Ni doma.« je rekla mati. »Tam, zunaj Brezovice, pri križu, je. Z njive pobira krompir.« je še pristavila.

Res. Jože je bil na njivi. Medtem ko so njegovi pomočniki pobirali še zadnje kupe krompirja, sva spletna pogovor o Brezovici in Brezovičarjih.

»Lepo nam je zdaj, ko imamo asfalt. Zanj smo dali precej denarja, vendar nam ni žal. Koliko bi šele morali stakniti, če bi asfaltirali zdaj, ko je vse tako drago.«

Takole je dejal predsednik Zver. To sem mu rad verjel.

Prav tako nisem nič podvomil v sedanjo akcijo, ko so prisiljeni za eno leto podaljšati plačevanje pred leti uvedenega samoprispevka. Tedaj, ko so na referendumu glasovali za to vrsto zbiranja denarja za ceste, pač niso računali, da anuitet ne bo moč plačati v načrtovanem roku. Pa še nekaj je bilo vmes! Niso naredili stezic (kot marsikje drugje, samo, da imajo asfalt), ampak široko cesto.

»Mislimo naprej. Ko bomo odplačali vse dolgove, bomo prav gotovo sprejeli nov samoprispevek. Cest namreč ne smemo pustiti kar tako, temveč jih bomo prevlekli še s fino asfaltno prevleko.«

UREDILI POKOPALIŠČE

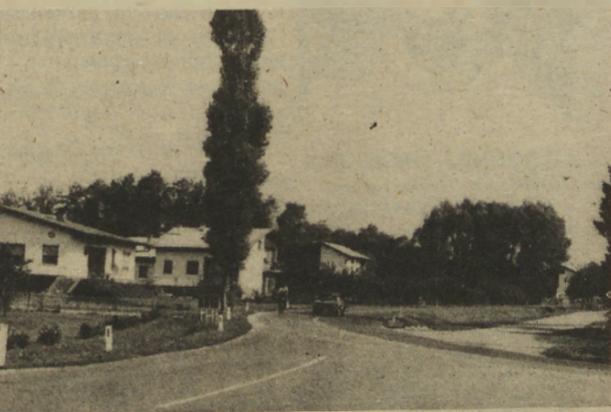
Sploh pa Brezovičarji namenljajo komunalnemu urejanju svojega kraja kar precejšnjo skrb. Med drugim se to vidi tudi po urejenosti domačij; vse več je takih, ki »izstopajo«, v pozitivnem seveda. Torej se vidi, da je pri hiši skrbna roka, ki ljubi red in čistočo.

V Brezovici, razen občasnih trenj, vlada sloga. Ta se je izpričala tudi letos, ko so na poljske poti navažali gramoz.

Kar 150 kubičnih metrov so ga pripeljali. Morda se komu zdi to malo, toda upoštevati je treba, da gre za majhno vas, poleg tega pa niso mogli dobiti željenih in seveda po-

Poslej po načrtu

Zlasti potlej, ko bomo sprejeli predlagani zakon o varstvu kmetijskih zemljišč, si tudi na podeželju več ne bomo smeli privoščiti sta-

Vsak, kdor se je vsaj enkrat preljal skozi Črenšovce, rad usmeri pogled na te hiše. V prihodnjih letih naj bi se jim pridružil 40 novih stavb, za katere pa bodo zemljišča komunalno povsem uredili. Foto: Š. S.

novanjske gradnje kjerkoli, ampak na v ta namen določenih površinah. Krajevne skupnosti naj bi torej sprejele svoje zazidalne načrte. V lendavski občini so to storili v Turnišču, kjer so v bližini Planike predvideli območje za stanovanjsko gradnjo. Tudi v Črenšovcih se

Ena izmed ulic v Brezovici. Foto: Š. S.

trebnih količin gramoz. Kljub vsemu: 6 kilometrov poti med njivami so nekoliko utrdili.

Tudi vaško pokopališče so letos obnavljali. Tako so povečali tudi mrliško vežico in kupili mrliški voz, ki je stal 36 tisočakov. Poslej umrlih ne bodo nosili več na ramenih.

NOVE UNIFORME

Pisati o Brezovici in ne omentiti gasilcev. To bi bila zamera! Ti so namreč aktivni kar se da: imajo gasilski dom, motoriko, naraščaj... Delujeta namreč pionirska in mladinska desetina. Ker pa gasilci vselej ne gasijo, ampak tudi »paradirajo«, so jim bile potrebe nove uniforme. Dobil so 10 oblek, veljale so 60 tisočakov, od tega je polovico primaknil vaški odbor krajevne skupnosti. Gasilci torej niso društvo, ki bi imelo »svojo politiko«, ampak so vpeti v vsa dogajanja in problematiko vasi. Lahko bi celo trdili, da so (bili) neke vrste gonilna sila. S tem pa seveda ne želim zmanjševati dela družbenopolitičnih organizacij, zlasti pa socialistične zveze in mladinske organizacije. Tudi vaškega odbora krajevne skupnosti ne. Nekako so se vsi »ujeli« in tesno sodelujejo, vse to pa v dobrobit vasi.

HALO TUDI V BREZOVICI?

Ko so v Veliki Polani ustanovili pošto, so nanjo

»priključili« tudi Brezovico. To je velika prednost zlasti za naročnike časopisov; dobijo jih že dopoldne. Pošta v Veliki Polani, v vasi, na katero so tudi drugače »vezani«, saj je tam krajevni in matični urad, pa je zanje koristna (in seveda za vse ostale z območja krajevne skupnosti Polana in druge), ker lahko tod plačujejo položnice, dvigajo in vlagajo denar... od tod lahko tudi telefonirajo. Da, telefonirajo, kajti v Brezovici še nimajo telefona in vprašanje je, kdaj ga bodo imeli. Investicija bi bila predraga. Toda to jih seveda ne bo odvrnilo od misli, da bi v kar se da kratkem času napeljali v vas omrežje in nanj privezali vsaj en telefon.

Ob vsem tem, kar imajo naši kraji, pa tako tudi Brezovica, je velika pomanjkljivost, ker še vedno dovoljujemo, da so naselja brez telefona.

Medtem ko sem klepetal z Jožetom Zverom, so njegovi pomočniki že pobrali ves krompir in ga naložili na traktor. Tudi stemnilo se je že.

V vasi so prižgali luči. Spomnil sem se, da so Brezovičarji med prvimi zgradili močnejši transformator in rekonstruirali električno omrežje. Še roke sva si podala s sogovornikom in se poslovila. Pozneje pa sem razmišljal, da je tudi v Brezovici vedno kaj novega.

Š. SOBOCAN

V RK čedalje več članov

Občinska organizacija RK Lendava sodi med najmočnejše organizacije v frontni sestavi SZDL, saj vključuje kakih 4100 odraslih ter nad 2700 mladih članov v 26 krajevnih organizacijah. S tečaji, predavanji in drugimi oblikami izobraževanja močno vplivajo na zdravstveno vzgojo prebivalstva, kar je tudi njen namen. V zadnjem času dajejo velik pomen tudi varstvu okolja, ki je tesno povezano z zdravstvenim stanjem občanov.

Osnovni namen te humanitarne organizacije pa je razvijanje solidarnosti ter boljši medčloveški odnosi. Pomembno delo je organizacija opravila tudi pri zbiranju sekundarnih in odpadnih surovin. Občinska organizacija uspešno sodeluje tudi s sekretariatom za ljudsko obrambo in občinskim odborom za civilno zaščito. Takšno sodelovanje je opazno tudi pri formiranju ekip prve medicinske pomoči, saj jih sedaj v občini deluje že 32, to pa je nedvomno velikega pomena za splošni ljudski odpor in družbeno samozaveščenost. Ne nazadnje je potrebno omeniti tudi uspešne krvodajalske akcije, kjer že več let uspešno sodelujejo z bolnišnico v M. Soboti. V lendavski občini je registriranih kar 1500 krvodajalcev. Uspešno je tudi sodelovanje med organizacijami v regiji, v zadnjem času pa tudi s sosednjo županijo Zala na Madžarskem.

Jani D.

Vaneča naselje počitniških hišic

Pot me je tokrat vnesla na Vanečo, kraj, ki spada v krajevno skupnost Puconci in kjer v 105 gospodinjstvih živi okrog 300 prebivalcev. To je zanimiv kraj, ki je znan iz časa NOB po dogodkih v Kirbischevi viničariji, v zadnjem času pa tudi po gradnji počitniških hišic, ki jih je menda že okrog 80. Vaneča je raztreseno naselje, ki se razprostira ob glavni cesti Martjanci—Mačkovci ter po hribovitem Ribnjaku, Kerbašovem in Hermanovem bregu. Za kraj je tudi značilno, da je vedno manj čistih kmečkih ali delavskih družin, pač pa se večina zaposlenih tudi ukvarja s kmetijstvom.

SLABE CESTE

Z gradnjo počitniških hišic je Vaneča dobila lepši videz, zlasti še, ker so te zrasle ob robu gozdom na zaraščeni in opuščeni zemlji, ki je danes lepo obdelana. Če se krajani Vaneče lahko pohvalijo, da se njihov kraj tako razvija, pa se nikakor ne morejo

ta njihova želja ne bo tako kmalu uresničila.

ZGRADILI MRTVAŠNICI IN MOST

V lanskem letu so krajani Vaneče zgradili dve mrtvašnici in tretji železobetonski most na Mačkovskem potoku pri Safranu, za kar so porabili blizu

Pogled na naselje počitniških hišic na Vaneči.

pohvaliti s cestami, ki so v slabem stanju. Asfaltirana je le cesta Martjanci — Mačkovci, za katero so pet let plačevali krajevni samoprispevek, čeprav je to republiška cesta. Skozi naselje teče tudi okrog 2,5 kilometra občinske ceste, ki so jo razširili in uredili krajani sami, hkrati pa je večina tudi brezplačno odstopila zemljišče. Žal pa je cesta slabo vzdrževana, jarki so zamašeni, tako da ob večjih nalivih teče voda sredi cestišča. Cesto torej slabo vzdržuje SIS za ceste občine Murska Sobota, pa tudi krajani sami bi morali vzdrževanju ceste nameniti več skrbi, tako da ne bi orali zemlje na cesto. Poleg tega pa imajo na Vaneči še okrog 16 kilometrov vaških cest, ki jih morajo

600.000 dinarjev, s tem da so težaška dela in prevoze opravili s prostovoljnim delom. Danes sta mrtvašnici vredni okrog 1.200.000 dinarjev, most pa blizu 700.000 dinarjev.

KAJ NAČRTUJEJO?

Po programu krajevne skupnosti Puconci nameravajo še letos na Vaneči zgraditi drugi transformator, kajti eden je premalo za potrebe kraja. Prav tako se pripravljajo na dograditev vaško-gasilskega doma, kjer nameravajo urediti oder in gasilske garaže. Načrte že imajo, in če bodo na razpolago potrebna sredstva, bodo dela opravili že

ARPAD BANFI — predsednik vaškega odbora na Vaneči opazuje slabo cesto.

vzdrževati s sredstvi krajevnega samoprispevka. Predstavniki vaškega odbora menijo, da bi bilo potrebno cesto razširiti od Sečka in Majca do glavne ceste, ker je tako ozka, da se vozilo ob srečevanju ne moreta izogniti.

Pri vzdrževanju ceste pa bi morali svoj delež prispevati tudi novi priseljenci, ki jo tudi uporabljajo.

POTREBOVALI BI TELEFON

Poseben problem za Vanečo predstavlja telefon, saj nimajo žicne povezave z občinskimi središčem in ostalimi kraji, kar pa bi bilo nujno potrebno, zlasti v primeru požarov ali drugih nesreč, pa tudi kadar je potrebna nujna zdravniška pomoč. Sami krajani te investicije ne bodo zmogli brez pomoči širše družbene skupnosti. Kot kaže pa se

prihodnje leto. Zelo bi potrebovali požarnovarnostne vodnjake, saj je eden daleč premalo.

Rabili bi jih pet ali šest. V ta namen jim je zavarovalnica Triglav že dala 20.000 dinarjev, računajo pa še na denarno pomoč občinske gasilske zveze Murska Sobota in krajevne skupnosti Puconci iz skupnih sredstev. Obnoviti bi morali tudi kapelo ob glavni cesti, ki je v slabem stanju, in odkupiti zemljišče za nogometno igrišče, ki ga namerava graditi mladina.

Igrišče bodo aktivni mladinci gradili s prostovoljnimi delom, kljub temu pa potrebujejo sredstva za odkup zemljišča, ki pa jih nimajo dovolj. Zato računajo na pomoč TKS Murska Sobota.

Feri Maučec

VEDNO BLIŽE SONCU

Nihče več ne dvomi, da se bo 21. stoletje začelo in končalo v znamenju sončne energije. Prihodnost solarne tehnologije že danes toliko obeta, da je pritegnila pozornost, in kar je še pomembnejše, denar številnih svetovnih družb. V dirko za čim bolj učinkovito in čim cenejšo sončno tehnologijo se niso spustile samo vse vodeče korporacije za proizvodnjo elektronske opreme, v tekmi sodelujejo, kar je na prvi pogled nenavadno, tudi velike naftne družbe, inštituti številnih znanih univerz, nekateri proizvajalci letal in celo graditelji jedrskih elektrarn.

»Prepričani smo, da bo industrija tako imenovanih fotovoltinih naprav postala velikan, zato želimo že zdaj biti v ospredju,« je rekel Tom Guildman, vodja oddelka za izume in razvoj pri Standard Oilu, eni največjih svetovnih naftnih multinacionalnih družb.

Kljub obetom in velikim besedam pa se solarne tehnologija že kar dolgo razvija. Njena temeljna načela so bila

prvič objavljena še v predelkronski dobi, leta 1939. Francoski fizik Alexandre Becquerel je takrat potopil v razredčeno kislino raztopino nekaj kovinskih plošč. V sklenjenem krogotoku je seveda stekel tok. Ko je ploščo izpostavil svetlobi, se je število elektronov v krogotoku povečalo, električni tok je bil pod vplivom svetlobe močnejši.

Francozovo odkritje ni našlo praktične uporabe vse do začetka petdesetih let, ko je raziskovalec v Bellovih laboratorijih v New Yersyju uspelo v kristal silicija vgraditi določene nepravilnosti. Tako spremenjeni kristal je bil temelj za ustvarjenje prve fotovoltine celice, ki je bila sposobna pod vplivom sončne energije proizvajati stalni enosmerni električni tok. Na nesrečo pa so bile takšne celice predrage za kakršnokoli gospodarno uporabo. Razvoj nove tehnologije je pravzaprav omogočil šele vesoljski program. Leta 1958 je poletel v vesolje drugi ameriški satelit Vanguard 1, opremljen z nekoliko med seboj povezanimi majhnimi

črnimi diski, napravljenimi iz kristalov silicija. In glej, te sončne celice so proizvajale vso elektriko za delovanje satelita. Celo več. Ko je Vanguard opravil svojo nalogo, so njegovi oddajniki, ki jih je napajalo Sonce, še naprej signalizirali na Zemljo. Sončne celice so delovale več časa kot so načrtovali njihovi graditelji, ki zato niso vgradili mehanizma za njihovo izkjučitev.

Silicij je še naprej temeljna komponenta fotovoltinih celic. Tega elementa je na zemlji v obilju, težava je v tem, da se silicij neznansko rad veže z drugimi elementi. V solarni tehnologiji pa je uporaben samo čist silicij. Da bi ga očistili vseh dodatkov, so potrebne velike količine energije, ta pa je draga.

Še leta 1957 je bilo potrebno za izdelavo celic, ki so potem proizvajale en sam vat električne energije, kar 2.000 dolarjev. V 25 letih se je proces izdelovanja celic precej izpopolnil in tudi pocenil. To, kar je nekoč stalo 2.000 dolarjev, velja danes samo 8 zelenih bankovcev. Zadeva pa še vedno ni zastoj, saj lahko kar na pamet računamo, da bi za »pogon« ene same 100-watne žarnice potrebovali za 800 dolarjev fotovoltinih celic. To pa je predrago, izračunali so, da se sicer drago nafto za isto ceno proizvede desetkrat več energije.

Sončne celice zato uporabljamo samo takrat, ko je to nujno, potrebno. Razen v vesolju najdemo dragoceni silicij še na osamljenih svetlinah. Sonce napaja z elektriko na tisoče kilometrov ograj, ki branijo avstralske ovčje črede pred podivjanimi dingi. v Ohio dela na sončno energijo radijska postaja, v več državah so poskusno izdelali nekaj hiš, ki dobe vso energijo od sonca in še bi se kaj našlo.

Vse skupaj pa trditve, da smo že v sončni eri, ne približa preveč. V dokaz samo podatek, da bi morali lani izdelati in prodati 200-krat več fotovoltinih celic, če bi hoteli dobiti instalirano moč ene same bolj majhne jedrske elektrarne. Nekoliko tolaži dejstvo, da cene vsem drugim virom energije naraščajo, fotovoltine celice pa se cenijo. Pota do uspeha proizvajalcev

so tudi različna. Tako se ponekod trudijo, da bi izdelali sicer drago celico, ki pa bi bila tako kakovostna, učinkovita in trajna, da bi se njena uporaba v teku časa več kot izplačala. Izdelali so na primer fotocelice, nad katere so postavili leče za združevanje sončne svetlobe. Poseben mehanizem vse skupaj obrača za Soncem. Rezultat je več elektrike.

Drugi so spet šli drugo pot. Vprašali so se, zakaj ravno ta šmentani nečisti silicij. Neka majhna kalifornijska družba je namesto silicija uporabila tudi kar precej drag galijev arsenid. Meritve v laboratorijih so obetavne, v praksi pa zadeva še ni preskušena. Žal največkrat ravno praksa reče ne.

Kljub temu pa je v svetu obilo solarnega optimizma. Paul Maycock, nekdanji direktor programa pri ameriškem ministrstvu za energijo, celo veruje, da bo do leta 1986 cena fotovoltinih naprav tako nizka, da se bo njihova vgraditev izplačala v štiri petine hiš, ki jih bodo takrat gradili. Sonce bo v teh hišah prevzelo nase tretjino skrbi za energijo. Med optimisti so tudi teoretični fiziki, ki trdijo, da niso za spreminjanje sončne energije v električno potrebna nobena nova epohalna odkritja. Vseže vemo, zadevo je treba samo poceniti in poenostaviti.

Bodočnost je torej zanesljiva fotocelična. Njeno spreminjanje sončnih žarkov v elektriko je nekaj izjemno vznemirljivega in elegantnega. Na veliko ploščo sije Sonce, ob plošči je vtičnica. In to je vse. Brez enega samega globljevca ali vrtečega se dela, brez hrupa, brez prahu!

Šele lepa ogrlica ali verižica naredi žensko — pravi Kludija, ki se nikakor ne more ločiti od svojega talismana — zlatega srčka okrog vratu.

Inflacija ni od včeraj

Nadlogo, ki se ji pravi inflacija, si največkrat predstavljamo kot pojav, značilen za industrijsko družbo v kriznih obdobjih. V resnici pa je mnogo, mnogo starejša, stara kot zgodovina. Zasedli so jo v najstarejših civilizacijah, najprej v Mezopotamiji okoli leta 2.200 pred našim štetjem. Veliko akademsko kraljestvo, ki ga je bil ustanovil Sargon, je bilo v zatonu, ogrožala so ga bojevita ljudstva iz bližnjih gor, izgubljalo je provinco za provinco. Neki sumerski literarni tekst prikazuje padec vrednosti kovin kot prekletstvo: »Tvoje zlato naj se prodaja kot srebro, tvoje srebro kot manj vredna kovina, tvoj baker kot svinec!« Cene so vrtoglavo naraščale: ječmen, olje, volna in ribe so bile dvanajst do šestdesetkrat dražje kot v prejšnjih časih.

Šlo je za inflacijo kot posledico draginje, pomanjkanja potrošnega blaga. Tega pojava so se ljudje vedno bali. Kralj zakonodajalec Hamurabi je v svojem Zakoniku okoli leta 1.700 pr. n. št. obravnaval primer neke gostilne, v kateri so odklanjali plačilo v žitu in zahtevali denar ali več žita. Za tako stvar je predvidel izredno ostro kazen: »Če gostilničarka noče sprejeti žita kot plačila za pivo in zahteva denar, oziroma če zmanjša količino piva v skladu z vrednostjo prejetega žita, naj se obsodi na utopitev.«

Draginje, ki so bile poglaviti vzrok inflacije v stari Mezopotamiji, so poleg opustošenj zaradi vojn povzročali

še klimatski in naravni katastrofi. Zadostovalo je nekaj slabih letin, in že se je bila najrevnejša plast ljudstva pristljena zadolževati in prodajati člane svojih družin v sužnost. V skrajnih primerih se je pojavil celo kanibalizem.

Asirski kralj Asarhadon je v 7. stoletju pr. n. št. takole opisoval draginjo, znatniko inflacije (zvenelo naj bi kot grožnja nevernim vazalom): »Bog Addad, ki nadzoruje vode neba in zemlje, lahko izsuši vse naše izvire ali preplavi vašo zemljo. Kobilice, ki prinašajo opustošenje v deželo, lahko požro vašo letino. Mlinski kamen in krušna peč v vaši hiši bosta

Pekarnarjeva trgovina na freski iz Pompejev.

mriva. Ne bo žita, da bi ga mleli; namesto žita boste mleli kosti svojih sinov in hčera. Ne bo testa, da bi ga mesili... Na koncu boste jedli meso svojih otrok, požrti boste drug drugega.«

(nadaljevanje prihodnjice)

Izjemen primer v zgodovini medicine je Francoz Paul Balay, ki je pred smrtjo ležal 27 let v globoki nezavesti. Dvajsetleten se je ponesečil v neki prometni nesreči. Dve leti je bil v bolnišnici, 25 let potem pa je zanj skrbela njegova mati.

x x x

Znani so rezultati popisa prebivalstva na Kitajskem, ki se je začelo letos 1. julija: Kitajcev je (bilo) milijarda in 76 milijonov. Konec lanskega leta je bilo na Kitajskem 996 milijonov 200 tisoč ljudi, ob popisu leta 1964 pa so jih našteji 723 milijonov 70 tisoč.

drugje smo prebrali

Neka sovjetska državljanka je morala roditi na vlaku. Otroku je na svet pomagal neki mladenič. Potem, ko je

se je porod srečno končal, se je izvedelo, da je mladenič študent medicine, ki si je napisal diplomsko nalogo »Pomoč pri porodu v nenavadnih okoliščinah.«

x x x

Neki japonski poslovnež je kot pomoč libanonskim otrokom preko OZN podaril 450 tisoč dolarjev, kar je do slej največja finančna pomoč, ki jo je kakšen zasebni daroval libanonskim otrokom v okviru OZN.

stare koprive najbolj pečejo

»Doktor Lanjščaka mi dajte!«

»Koga?«

»Saj znate koga. Tisti, ki dela v oddelku za... Kako se mu že pravi?«

»Zdi se mi, da ste obrnili napačno telefonsko številko.« se je zasmil glas na drugi strani slušalke.

To je bilo ob 6. uri jutraj. Ni minilo niti pol ure, pa je že znova pozvonil telefon.

»Je Pištek tam?«

»Kakšen Pištek neki?«

»Ja tisti, ki ima opravka s klobasami!«

»Potemtakem se mi zdi, tovariš, da ste se zmotili v naslovu. To je namreč privatno stanovanje!«

Čez nekaj minut pa steče po žici tale pogovor: »Micka, boš prišla danes k meni? Saj veš, da morava zmeriti tisto obleko.« »Prosim, s kom

TA VRAŽJI TELEFON!

želite imeti opravka?« se je zasmil glas. »O, kaj nisi ti Micka iz uprave »kika« oprostite?« »Kje neki, saj to ni mesna industrija.«

Tako se je večkrat ponovilo v teku dopoldneva. Darko je bil na tmih. Že je pomislil, da je s tem končano, ko ga je proti večeru zdrnil telefon. »Kaj delate Frankovi, lahko pridem k vam?« »Ne, ne morete, ker mi nismo Frankovi! Prosim, če bolje pogledate v telefonski imenik.« Ni pretekla ura in spet je nekdo iskal Frankove na napačni številki.

In teklo je več dni zaporedoma v tem vrstnem redu, kot da bi bil človek v kinu, kjer vrtijo stalno isti film. Pa je zato Darko sklenil pogledati v telefonski imenik, da se na lasne oči prepriča, zakaj venomer kličejo njega in ne iskano stranko.

Lahko si mislite, kaj je ugotovil... Da imajo Frankovi in mesna industrija KIK Pomurka na mah podobni številki telefona. Le zadnji dve številki si sledita v drugačnem zaporedju.

Tegasi ne more razložiti še danes, ko ga imajo ljudje bodisi za Franka ali pa za »kikovca«. Že je hotel, da bi mu zamenjali telefonsko številko, pa tega ni moč storiti ob vsej sodobni tehniki. Zato še vedno trpi ob zvo-nenju telefona, ker pač enostavno pomisli, saj nočejo mene. Zmotili so se... Pa tudi cingljanja ni mogoče prenašati venomer.

In kaj mu preostane drugiega, če ne bodo ljudje bolj pazili pri vsakem telefoniranju, kot da odpove telefon!«

Naš dodatek k tej telefonski »storijici« iz leta 1975: tisti, ki imajo telefon, bodo že vedeli, kako in kaj. -brž-

za razvedrilo

MLADENKA MED PLESOM

»Seveda, seveda me lahko po plesu pospremite domov, vendar ne vem kje stanujete...«

MEDSEBOJNO INFORMIRANJE

— Mica, a že veš tisto najnovije okrog Aranke in njenih zadev?

— Seveda vem. Kako ne, če pa je izmišljena zgodbica prišla iz mojih ust.

TIK PRED MATIČNIM URADOM

— Kaj si rekla?

— Povedala sem, da je oče,

tvoj bodoči tast, prejšnji teden bankrotiral. Se vikendico na Kozjaku mu bodo vzeli.

— A tako? Veš, potem pa je najbolje, če grem iskat drugiega bodočega tasta!

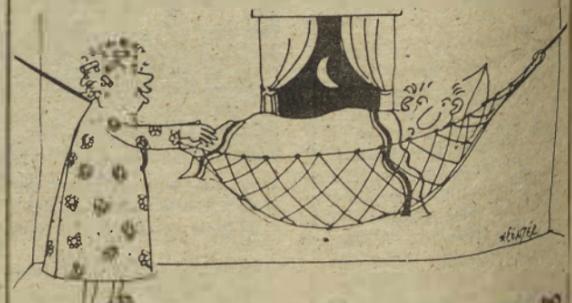
— Kaj pa matičar? Sram me bo!

— Nič se ne boj. On je na to že navajen...

ONA PRED DRAGU-LIARNO

»Dobro, preveč dobro vem, da mi avtomobila nočeš kupiti zato, ker sem padla na šoferskem izpitu. Kaj če bi mi namesto avta kupil tole zlato verižico z draguljem, tole prvo za izlo-žbenim steklom?«

NAJNOVEJŠE ZA NAVELIČANEGA

»Dragi, moja mama je pravkar obljubila, da bo ostala pri nas še deset dni...«

za vsakogar nekaj

dobro je vedeti

Značilnosti madžarske kuhinje

Madžarska kuhinja je pridobila svoj sloves predvsem zaradi posebnega načina priprave jedi. Osnova paprikaša in perkelta je v svinjski masti prepražena čebula, pomešana z rdečo papriko. Najprimernejša je svinjska mast, ker pri praženju čebule pride najbolj do veljave aroma čebule, perkelt in paprikaš pa osta-

neta lepo rdeče, tek vzbujajoče barve. (V olju ali maslu barva paprike obledi). V madžarski kuhinji pražijo prežganje in čebulo po značaju posameznih jedi, zato imajo jedi vedno drugačen okus.

Začimbe uporabljajo vedno zmerno, saj madžarska jed ni dobra le po tem, da

vanjo sipljemo preveč strupeno pekoče rdeče paprike. Perkelt in paprikaš naj bosta zaželeni s svojo ognjenordečo barvo in zmerno ostrim okusom. Tudi druge začimbe moramo uporabljati zmerno, ker madžarsko jed odlikujejo ubrani, skladni okusi. Učinek okusa jedi lahko povečujemo z načinom priprave. Na primer: resnično dober perkelt dušimo v malo soka, pokritega, pripravimo ga takorekoč v lastnem soku; ne smemo ga pripravljati v mnogo soka ali kuhati. Tudi v mnogih drugih jedeh prihaja do veljave kuharska tehnika, s katero s primernim praženjem izboljšujemo okus jedi.

Za posebno okusne jedi so pomembni tudi mesni izdelki,

saj imajo s koložvasko slanino pretaknjene jedi boljši okus.

V madžarski kuhinji uporabljajo tudi mnogo smetane. Po madžarsko pripravljene piščančji paprikaš, sesekljeni golaž, rezanci z ocvirki in skuto itd. morajo imeti za imenitno dopolnilo smetano. Mnogokrat dodajo smetano jedem kar pri mizi in jih tako izboljšajo.

Madžarsko kuhinjo postavljajo na visoko ravni tudi njihove kuhane in pečene močnate jedi. To so lahko rezanci s skuto, šunkove krpice, zavitki s skuto itd. Te in podobne jedi upravičeno uvrščajo madžarsko kuhinjo med boljše.

boj proti raku

TESTNI OBROČEK

V Združenih državah bo že letos na voljo testni pripomoček za zgodnje odkrivanje raka na dojki, ki ga bo lahko imela sleherna žena in ga tudi uporabljala. Okrogli kos bombaža je na eni strani prevlečen z aluminijasto folijo, v katero je vtisnjenih 54 vdolbin, razvrščenih v enakih razdaljah. Te so napolnjene s tekočino, ki je občutljiva na toploto. Testni obroček si ženska za 15 minut vstavi v nedržek. Ker tumorji oddajajo višjo temperaturo kot normalno tkivo, lahko na osnovi obarvanja testnih mest odkrijemo rakasto obolenje v zgodnjem stadiju. Če je zgornja vrsta rdeče obarvana, ni povoda za skrb, priložena pa je tudi barvna tabela.

Pripomoček so že preizkusili na različnih ameriških klinikah. Od 179 žena, za katere so sumili, da imajo raka na dojki, so s to napravo testirali in kar pri 89 odkrili tumor.

naše stanovanje

V hiši ne sušiti perila

Večji del ljudi preživi večino svojega življenja v hiši. Poskrbeti torej moramo, da bo stanovanje zdravo ali vsaj zdravju neškodljivo.

Hiša naj stoji na svetu, ki je prodoren, ki ne drži v sebi nesnage, gnoja in vode. Okrog hiše naj bo nekoliko prostora, da prideta zrak in veter do hiše. Sonce naj sije naravnost na hišne stene. Najbolj zdrave so sobe na vzhodni in zahodni strani. Sonce jih najbolj obseva, torej so suhe. Sicer pa so lesene hiše najbolj suhe, zato tudi najbolj zdrave. Kamnite hiše so navadno bolj vlažne in zato manj zdrave. Dobre hiše so zidane iz opeke, ker so večinoma suhe. Novih hiš ne smemo takoj ometati z obeh strani, ker se s tem v sobi nabere preveč vlage. Prav tako ni priporočljivo stanovati v pobeljeni sobi, dokler ni suha. Tla v stanovanju naj bodo gladka, po možnosti lesena, ker so taka topla.

Glede ogrevanja pa tole: od klasičnih peči so najboljše keramične. Železne se prehitro segrejejo in tudi prehitro shlade. V sobni peči kuri po možnosti z drvni. V hiši ne sušite perila. V sobi ne kuhajte, ker se nabere preveč vlage. Blizu hiš ne imejte mlak in gnojišč, ker se tu zlasti poleti širi slab zrak, množi pa se tudi različni mrčes, ki povzročajo mnogo bolezni.

avtomobilizem

Novo pri Volkswagnu

Takšen je nov polo, ki so ga »krstili« v polo coupe.

Tovarna Volkswagen je že predstavila nove modele vozil za prihodnje leto. Najpomembnejše so te novosti: dosedanj polo familie bo odslej tudi v izvedbi polo coupe; turbodiesel motorje bodo proizvajali za golf, jetto,

pasat, variant in santano; nov 1,8-litrski motor z 82 kW oziroma po starem 112 KM bo na voljo za golfa GTI, jetto GTI, golf cabrio in za scirocco GTI; vozila so sveža tudi v barvnih niansah; izkazali so se tudi oblikovalci šasij in jih precej »izpilili«.

kupujemo čevlje

Cevelj mora biti prožen

Veliko več bi morali misliti na svoje uboge noge. Vse več je namreč ljudi, ki imajo ploske noge. Šest pomembnih napotkov za zdrave stopal je:

- Otroški čevljiček naj bo

za slabo širino prsta daljši od palca;

- čevlj se mora dobro prilegati zadaj na peti;

- širok naj bo dovolj za svobodno gibanje stopala, ki hitro raste;

- podplat naj bo dobro upogljiv, da bodo mlade mišice lahko aktivne;

- oblika čevlja naj natančno posnema obliko noge, tako na notranjem robu stopala, kot tudi glede višine palca;

- tudi nogavičke morajo biti dovolj velike, da se prsti nemoteno premikajo.

Ti napotki so namenjeni predvsem starem, ko kupujejo čevlje za otroke. Toda tudi starejši moramo posvetiti svojim čevljem skrb.

Sprašeno počutje pri hoji in lep videz sta odvisna od tega, ali smo obutev pravilno izbrali. Čevelj mora biti hkrati prožen, trpežen, zračen, pravilno oblikovan. Pretesni, konicasti in tudi preveliki čevlji povzročajo žulje, otiščance, kurja očesa, vraščene nohte, izraščene kosti in celo deformacijo stopal in — hrbtenice! Če so zimski čevlji pretesni, nas bo v noge zeblo. Kadar kupujemo čevlje, moramo imeti tople noge, zato je dobro, če kupujemo čevlje popoldne, ko je noga že razhrojena in bolj razgreta. Pomeriti moramo oba čevlja. V neprimernih čevljih težko hodimo, se slabo počutimo in smo hitro utrujeni.

za razvedrilo

sem se. Uro sem namreč naravnal po avstrijski televiziji ...

TIK PRED ZDAJCI
— Letošnje trgatve se res bojim.

— Vam vreme nagaja?

— Ne. Stric je prodal vinograd, predlani sem ti povedal, da sem moral vrniti sposojene sode, Tinč je prišel po svojo prešo, onemu tečežu s konca vasi pa sem moral vrniti dve samokolnici in še nekaj nelepega mi je povedal okoli neplačanega oranja in »frezanja«.

sorodstvo vsepovprek govori, nekateri se celo zaklinjajo, kako jih je imela teta rada ...

TUDI TO SE ZGODI

— Pomisli, leta 1963 sem znanco posodil deset starih tisočakov ...

— ... In jih več nisi videl ...

— Sploh ne! Prejšnji teden pa mi je »nesramnež« v kuverti poslal sto dolarjev s pripisom: »Prosim, ne zameri. Nisem pozabil, čakal sem le na primeren trenutek!«

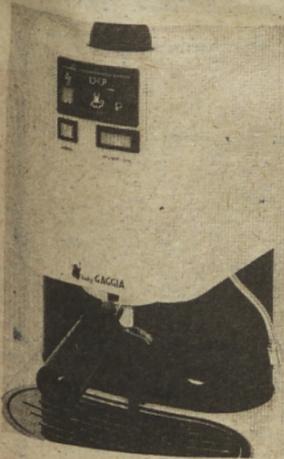
ČUDAKI

— Grozni, grozni čudaki so naši ljudje. Vratar mi je zjutraj ob petih, še malo temačno je bilo, povedal, da je odgovoren za čas, red in ne vem, kaj vse je natresel.

— Pa vi začnate ob šestih!

— Seveda. Opravičil

za kavopivce

HISNI ESPRESSO

Na letošnjem kmetijsko-živilskem sejmu smo med drugim odkrili mni aparat za kuhanje espresso kave. Gre za izdelek tovarne Gaggia iz Milana v Italiji, stane pa 250 tisoč lir. Aparatu so naredili ime »Baby Gaggia«, dasiravno ni namenjen otroški igri, pač pa je kot nalašč za manjše kolektive, kjer dnevno skuhamo do 35 kav. Aparat ne bo odveč tudi v gospodinjstvu, kjer so doma kavopivci. Seveda pa to le tedaj, če so se pripravljene odpovedati turški kavi.

V KNJIGARNI

— Ste izbrali?

— Izbral sem, izbral v teje vaši knjigarni, vendar ...

— Kaj pa vam je najbolj všeč?

— Tle dve knjigi, predvsem pa vi, gospodična!

ZAMENJANI VLOGI

— Si s sosedom že poravnal račune, se spet normalno pogovarjata?

— Do dialogov sploh ne pride. Pred tistim, ko sva se pobotala, nisem hotel odpri ust jaz, zdaj pa je on kot mutec.

OPOROKA

— Obogatel si po tetini smrti, kajne?

— Bi, vendar je teta v oporoki napisala: »PRIHRANJEN DENAR IN NEPREMIČNINE POKLANJAM NAJDRAŽJEMU V DRUŽINI.«

— Pa to si ti!

— Res je, da sem bil njen miljenček, vedno pri roki, ko je kaj rabila, vendar zdaj ožje

Kolo za kalorije

Ljudje se zatekajo k vsemogočemu, samo, da bi se znebili odvečnih kilogramov. Morda pa niste vedeli, da je do vitke linije mogoče priti s kolesarjenjem. Moški, visok 175 centimetrov, ki vozi kolo eno uro 10 kilometrov na uro, izgubi 178 kalorij. Če vozi 20 kilometrov na uro, odstrani 443 kalorij. Še več kalorij pa kolesar izgubi, če vozi z večjo hitrostjo. Če pelje 30 kilometrov na uro, se znebi 836 kalorij, pri hitrosti 40 kilometrov 1511 kalorij, če pa kolo pože ne kar 50 kilometrov na uro, mu uspe znebiti se kar 2534 kalorij.

IZ DŽOUŽIOVOGA DNEVNIKA

Med momanjem filma, Stricji so mi povedali, so tudi idmouh delali edno "galsko" sliko. Ta je takra, ka pred vsejmi lidmij, moreta dva naklaaj ležati. Eden od tej dvej je biv igralac Bibicof Poldek. Kejpaš jih je tak dugo skup naštelavo, ka so se re fri navolili. Te ga samo maidnouk Poldek prav: Lidje, ka san jes re mrteof, ka me miije tak grejejo?

SESTAVIL	PRETIRANA	VERILDOVA	ZMANJŠA-	REKA	NESTECE	NIČVREBEN	VRSTA
MARKO	ZAPLJIVOST	PESHITEV	NOST,	V TAJSKI	V FRUŠKI	ČLOVEK	BESEDNE
NAPAST			SKRAJŠA-	(TUJI	GORI	SODRGA,	UGANKE
			AUST	MEMAM)		ORHAL	
BIVJA JABLANA							
KOPALIŠČE PRI KOPRU							
ŽENSKO IME							
MEKUSEM OKRASHI PREOMET				DUNOVIT			
				DOMSLEK			
VZVIŠEM PROSTOR V GLEDALIŠČU				VELIKE RIBE		LJUŠKA REPUBLIKA	
						LIVU	
						REGREANU	
DIŠAVA ZA PECIVO							
AVTOMO-BILSKA OZNAKA ŠPANJE		VRSTA ŽARNIC					
		FR. FILM IGRALKA					
PLEME, ROD						ŽIDOVSKI MESEC (ANAGRAM: ADRA)	VIŠOČ KILOGRAMOV
							HRVAŠKA FILMSKA IGRALKA (MGE)
SMI DUŠIKOVE KISLINE							
TEŽAK ITALJANSKI KAMION		MALIK					
		LESLIE HOWARD					
PREDVALCI SELA							
GLAVNO MESTO IRANA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: element, karanje, smodnik, Tati, VS, R, skat, avtor, pianist, rob, Kra, Ole, Ni, filogin, inačica, Ta, Eban.

Predlog družbenega dogovora

Na dnevnem redu prihodnje seje zborov občinske skupščine Lendava bo tudi predlog družbenega dogovora o pospeševanju drobnega gospodarstva v občini, ki ga je pripravil komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj. Predlog v javni razpravi pri bodočih podpisnikih bil sprejet, verificirati pa ga mora skupščina, na kar bo poslan v podpis. Družbeni dogovor opredeljuje predvsem dolžnosti in obveznosti podpisnikov, zlasti pa financiranje razvoja drobnega gospodarstva, saj je bilo leto doslej najbolj sporno. Krajevne skupnosti bodo ugotavljale potrebe po storitvah in proizvodnih drobnega gospodarstva ter skupaj s potrošniškimi sveti oblikovale plane kapacitet storitvene in proizvodne obrti. V sodelovanju s stanovanjsko skupnostjo bodo proučevale možnosti za pridobivanje poslovnih prostorov za storitvene dejavnosti.

Sredstva za financiranje drobnega gospodarstva pa se bodo zagotavljala iz lastnih sredstev nosilcev, sredstev organizacij združenega dela, ki bodo sodelovale pri soinvestiranju v nove obratovalnice, iz sredstev banke za kreditiranje razvoja drobnega gospodarstva ter sredstev stanovanjske skupnosti enote za gospodarjenje s poslovnimi prostori. Pomembno vlogo pri bodočem razvoju drobnega gospodarstva bo imelo tudi obrtno združenje v Lendavi, seveda pa tudi družbeno politične organizacije, zlasti občinski sindikalni svet in občinska konferenca SZDL.

Jani D.

1

Pomladanski meseci so prehitro minevali, kajti treba je bilo opraviti še nekaj izpitov na šoli, zraven pa še gonja za dinarčki oz. dolarčki.

Prišel je dan odhoda na potovanje — 1. junij. Človeka lahko žene po svetu sla po spoznavanju tujega, privlačnega. Nekateri se odpravijo na tuje zato, da se potem ob povratku nazaj domov lahko hvalijo znanjem, kaj vse so videli, doživeli itd.

Človeka pa lahko zvabi svet tudi zaradi nečesa, kar bi se dalo težko opisati, povedati. Mogoče bi bilo komu to tudi težko razumeti.

Nemški pisatelj H. Hesse je v eni izmed svojih črtic zapisal tudi, da poezija potovanja ni v tem, da si odpočijemo od domačega vsakdana, od dela in skrbi, ni v naključnih srečanjih z drugimi ljudmi in v gledanju drugih slik. Prav tako ni v tem, da zadovoljimo svojo radovednost — Poezijo potovanja najdemo v doživljanju, se pravi v obogatitvi, v organskem vključevanju pridobljenih novosti, v povečanju razumevanja za enotnost v različnostih, za veliko tkivo zemlje in človeštva, v ponovnem razodevanju starih resnic in zakonov v docela novih razmerah.

BANGKOK — ULICE BANGKOKA

Zopet sem na Tajskem ali v deželi „prijaznega nasmeha“, kot nekateri imenujejo to deželo. Tajsko prestolnico Bangkok, milijonsko mesto, bi lahko imenoval tudi mesto z več obrazi. Poleg nasmehanih in prijaznih obrazov, sta tu prisotni še močni legli kriminala in prostitucije.

Številni vodni kanali delijo mesto na večje in manjše dele, ki so „države“ zase.

Za mnoge je čoln še vedno edino prevozno sredstvo in tudi sredstvo, s katerim se preživljajo. Po umazanih črnih vodnih kanalih vozijo na „plavajoči trg“ prodajati zelenjavo, sadje in rbe. Stare ženske, pokrite z velikimi konicastimi slamniki,

počasni veslajo ob obrežju in prodajajo kose pečenih rib. Iz takšnega čolna ti lahko postreže tudi začinjeno juho. Otroci nagaj skačejo v vodo kar iz hiš, kajti hiše so na koleh, postavljene tik ob vodi.

Večina prometa se v mestu odvija po cesti, vendar je še precej domačinov navezanih na svoje tradicionalno prevozno sredstvo — čoln.

Poleg Tibeta in Ceylona je Tajska zadnja trdnjava budistične religije oz. filozofije. Številni templji pričajo o globoki pripadnosti večinskega tajskega življa budizmu. Njihovi svečeniki in duhovniki so oblečeni v rumeno opečnata ognjala in imajo obrbite glave ter vzbujaajo spoštovanje vernikov. V templjih častijo kipe sedečih Bud. V enem izmed teh templjev sem videl, kako so pripadniki te „vzhodnjaške

filozofije — religije lepili na velikanski pozlačeni kip sedečega Bude zlate lističe v znak globoke privrženosti in spoštovanja.

Bangkok je velikanski vele-mestni hotel, v katerem se gnetejo ljudje različnih barv in narodnosti in ki že meji na pravo beznico. Prebivalci iz podeželja prihajajo v mesto iskat delo. Naseljujejo se v obrobnih siromašnih četrtih. Dela pa ni za vse dovolj. Edino, s čimer si lahko pomagajo, so črna borza, kriminal in prostitucija.

Po končani državljanski vojni v Vietnamu se je umaknilo precej pripadnikov in simpatizerjev južnovietnamskega režima. Del teh beguncev je zanesla pot tudi v bližnjo Tajsko. Poleg tega tudi v Hanoju ni bilo več prostora za razbohoteno črno borzo in kriminal. Bangkok je bil deležen dela tega črnega legla. Zdajšnja situacija priča, da policija nima več vajeti v svojih rokah. Umori so v tem mestu čisto vsakdanja stvar.

Ljudje se pečajo z nešteti vrstami drobnih dejavnosti. Treba je preživeti. Poseben utrip azijskemu mestu daje ulica. Na njej se odvija značilno obarvano in pisano življenje. Tu se prodaja, kupuje, kuha in počiva. V tem delu letnega časa tik pred začetkom deževnega obdobja so bili pločniki dobesedno obarvani od stojnic s tropskimi sadjem in osvežitelji mi piščali. Letošnje leto so se legalno pojavila na trgu tudi jabolka iz uvoza. Prodajajo jih na kilogram. Še do nedavnega uvoza jabolk na Tajskem ni bilo. Jabolka so spadala med tihotapsko blago in so jih prodajali izpod polic po kosih.

Ce je človek ljubitelj pikantne kuhinje, potem bi bila Tajska kar primerna dežela zanj. Svoje želje po pekoči in eksotični hrani si lahko potešiš tako v tajski kot v kitajski kuhinji. Med njima za poznavalca prave razlike ni, le da tajska še malo bolj peče.

V Bangkoku živi močna kitajska narodnost, skoncentrirana v China Thownu (kitajsko mesto). Kitajci so tod našli na manj ugodna tla, saj so tudi Tajci pridni ljudje. Uspešno jim konkurirajo v trgovini in drugih obrtnih dejavnostih. Družina jim pomeni vse. Oni pomagajo

družini in družina pomaga njim. Ko gre Kitajec otrok v šolo, bo poleg domače naloge imel zanarediti še kakšno družniško delo — ponavadi obrtniško. Poredkoma srečaš male Kitajčke, ki bi prešerno pohajali naokrog in se igrali.

Na pločniku je bilo opaziti več vrst kuhinj. Stabilne z ognjiščem pod ponvo in prenosljive. Slednjih je bilo največ — od ognjišča na štirih kolesih in potrebnimi ponvami pa do dveh veder obašenih na meter in pol dolgi vibrirajoči palici. Eno vedro rabi za ognjišče, nad katerega se pritrdi ponev, na drugi strani pa potrebni kuhinjski rekviziti. Kuhar se lahko z njo na ramenih svobodno giblje naokrog.

Prodajajo tudi raznovrstne osvežitne napitke, v plastično vrečko dobiš nekaj zdrobljenega lesu in soka. Na ta način si lahko prehladiš želodec, če se skušaš na hitro odžejati. To, da uporabljajo v vročini toliko zdrobljenega ledu, si razlagam s tem, da je tako onemogočeno popiti večjo količino naenkrat. Piješ počasi in se tako bolj odžejáš.

Bangkok je eno izmed mest, kjer je bojda trgovina z belim blagom najbolj razvita. To je mesto s 25.000 registriranimi prostitutkami. Policija celo sumi, da bi se dejansko število lahko gibalo okoli 100.000.

Na žalost je nekaterim to nujen vir za preživljanje, drugim pa pot k lažjemu zaslužku. Dejstvo je, da zvodnikom in lastni-

STANISLAV ŽILNIK

kom bordelov prinaša pečenje z najstarejšo oziroma največ denarja. Ravno prostitucija daje Bangkoku tako zlovesč sloves.

Kolikor toliko normalno se mi je zdelo gledati privlačno urejena tajska dekleta, ki so se po ulicah ponujala in nastavljala turistom. Precej bridkeje pa je gledati mater, kako stoji na ulici poleg svoje deset let stare hčerke in čaka na »stranko«. Ko dekletu opravi svjcje, ji mati pobere denar in jo pelje domov. Ta tragičen primer navajam zato, da bi bralci zvedeli, kaj vse počno tam nekateri razuzdani turisti iz »modernih« dežel. Za potešitev njihovih eksotičnih strasti jim niso več dovolji dekleta in life sex

shovi. Za drage denarje si iščejo užitek še pri otrocih.

Prostitucija je na Tajskem legalizirana. Agenti bordelov hodijo po podeželju in med revnim kmečkim prebivalstvom nabirajo mlada dekleta. V mestu jim obljublajo lahko in lepo življenje. Ko pa se enkrat nič hudega sluteča dekleta znajdejo v bordelu, je vsaj za večino njihova življenjska usoda zapечатena. Prisilijo jih v prostitucijo in marsikatero zasvojijo tudi z drogo.

V ilegalnih bordelih so tudi otroci obeh spolov.

Bordeli se čisto po Tajsko ujemajo s saloni za masaže ter savnami.

(Nadaljevanje prihodnjel)

FERDO GODINA

ko so cvetele marelice

Udovičevi so se medtem že odločili. Še preden so otroka videli, je prišel k meni:

— Vzamemo ga. Hčerki vse vesta. Punci, ki služi pri nas, pa bomo rekli, da je imela Danica v Šibeniku, kjer je pred vojno živela, prijateljico. Ta je pri bombardiranju umrla in pustila otroka. Danica ga je vzela k sebi.

— Prav, prav, sem rekla veselo. S Štefko bova tako lahko bedeli nad njim.

Malega Darka sva dobili v svoje roke. Prišel je v našo hišo.

Lilica, mlajša Udovičeva hčerka:

Darko je prišel k nam v novembru 1943. Star je bil sedem mesecev. Videti je bil hudo bolan. Velik je že bil, a sama kožica. Noge, roke, same koščice. In jokal je kar naprej tako mlo. Še zdaj ga slišim, čeprav je minilo od tistega trideset let.

— Ne bo ostal, je menil papa.

Mama ga je prekinila:

— Nič ne veš.

Skopala ga je in previla. Ostali smo ta obred opazovali. Ko je bil skopan in previt, bi ga najprej rada pestovala Danica, nato še jaz. Papa je sedel v fotelj in se jezil na tista dva iz Zele- ne jame, ki sta ga imela do sedaj. Zmerjal ju je z nemarnežema, ki sta bila brez posluha za revčka.

Potem sta ga prevzela naša mama in papa v svoje varstvo. Prišla je Bidovčeva in priporočila jajca, sadje, limone, pomaranča, kar je bilo seveda takrat redkost. Papa je vedel, da z južnim sadjem Italijani privabljajo delavce za razkladanje vagonov. Odločil se je, da gre. Čisto se je spremenil zaradi otroka. Mama je večkrat rekla, da za Darka bolj skrbi, kakor je skrbel za naju z Danico, ko sva bili majhni. Stikal je tudi po mestu za sadjem, dokler ga ni iztaknil.

A fant je bil prehudo bolan, da bi ga sami pozdravili. Brez Bidovčeve mu naša pomoč najbrž ne bi zalegla, ker se je s Štefko zgodilo nekaj nevarnega. Do naše hiše ji je nekoč sledila policija in potem so jo poklicali na kvesturo. Zaslíševali so jo, zakaj hodi v našo hišo in kako preživlja toliko svojih otrok. Ponudili so ji celo, da ji pomagajo.

Bidovčeva je videla, da je Štefka pri Darku opravila in da ne sme več prihajati. Še enkrat se je obrnila na predstojnico dečjeje doma, ki se je spremenila. Njen mož zdravnik je medtem odšel v partizane. Darka, za katerega je vedela, da je ilegalček, je prišla sama preiskat. Predpisala mu je zdravila in iz dečjeje doma mu je celo poslala dojiljo. Dojila je Darka trikrat na dan in zdravje se mu je vračalo.

K njemu je prihajala tudi Ziberlova mami. Vedno je ponudila pomoč v hrani, a papa ji je dejal:

— Dokler bomo imeli mi kaj jesti, bo imel tudi otrok. Nič ne vzamemo.

Papa je res poskrbel, da je bilo pri hiši, kar je Darko potreboval. Znal je skopati iz zemlje. Vse bi dal za fanta. Jaz pa moram nekaj priznati. Nisem si želela, da bi se Darkova starša vrnila. Ne, da bi padla. Želela sem samo, da se ne bi vrnila in bi ostal Darko za zmeraj pri nas. A ne, otroče?

Prišla sem na to misel, tako nam je fant prirasel.

Darko je spal pri Danici. Ko je mama dobila pljučnico, je skrb zanj prevzela Danica. Mama se iz bolezni ni mogla več skopati in je marca 1944 umrla. Še preden je umrla, ji je moral papa prineseti Darka k postelji, da ga vidi. Rekla je:

— Just, pazi nanj, pazi!

Njena smrt je bila za Darka hud udarec. Papa je delal na kolodvoru, Danica je hodila v službo, jaz v šolo, punca pa, ki je služila pri nas, ni bila dosti vredna. Vozila je otroka največ po mestu, ker so jo zanimali najbolj policaji. Ko smo prišli domov, smo ga vedno našli potolanega. Otrok ni imel reda. Naveličala se je pri nas in odšla.

Prav v tistem času je prišla obiskat Francko njena prijateljica Ančka. Obe sta bili nekoč služkinji v isti hiši. Ančka je iskala novo službo.

— Kot nalašč, ji reče Francka. V naši hiši je družina brez punce.

Ančka pa takoj:

— Imajo otroke?

— Potem ga ne pridem. Pamžev sem sita. Prav zaradi njih grem stran.

Francka ji pove, da je otrok ilegalček, da sta njegov oče in mati v partizanih.

— Če ti ne bo prav, pustiš in greš, je predlagala Francka. Ančka se je s težavo odločila in prišla. Na Darka se je navezala, kakor če bi bil njen lasten otrok.

K nam na bazo 20 na Rog so vdirale novice z naših bojišč: veselili smo se jih, če so bile dobre, in prizadale so nas, če so bile slabe. Prihajale so delegacije iz zaveznških držav. Odsev svetovnih dogajanj je neprestano pljuskal v to barakarsko glavno mesto republike, ki se je bojevala in zato bila vabljava za svet.

Ob vsem tem mi je bilo potihem le vedno pred očmi: nazaj v Ljubljano, k otroku!

Matere na bazi 20 že šest mesecev nismo dobile vesti o otrocih, ki smo jih pustile v Ljubljani. Čas se je vlekel v večnost. Negotovost je postajala neznošna. Življenje se mi je spreminjalo v odvrtno sivino.

Najhuje je bilo, ker nismo vedele o njih ne dobro, ne slabo. Včasih sva posedeli s Hano kje med skalami in tuhtali. Čutila

sem v njej isti strah, isto negotovost. A Hanin je bil zdrav. Kak je z mojimi? Kako se naj izkoplje brez mene? Slutnja, da ne bo preživel, mi je grenila življenje.

Zapadel je globok sneg. Od barake do barake je vodila vijugasta snežna steza in vse so vodile tudi h globači, v kateri se je na široko razkoštila skupna kuhinja z obednico. Na teh stezah smo se srečavali in se komaj izogibali drug drugemu, saj nam je sneg segal do ramen. Od daleč je bilo videti samo glave, ki so se pomikale med smrekami.

Veje smrek so se šibile pod snegom. Od vrhov do tal en sam sneg. Kaka gluhot. Mir, roški mir. Vsak glas je vpiljal ta mir vase. Morje smrek in nekje zgoraj nad smrekami sije sonce, kateremu se s težavo posreči prodreti do naših barak.

Tu in tam.

In ko je po dolinah pod Rogom že davno sneg skopnel, je pri nas trdovratno vztrajal. Šele topla pomlad ga je vzela, vrtače so ga pogoltnile in steze so se posušile.

Včasih mi je Kidrič-Peter vso noč narakoval. Prostor v svoji baraki je sto in stokrat premeril. Razvaln se je tako, kakor da bi imel Hitlerja in Mussolinija pred seboj. Bičal je biciklizem, sektaštvo v naši vojski in na terenu, prav tako živo skiciral poročila in govore. Zgovorila sva se pa nekaj silno važnega, česar sem se morala držati: če mi med narekovanjem uide kako njegova beseda, ga ne smem prekiniti. Tega nisem smela nikoli storiti. Prazen prostor za preslišano besedo, pa je. Strgala bi ga iz misli, ki so se vedno sprožile kakor velikanski plaz. Ne pomnim, da bi zaradi mojega pisanja kdaj vzkipeł, kakor je to sicer rad storil.

Ob premorih, ko je iskal podatke ali je premišljeval, sem rada stopila pred barako v noč, da si oddahnem. Na bazi 20 je lučka brlela samo tam, kjer se je kdo pripravljaj na kako zborovanje, sestanek v dolini, ali je pisal članek za časopise. Vrtače so prežale vame iz teme, te skrivnostne vrtače, na gosto posejane med barakami. Samo malo je bilo treba stopiti s steze, pa so te povsem zmedle. Noč je dala tem še posebno moč. Celo z lučjo se je bilo tvegano kam premakniti.

Peter me je poklical in me ponavadi vprašal:

„Nisi utrujena, Ana?“

„Nisem.“

In sva pisala dalje.

Ko je proti jutru ob svitu končal, sem izčrpana, otrpla šla proti cekajevski baraki, ki je ždela v globini pod Petrovo barako. Ni mi bilo do spanja. Zavila sem med skale, ko je bila baza 20 še pogreznjena v jutranji mir. Pogosto sem ob takih prilikah opazila enega samega prebivalca, ki je ponavadi nepremično stal za kako skalo in molče zrl v gozd. To je bil France Bevk.

(Nadaljevanje prihodnjel)

RAZGOVOR Z MARJANOM TINEVOM — PRESEDNIKOM DSD MURA MURSKA SOBOTA

V Muri težijo k večji množičnosti

Pred šestimi leti je bilo v tovarni Mura v Murški Soboti ustanovljeno delavsko športno društvo Mura z namenom, da organizirano skrbi za vključevanje zaposlenih v športnorekreativno dejavnost, za kar so bili ob izgradnji športnih objektov dani vsi pogoji. Kljub nekaterim težavam, s katerimi se srečujejo pri vključevanju delavcev, med katerimi je veliko vozačev, so dosegli pomembne uspehe. O dosedanjem delu, zlasti pa o načrtih delavskega športnega društva Mura, smo se pogovarjali s predsednikom Marjanom Tinevom.

— Kako ocenjujete dejavnost delavskega športnega društva Mura?

„V okviru delavskega športnega društva Mura smo razvili devet športnih panog: rokomet, košarko, odbojko, strelstvo, namizni tenis, mali nogomet, kegljanje, ribištvo in šah. Organizirana imamo interna tekmovanja v okviru Mure, sodelujemo v sindikalnih športnih igrah soboške občine, organiziramo srečanja s sorodnimi delovnimi organizacijami, odprta tekmovanja ter razne trimske akcije. V zadnjem času smo uspešno izvedli trimske akcije plavanja, kjer je sodelovalo okrog 200 udeležencev. Prav tako pa smo tudi organizirali plavalni tečaj za odrasle, med katerimi je 10 splavalov. Odprtega strelskega tekmovanja z malo kalibrsko puško se je udeležilo 41 strelcev. Uspešno pa smo izvedli tudi ribiško tekmovanje, pohod in kolesarsko akcijo. Že dve leti zapored je naša delovna organizacija osvojila prvo mesto v sindikalnih športnih igrah soboške občine Letos pa smo v času dopusta tudi organizirali športnorekreativno aktivnost naših delavcev v Rovinju, kjer so aktivnosti organizirali animatorji športne rekreacije. Kljub raznoterim oblikam športne rekreacije, ki smo jih uvedli, pa je število aktivnih članov še vedno premajhno. Zato težimo, da bi jih k aktivnosti pritegnili čim več.“

— Kakšen program aktivnosti pa imate še za letos?

„Čeprav se je leto že krepko premaknilo v drugo polovico, imamo v programu še številne športnorekreativne aktivnosti. Tako bomo sodelovali v drugem delu sindikalnih športnih iger soboške občine, organizirali tradicionalna športna srečanja s športniki VIS, Pomurskega tiska in Konstruktorja. Izvedli bomo športne igre Mure v osmih panogah, kjer bodo sodelovali delavci vseh TOZD. Tokrat kot novost uvajamo tudi tekmovanje v orientaciji. V prvih zimskih mesecih bomo nadaljevali s plavalnim tečajem v Radencih. Izvedli pa bomo tudi tekmovanje ribičev, organizirali ribiški piknik in trimske akcije kolesarjenja „Vsi na kolo za zdravo telo“. Poleg tega pa bomo izvedli še nekatere druge športne aktivnosti zaposlenih.“

F. Maučec

SPEEDWAY — DRŽAVNO PRVENSTVO

Najboljša Kocuvan — Kocmut

V Krškem je bila prva od treh dirk za državno prvenstvo dvojic v speedwayu. Najboljša sta bila Radgončana Kocuvan in Kocmut, ki sta osvojila prvo mesto s 26 točkami pred Zibertom in Bergantom iz Krškega 22 točk. Naslednja dirka bo 3. in 4. oktobra v Petišovcih, ko se bodo pomerili za „zlato čelado“ Gorenje-Varstroja.

Radgona druga, Gorenje — Varstroj tretji

Potem, ko je ekipni državni naslov v speedwayu nekaj let pripadal Pomurju, sta tokrat pomurski ekipi Gornja Radgona in Gorenje-Varstroj razočarali. V tretji dirki, ki je bila v Krškem, so zmagali domačini, tako kot v prvih dveh, in povsem zaslužen osvojili državni ekipni naslov. Ekipa Krškega je zbrala 110 točk, Gornja Radgona 92, Gorenje-Varstroj Lendava 69 in Panonija Osijek 11 točk.

— SNL —

MURA ZMAGALA V LENDAVI

V petem kolu tekmovanja slovenske nogometne lige sta se v Lendavi v pomurskem derbiju pomerili moštvi Mure iz Murške Sobotice in Nafta iz Lendave. Srečanje se je končalo z zmago Sobočanov. Gole za Muro so dosegli: Vršič, Gorza (avtogol) in Slavac iz enajstmetrovke. Za Nafto pa je dosegel časten zadetek Hozjan. Pred rekordnim številom gledalcev 1500, je sodil Kranjc iz Maribora.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Mura — Kuhar, Jona, Jerič, Mertuk, Kosi, Jančar, Hartman, Vršič, Savel, Slavac, Cener (Ivanič). Nafta — Terek, Gorza, Žalik, Ternar, Lebar, Pal, Kasaš (Cofek), Hozjan, Gontér (Glavina), Perca (Farkaš), Žalek. Na lestvici vodi Mura z 9 točkami.

V naslednjem kolu igra Mura doma s Slovanom, Nafta pa gostuje v Velenju.

V tekmovanju druge slovenske nogometne lige je Proletarec v Ljutomeru premagal domače moštvo z 1:0.

— SRL — ZENSKO —

Poraz Polane in Radgone

Tudi z drugega gostovanja sta se pomurski ženski rokometni ekipi vrnili praznih rok. Polana je bila poražena v Dupljah s tesnim rezultatom 17:18, čeprav je v prvem polčasu vodila z 9:8. Največ golov za Polano sta dosegli Kocirova 7 in Toplakova 4. Radgona pa je premagala Drava v Ptujcu z 11:25. Največ golov sta dosegli M. Mlinarič 4 in S. Mlinarič 3. V naslednjem kolu igra Polana doma s Pekom, Radgona pa z Iskro.

Namizni tenis — I. rep. sel. članski turnir

MOČAN PRESENETIL

Na I. republiškem selekcijskem turnirju za člane, ki je bil v Ljubljani, so po dolgem času spet nastopili vsi najboljši slovenski igralci, kar pa tudi ne preseneča, saj je bil turnir kvalifikacija za zvezne pozivne turnirje. Sobočani po dolgem času v najkvalitetnejši prvi skupini, niso imeli predstavnika, zato so pa trije, ki so zaigrali v drugi skupini, dosegli solidne uvrstitve — tretje mesto Mirana Močana pomeni odličen dosežek. Močan je dosegel rezultat 7:4 in dokazal, da njegova znaga na prvem republiškem selekcijskem turnirju za mladince pred tednom dni ni bila naključna. Isti rezultat 7:4 je dosegel tudi Šercer in osvojil 5. mesto, čeprav bi lahko bil uspešnejši, najmlajši, lani še pionir, Dušan Kovač pa je z rezultatom 5:6 osvojil 7. mesto, kar je zanj tudi solidna uvrstitev. Šercer pa naj povemo, da je v prvi skupini nekoliko presenetljivo zmagal Savnik pred Pavičem, Urhom ter bivšim Sobočanom Štefanom Kovačem, vsi pa so dosegli rezultat 9:2.

M. U.

— STRELSTVO —

Mura in UNZ

Na sindikalnem strelskem tekmovanju, ki je bilo v Murški Soboti, je sodelovalo 21 ekip s 70 strelci in strelkami. V moški konkurenci je ekipno zmagala Mura s 316 krogi pred DRŠI 306 in Panonijo 285 krogov. Med posamezniki je prvo mesto osvojil J. Horvat (Mura) z 89 krogi pred Turnerjem (DRŠI) 84 in M. Horvatom (Mura) 83 krogov. V ženski konkurenci je zmagala ekipa UNZ z 218 krogi pred Muro 145 in Panonijo 127 krogov. Med posameznicami pa je bila najboljša Vogričičeva (UNZ) z 82 krogi pred Kolmaničevo (Pan) 82 in Totovo (Mura) 77 krogov.

— ROKOMET —

Polet: Slovenj Gradec 28:19 (15:6)

Tudi v 3. kolu II. slovenske rokometne lige vzhod za moške so rokometarji Poleta dosegli prepričljivo zmago. Najboljši strelci za Polet: Merčnik 9, Horvat 7, Katona 5 in Bransberger 4. Tekmo sta pred 250 gledalci vodila Albrecht in Kranjc iz Maribora.

Rezultata ostalih predstavnikov: Krog—Krmelj 10:0 b. b. in Fužinar—Bakovci 22:17.

Pomurska nogometna liga

Rezultati — 4. kolo

Hotiza : Črenšovci 1:0
Tišina : Petišovci 0:0
Tešanovci : Turnišče 3:2
Radgona : Dobrovnik 3:3
Lipa : Beltinka 1:1
Bakovci : Veržej 2:2

Hotiza	4	4	0	11:1	8
Beltinka	4	3	1	0:4	7
Veržej	4	2	2	0:5	6
Turnišče	4	2	1	12:8	5
Dobrovnik	4	1	3	0:8	5
Bakovci	4	1	2	6:5	4
Petišovci	4	1	2	6:6	3
Tešanovci	4	1	2	8:10	3
Črenšovci	4	0	2	5:9	2
Tišina	4	0	2	3:11	2
Lipa	4	0	2	4:13	2
Radgona	4	0	1	5:17	1

Judo

V soboto in nedeljo bodo gostovali v Ingolstadtu v ZR Nemčiji judoisti Murške Sobotice in Lendave. Tekmovanje sodi v okvir prijateljskega sodelovanja med športniki Ingolstadta in soboške občine. Telega mednarodnega tekmovanja se bo udeležilo devet judoistov iz Murške Sobotice in pet iz Lendave.

I. MNLM. SOBOTA

Rezultati — 2. kolo

Puconci : Rogašovci 5:0
Bogojina : Čarda 1:1
Apač : Rakičan 1:2
Dokležovje : Šalovci 1:2
Rakičan 2 2 0 0 11:1 4
Šalovci 2 2 0 0 6:3 4
Puconci 2 1 1 0 7:2 3
Čarda 2 1 1 0 4:2 3
Dokležovje 2 0 1 1 3:4 1
Bogojina 2 0 1 1 1:10 1
Apač 2 0 0 2 3:6 0
Rogašovci 2 0 0 2 1:8 0

SLOVENSKI PARAPLEGIKI V MURSKI SOBOTI

Košarka na invalidskih vozičkih

V nedeljo, dne 26. septembra 1982, ob 8.00 uri bo v dvorani srednješolskega centra v Murški Soboti četrti preizkus paraplegikov v košarki, katerega se bodo udeležili paraplegiki iz celotne Slovenije. Tekmovanje sodi v okvir programa Zveze paraplegikov Slovenije. Pokroviteljstvo nad to športno prireditvijo, ki je prvič v Pomurju, je prevzela tovarna Mura, ki bo pripravila tudi kulturni program na slavnostni otvoritvi. Na tej zanimivi športni prireditvi invalidov na vozičkih, bo nastopila tudi ekipa paraplegikov Pomurja. Paraplegiki v Pomurju gojijo več športnih panog streljanje, atletiko, ribolov, šah in tudi košarko. Tekmovanje bo potekalo ves dan, vstop pa je brezplačen. Prizadevni organizatorji pričakujejo, da si bo prireditve ogledalo veliko število občanov, saj bodo s tem dali priznanje dosedanjemu delu pomurskih paraplegikov.

ŽENSKI KOŠARKARSKI TURNIR

PRVO MESTO SOBOČANKAM

V počastitev praznika občine Šmarje pri Jelšah je bil ženski košarkarski turnir z mednarodno udeležbo. Sodelovale so štiri ekipe. Zmagala pa je ekipa Radenska-Pomurje. Za najboljšo igralko pa je bila proglašena Nadja Koren, ki je bila tudi najboljša strelka in je prejela lep pokal.

Rezultati: Rogaška—Sabaria 54:66, Radenska—Pomurje: Komet 68:58, Rogaška—Komet 57:54 in Radenska—Pomurje: Sabaria 57:54. Vrstni red: 1. Radenska—Pomurje, 2. Sabaria iz Szombathelya, 3. Rogaška in 4. Komet.

KOŠARKA — MEDNARODNI TURNIR

Radenska—Pomurje zmagala v Avstriji

V Weizu v Avstriji je bil tretji tradicionalni mednarodni košarkarski turnir veteranov, na katerem so sodelovale štiri ekipe z Madžarske, iz Avstrije in Jugoslavije. Največ uspeha je imela ekipa Radenska—Pomurje, ki je že drugič osvojila prvo mesto. Rezultati: Weiz—N. Kanizsa 56:48, Radenska—Pomurje: ZTE 71:45, ZTE—N. Kanizsa 95:48 in Radenska—Pomurje: Weiz 57:55. Vrstni red: 1. Radenska—Pomurje, 2. Weiz, 3. ZTE in 4. Nagy Kanizsa. Naslednji turnir bo aprila prihodnje leto v Nagy Kanizsi.

TENIS

Na prvenstvo Sobotice 50 tekmovalcev

Odprtega prvenstva v tenisu Murške Sobotice se je udeležilo 50 igralcev iz Gornje Radgone, Radence in Murške Sobotice.

Rezultati — člani — posamezno: polfinala: Veržej—Potočnik 0:2 in Putnik—Kumin 0:2. Finale: Potočnik—Kumin 2:0. Vrstni red: 1. Potočnik, 2. Kumin, 3—4. Veržej in Putnik. Dvojice — finale: Veržej—Putnik: Kerčmar—Geder 2:1. Vrstni red: 1. Veržej—Putnik, 2. Kerčmar—Geder, 3—4. Novak—Kumin in Babič—Sonensein. Pionirji — posamezno: 1. Benko, 2. Fujs, 3—4. Kološa in Fišer. Dvojice: 1. Fišer—Benko, 2. Grof—Kuhar. M. S.

ŠPORTNI OBRAZI

VITO ŠIFTAR — ODLIČEN ŠPRINTER

V zadnjem času se na atletskih prireditvah vse bolj uveljavlja sedemnajstletni Vito Šiftar, učenec drugega letnika srednješolskega centra — naravoslovno-matematične smeri v Murški Soboti, sicer pa član atletskega kluba Pomurje iz Murške Sobotice.

Najprej se je začel ukvarjati z nogometom in šest let igral za harve soboške Mure. V atletiki pa se je začel preizkušati v sedmem razredu osnovne šole, in sicer v skoku v daljavo. Že na samem začetku je dosegel solidne rezultate, njegove sposobnosti pa je odkril tudi trener Mirko Seruga in ga uvrstil v ekipo, ki je sodelovala na ohrmočnem tekmovanju v Mariboru, kjer je v skoku v daljavo osvojil prvo mesto.

ku na 100 m je s časom 11,5 zasedel drugo mesto. Tekmoval pa je tudi v štafeti 4 x 100 m, kjer je Slovenija bila druga. Izkazal pa se je še na drugih pomembnih tekmovanjih. Tako je na državnem prvenstvu za mlajše mladince na Reki v teku na 100 m s časom 11,0 osvojil naslov državnega prvaka. Kot član slovenske reprezentance je sodeloval na partizanski olimpiadi v Foči, kjer je z rezultatom 11,3 na 100 m zasedel tretje mesto. Svoj najboljši rezultat pa je dosegel na tradicionalnem tekmovanju za pokal Savarje v Gradcu v Avstriji, kjer je po električnem merjenju tekel na 100 m 11,28, kar je njegov osebni rekord, in republiškem članskem prvenstvu v Kočevju pa s časom 11,34 v teku na 100 m osvojil tretje mesto. Omeniti velja še njegovo sodelovanje na pokalu republik in pokrajini v Splitu za starejše mladince, kjer je kot član slovenske reprezentance v teku na 100 m s časom 11,2 zasedel četrto mesto, v štafeti 4 x 100 m pa Slovenija prvo mesto s časom 42,5. Ekipa Slovenije je bila prva.

To je bil tudi povod, da se je vključil v atletske klub Pomurje in začel sistematično trenirati skok v daljavo. V letošnjem letu pa se je začel preizkušati v teku na 100 in 200 metrov, naposled pa nastopil tudi na republiškem prvenstvu za mlajše mladince v Mariboru, kjer je kot pionir dosegel čas 11,4. S tem rezultatom je bil uvršten v republiško pionirsko reprezentanco, ki je sodelovala na tekmovanju za pokal Alpe-Adria v Celovcu. V te-

V tem kratkem času, odkar se Vito Šiftar ukvarja s teki na kratke proge, je dosegel odličen rezultat, kar pomeni, da je zelo talentiran atlet. Njegova želja je, da bi ubralil naslov državnega prvaka za mlajše mladince v teku na 100 m ter osvojil republiška naslova na 100 in 200 m. Zato namerava še naprej vestno trenirati, zlasti pa za priprave kar najbolje izkoristiti zimski čas.

F. Maučec

MODELARSTVO

Na stezi mini formule iz štirih držav

V nedeljo, 26. septembra, med 9. in 14. uro bo na asfaltnem igrišču doma učencev v Murški Soboti mednarodno tekmovanje radijsko vodenih modelov mini formule 1. Privlačno športno prireditev bosta pripravila avto-moto društvo Štefan Kovač iz Murške Sobotice in društvo ljudske tehnike iz Rogašovec.

Po napovedih organizatorjev bo z majhnimi avtomobilčki na asfaltnem igrišču nastopilo blizu 30 tekmovalcev iz Avstrije, Madžarske, Italije in Jugoslavije. Med gledalci bo največ zanimanja za nastop Tranture (Avstrija), ki je evropski prvak v tej modelarski disciplini, ob njem pa bo nastopil tudi Milan Punčuh (Ljubljana), ki je jugoslovanski državni prvak.

Prireditelji računajo z velikim številom obiskovalcev, kajti na tekmo so povabili tudi mentorje tehničnega pouka na osnovnih in srednjih šolah, na prireditvi pa ne bodo pobirali vstopnine, kajti želja je, da tehnika med mladimi najde nove posnemovalce.

tg

PARTIZAN MURSKA SOBOTA

Zopet redna vadba in občasne akcije

Partizan Murška Sobotica začenja v oktobru zopet redno vadbo, hkrati pa bodo organizirali tudi občasne športnorekreativne aktivnosti. Z vpisom bodo začeli za cicibane od 3. do 7. leta v četrtek, 30. septembra, in v petek, 1. oktobra, 1982 od 16. do 17. ure v domu Partizan. Za ostale občane pa se pričenja redna vadba v ponedeljek, 4. oktobra, ob 17. uri za pionirje, v torek, 5. oktobra ob 17.00 uri za pionirke. Rekreacijska vadba se začenja prav tako v ponedeljek, 4. oktobra, ob 20.00 uri za ženske, v četrtek, 7. oktobra, ob 20.00 uri za moške, v sredo, 6. oktobra, ob 9.00 uri pa za upokojeince. Letna članarina je za mladino 50 dinarjev, za starejše pa 100 dinarjev. Ker so tokrat pritegnili k delu več strokovnih delavcev, pričakujejo, da se bo v redno vadbo vključilo večje število delovnih ljudi in občanov ter da bo delo potekalo nemoteno.

KAJAKAŠTVO:

Andrej in Franc Titan zmagovalca

Kajakarji iz Kroga so sodelovali na mednarodnem maratonskem v Avstriji. Na 30 kilometrov dolgi progi po reki Muri od Gradca do Wildona je sodelovalo 50 kajakašev iz Avstrije in Slovenije. Odlično so se odrezali tekmovalci iz Kroga, ki so z maloštevilno ekipo osvojili celo zmago v članski konkurenci. Rezultati: člani: C — 2:1. Andrej in Franc Titan, mladinci: K — 1:5. Milan Karas in 7. Boris Borovič.

tg

Naša največja želja se je uresničila

Prišel je september. To je mesec, ko se breskrbni in srečni počitniški dnevi končajo, ko zopet stopamo čez šolski prag z vedrim in nasmejanim obrazom, ki je bil še včeraj rdeč od tekanja in skakanja po travi. Pa vendar je nekaj, kar nas spominja, da je počitnic konec. To so šolske knjige, zvezki... ki so spet polni zapletenih matematičnih nalog in navodil. To so še druge šolske potrebščine, ki kar silijo, da jih bomo uporabili in si z njimi lajšali zahtevno delo. So pa tudi lepe stvari, ki se pričnejo z začetkom šole. To so nova spoznanja, prijateljstva in doživljanja, ki jih spet doživljamo zdaj, ko je zazvonil šolski zvonec.

Na naši šoli se je oglasil zvonec nekoliko pozneje kot po ostalih šolah. Pouk se je začel 6. septembra, ko smo vsi zamaknjeni in srečni strmeli v to veliko in moderno zgradbo, ki je namenjena nam-učenecem, da si bomo v njej nabirali novo znanje. Z novo šolo, ki jo imamo vsi tako radi, pa smo dobili tudi nove učitelje, s katerimi se že dobro razumevamo, in pa nove prijatelje z OŠ Mačkovič. V začetku smo se samo spogledovali in s pogledi spraševali: Kdo je ta? Kako mu je ime?... a govoril ni nihče. Bili smo kakor tujci, a sedaj smo že dobri prijatelji. Skupaj skačemo po hodnikih in razredih, skupaj se pogovarjamo in prepiramo... kakor, da smo že stari dobri znanci. Nobene ovire ni več med nami, ki je ne bi bili pripravljene premagati.

Nova šola ima mnogo boljše pogoje za učenje ali izvajanje raznih krožkov, kar pa v stari, podrtiji, ni bilo možno. Dobili smo na primer učilnico fizikemija, ki ima že napeljavno električno energijo, katero bomo lahko pri določenih snoveh uporabljali, o čemer se nam pa stari šoli še v sanjah ni prikazovalo. Najbolj pa smo srečni, da imamo nova igrišča, svetle učilnice in pa veliko prostora.

Ponosni smo na naše starše, ki so na referendurnih glasovih s DA in pri gradnji pomagali s svojim samoprispevkom, ponosni na vse, ki so nam pomagali uresničiti našo največjo željo-dobiti novo šolo.

BERNARDA PINTARIČ, 7. c.
OŠ PUCONCI

V počitnicah se nisem dolgočasil

Tudi letos sem dočkal šolski zvonec, ki je oznanjal konec pouka. Ves vesel sem se odpravil novim dogodivščinam naproti.

Po „temernih“ počitnicah na morju se mi je zgodilo tole. Zvečer sem šel z igrišča, ko sem srečal prijatelja. Le-ta mi je rekel, če bi jaz in on pa še nekaj prijateljev odšli rabutat breskev, ki raste pri onih in onih. Seveda sem bil takoj navdušen in sem vabilo sprejel. Na poti domov sem razmišljal o našem početju. Ali to ni kraja? Ne, to ne more biti kraja, saj je tudi Finžgar rabutat slive, zakaj potem ne bi tudi mi? Pol ure pozneje smo se zbrali pred zadružnim domom. Pet nas je bilo — sami tiči.

Počasi smo se približali hiši. Potem smo se tiho prikradli k drevesu in... hop; smo že bili gor. To je bilo okusno! Tedaj pa zalaja pod drevesom. Ti cucek presneti! Bil je sosedov pes, ki je lajal kot besen. V hiši se je prižgala luč in izstopila je starejša oseba. Pogledala je sem ter tja, potem pa se vrnila v hišo. Potem smo hitro stekli proti domu. Ne, takega teka pa še naš učitelj telovadbe ni videl! Ustavili smo se šele na koncu ceste. Zmenili smo se, da nikoli več ne gremo rabutat tja.

Zdaj pa naj še kdo reče, da ni bilo razburljivo! Potemakem lahko sklepate, da mi z počitnicami res ni bilo dolgčas.

Božo Benko, 6. a
OŠ Veržej

Nesrečna igra

Nekega dne sva se z Jožico igrali. Poleg hiše imamo potok. Jaz sem šla po vodo in padla noter. Jožica je šla po očeta in mamoter rekla, da se utapljam. Vsi skupaj so pribegli in me vlekli ven. Bila sem zelo mokra. Potem so me odpeljali v bolnišnico. Tam sem bila en teden. Tudi Jožica me je prišla gledat. V nedeljo sem že šla domov. Mama mi je rekla, da sem spila dosti umazane vode. Popoldne sem šla ven. Spet smo se igrali vendar jaz več nisem upala iti po vodo. Še sedaj se je bojim.

Renata Kocet, 3. raz.

OŠ Vinko Megla, Odranci

IZ MOJE MLADOSTI

Bilo je pred nekaj leti, ko sem bila še majhna. Hodila sem v prvi razred in kot veste, so še prvošolčki zelo nagajivi.

Spominjam se, kolikokrat sem nagajala že starejši deklici, ki je pazila na mojega bratca Vasjo. Ona je takrat vedno jokala. Bolj je jokala, bolj mi je bilo všeč. Divjala sem po sebi in vse razdejala, ona pa je bila samo žalostna. Moji mami seveda tega ni povedala, zato sem si jaz to lahko privoščila. Ko je mama vprašala, kako je bilo, sem hitro odgovorila: „Še kar dobro,“ in vse je bilo v redu.

Ko sem že vse razdejala, sem navadno vzela še knjigo o živalih, se skrila za stol v dnevni sobi in poiskala zliko kačo. Stekla sem k njej, porinila knjigo vanjo in ji zaklicala: „Vidiš jo?“ Dobro sem vedela, da kače ni mogla videti, zato pa mi je to še bolj ugajalo.

Pri vsem tem, kar sem počejala, pa je nisem sovražila. Nasprotno! Zelo rada sem jo imela. Spominjam se, kolikokrat mi je pela pesmi in pripovedovala zgodbe, zato mi je bilo zelo žal, ko je zbolela za zlatenico in je morala v bolnico.

Takrat pa je bila končana tudi moja nagajivost, zakaj Vasjo smo začeli voditi v otroški vrtec in potem ona ni več hodila k nam.

Se danes, ko se spominjam tega, mi je zelo žal, zakaj včasih tudi jaz občutim podobno na lastni koži in to od „dveh“ bratcev. Andrejka Prša, 8. raz.
OŠ Bučkovič

PORTOROŽ 82

Od 14. do 23. julija sem sodeloval pri poučnem raziskovalnem programu v centru Edvarda Kardelja za biologijo in kemijo v Portorožu.

To sodelovanje mi je omogočilo uspešno opravljena raziskovalna naloga Zdravje iz zelišč, ki smo jo opravili člani naravoslovnega krožka osnovne šole Dane Šumenjak iz Murske Sobotice.

V raziskovalnem centru smo se zbrali mladi raziskovalci iz skupine nagajenih tem Znanost mladini. Razen Slovencev je bila še skupina iz Anglije in mladinec iz Zagreba. Med mladimi raziskovalci sem bil najmlajši.

V inštitutu so nas najprej seznanili z nalogami in pomenom raziskovanja Jadranskega morja ter z rastlinami in živalmi v njem. Predvsem pa je bil poudarjen boj proti onesnaževanju morja. Naša raziskovalna naloga pa je imela za cilj priučiti zelene in rjave alge v našem Jadranu za zdravstvene in prehranske namene. Delo je potekalo na terenu in v posebej opremljenih laboratorijih.

Alge smo nabrali v Strunjanu. Kemijsko delo pa je potekalo po naslednjem vrstnem redu: alge smo zmleli in topili v različnih topilih, nato pa je sledila filtracija in kromatografija. Kemik Dušan je skrbno spremljal naše delo.

Po uspešnem delu smo se šli kopat. Nisem imel sreče, ožgala me je meduza. Tovarši so mi takoj nudili pomoč. Zaradi bolečin nisem spal vso noč.

Drugo jutro je bilo že bolje.

Nagajeni smo bili tudi z izletom po Istri. Ogleдали smo si mnogo mest, med tudi Pulo. Hitro so minili lepi, a naporni dnevi v inštitutu. Želim si, da bi naši znanstveniki dobili iz alg čimveč zdravih snovi za uspešno zdravljenje in hranilnih snovi, da bi premagali lakoto.

Gjergjek Stefan, 7. a
I. OŠ Dane Šumenjak
M. Sobota

NASA SOLA

Naša šola je na Stari gori. Je velika in zelo stara. V pritličju so stanovanjske, telovadnica, kuhinja in stranišča. Zgoraj so tri učilnice, kabinet, garderoba in pisarna.

Učilnice so velike in svetle. Imajo visoka in široka okna. Na tleh je parket. Našo šolo obiskuje 37 učencev. To je podružnica šole Videm ob Ščavnici.

Radi hodimo v šolo.

Marjetka Kolbl, 3. raz.
OŠ Stara gora

Dragi šolarji,

spet vam moram napisati nekaj vrstic. Izvalite pa so me člani literarno-novinarskega krožka OŠ Bučkovič. Takole so mi napisali:

»Tudi v naših lepih, sončnih Bučkovičih smo se odločili, da vam bomo pošiljali svoje prispevke za vaš kotiček. Posebno veselimo, ko nam kaj objavite. Zadovoljni pa smo tudi, ko naš prispevek preberete in si mislite vsaj to: o, saj ni čisto zanič!«

S temi vrsticami ste me zares razveselili. Veste, prav to se mi velikokrat dogaja, da je večina prispevkov, ki jih dobim, primernih za objavo, da niso čisto zanič, temveč so mi kar všeč, pa jih ne morem objaviti. Vidim torej, da me razumete. Pa le se ša kaj oglasite!

Mogoče ne veste vsi naslova, zato si ga sedaj lahko nekam na vidno mesto izpišete. Torej: ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAVNOST MURSKA SOBOTA

»Krizem po naših šolah«
Titova 29/1
69.000 Murska Sobota

dopisniki so zabeležili

GORENJE-ELRAD

IZVOZ, IZVOZ...

To je geslo delovne organizacije Gorenje-Elrad iz Gornje Radgone. Znano je, da je Elrad eden izmed največjih izvoznikov v Pomurju. Poleg tega je večina izvoza namenjena na konvertibilno področje. Največja postavka izvoza so v TOZD Protizvodnja anten in kablov antene, v TOZD Elektronika in elektromehanika pa kanalniki za televizorje in drobna elektronika. Kot kaže fotografija, v zadnjem času dvorišče Elrada zapuščajo polni kontejnerji (zabojniki) z antenami, namenjenimi v daljnje dežele, največ pa v Irak, kamor izvažajo Elrad na desetisoče televizijskih anten.

L. K.

MURSKA SOBOTA

Ob začetku pouka

Pred dobrimi tremi tedni se je začelo novo šolsko leto. Z vsakim začetkom pouka se poveča tudi skrb učencev in staršev za učbenike in ostale šolske potrebščine. Prav slednje je velik izdatek, saj vemo, da so učbeniki zelo dragi. Nekaterih učbenikov tudi ni moč dobiti.

Na osnovni šoli Edvard Kardelj v Murški Soboti že nekaj let posvečajo posebno pozornost izposojanju učbenikov. Vse učbenike so učenci dobili v šoli že ob koncu lanskega šolskega leta.

Za rabljene učbenike so plačali le majhno odškodnino in sicer za nove učbenike 40 dinarjev, za starejše pa le 20 dinarjev. Delovne zvezke in ostale potrebščine pa so učenci kupili v soboški knjigarni pred začetkom pouka. S tem so se izognili nepotrebnim gneči v knjigarni ob začetku pouka.

Takšno izposojanje učbenikov na osnovni šoli Edvard Kardelj traja že več let in vedno se je dobro obneslo. S tem izposojanjem se marsikaterim staršem, posebno še tistim, ki imajo več otrok, olajša izdatki za učbenike. Omeniti je potrebno, da to šolo obiskuje čez 800 učencev. Z denarjem, ki ga dobijo za odškodnino, pa nabavijo nove učbenike.

S takim načinom dela na šoli so zadovoljni starši, učenci in učitelji, ki lahko zadovoljno začnejo novo šolsko leto.

Vsekakor za zgled in vredno posnemanja!

D. C.

Uh, kaka telička!

Tako bi dejali ob pogledu na malo teličko, ki jo je otelila krava gospodarja Franca Štefanca v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni. Doslej je Bistra telila normalne teličke, kaj je sedaj narobe, gospodar ni vedel.

Kot je povedal, so po prihodu prtljavca pomišljali, da jih bo prišlo na svet več. Toda zaman. Telička, ki jo je otelila krava v pravilni donositvi, to je potrdil veterinar, je tehtala ob rojstvu le borih deset kilogramov. Sicer je zdrava in dobro napreduje, so nam povedali. Ker je tako mala, so ji dali ime Miška. Če pogledamo na sliko, je v resnici miška proti velikim mami, ki jo je prinesla na svet. Lastnik je povedal, da če se drugi hvalijo, da imajo kaj velikega, zakaj se on ne bi, ko ima nekaj najmanjšega. Teliček je sedaj atrakcija v tej vasi in najbolj vesel so ga otroci.

L. KRAMBERGER

VIUČJA VAS

Nova brizgalna

Po dolgem prizadevanju je gasilsko društvo Vučja vas prevzelo novo motorno bri galno. To je bila dolgoletna želja gasilcev in občanov, saj je staro načel čas in lahko bi se zgodilo, da bi pri gašenju odpovedala. Kljub težavam z uvozom je gasilec iz Vučje vasi le uspelo. Kupil so jo s prihrankom GD, s samoprispevkom vaščanov in prispevkom OO ZSMS Vučja vas. Dodatno opremo je financirala SIS za požarno varnost Ljutomer.

Milan Lebar

BABINCI

Srečanje in pogostitev

V Babincih pri Ljutomeru so pripravili pred kratkim pogostitev za starejše vaščane in krvodajalce. Za to priložnost je krajevna organizacija Rdečega križa v Babincih pripravila tudi krajši kulturni program.

Srečanja in pogostitve se je udeležila tudi najstarejša vaščanka, ki je kljub 86 letom še vedno čila in zdrava. Rodila se je v Dokležovju, ko ji je bilo pet let, pa se je s starši preselila v Bučečovec. Ker je bilo pri hiši več otrok, kruha pa premalo, je leta 1914 odšla v Ameriko. Tam je našla tudi svojega moža Ivana, s katerim sta se leta 1931 vrnila v domovino in kupila v Babincih posestvo. Rodili so se jim trije otroci, od katerih živi le še hčerka.

V Babincih pa imajo tudi precej krvodajalcev in med njimi je mnogo takih, ki so to dragoceno tekočino darovali že večkrat. Rekordarka med njimi je Amalija Stajniko, ki je kri darovala že dvajsetkrat.

Darja V.

Roža ali rastlina monstara spada med ovijalke in je tropska rastlina, ki izhaja iz Amerike, Indije in Afrike, kjer raste na prostem in občasno cveti.

Pri nas gojimo to rožo v zaprtih prostorih, na vrtu pa bi jo lahko imeli le v pokritih mesecih. Stišali smo, da je v našem okolju zacvetela pri nekem ljubitelju v Škofji Loki, sedaj pa lahko njen cvet občudujemo tudi pri nas. Monstara v prostorih Ljubljanske banke — ekspozituro v Turnišču je pogrnla kar dva rumenozelena cvetova.

Stefan Prša

Zanimivost iz Rakičana

Vas Rakičan, ki leži blizu Murske Sobotice, se je v zadnjih nekaj letih zelo razširila, število hiš je nenehno raslo. Zato so na pobudo vaščanov pred kratkim uvedli ulice in jih poimenovali. Prebivalci Rakičana so dobili naslednje ulice: Zvezno, Prešernovo, Cvetkovo, Panonsko, Lendavsko, Mladinsko, Partizansko, Cankarjevo, Koino, Jezersko, ulico Štefana Kovača in ulico Dr. Vrbnjaka. S tem so se seveda spremenile tudi hišne številke.

Čeprav so bile v začetku manjše nevšečnosti, so se vaščani na spremembo hitro navadili in danes so vsi zadovoljni z novostjo.

D. C.

Pomurski planinci na Lisci

Ob koncu poletja se je okrog 300 planincev iz Pomurja udeležilo letošnjega zbora slovenskih planincev na 947 metrov visoki Lisci v Zasavju. Udeležba je bila resnično zavidljiva v prelepem sončnem nedeljskem dnevu in marsikateremu udeležencu pohoda od železniške postaje Breg do vrha Lisce bo še dolgo ostal v spominu shod v tem delu prepepe Slovenije, ki v marsikem spominja na Goričko.

F. M.

Pester program dela

Na nedavni razširjeni seji KUD Beltinci so med drugim razpravljali o programu dela in delovanju knjižnice in čitalnice v Beltincih. Dogovorili so se, da bodo za sezono 1982/83 pripravili celovečerno predstavo, v katerih bodo sodelovale pevka, tamburaška in folklorna sekcija. Z naštudiranim nastopom bodo poleg nastopov doma gostovali v raznih krajih Pomurja. V program dela pa so vključili tudi priprave proslav ob raznih praznikih.

Popestrili bodo tudi dejavnost knjižnice in čitalnice, ki bosta v večerim urah odprti tedensko štirikrat; knjižnica bo odprta tudi ob nedeljah dopoldne.

In ne nazadnje, na seji so se dogovarjali tudi o pripravah na 13. folklorni festival v prihodnjem letu.

A. H.

Prenovljen vaško gasilski dom

V Petanjcih so v nedeljo, ob kulturnem programu — zanj so poskrbeli pionirji in oktet KUD „Ludvik Rogan“ — odprli obnovljen vaško gasilski dom. Pri preurejanju so vaščani s prostovoljnim delom prihranili precej denarja, saj so opravili nad tisoč delovnih ur.

Dom je urejen, imajo pionirsko, mladinsko in člansko desetino, dva avtomobila in usposobljene ljudi za reševanje s čolnom. Zdaj bodo morali poskrbeti še za nekatero dodatno opremo in očitno je, da se bodo znašli kot doslej.

F. K.

V novih prostorih

V začetku tega meseca je oddelček splošne medicine začel delati v novih prostorih zdravstvenega doma v Turnišču. Dr. Branko Muha dela vsak dan razen sobote in nedelje od 7. do 13. ure. Telefonska številka splošne medicine v novem zdravstvenem domu je (069) 70-285.

V kratkem bodo usposobili še druge oddelke in lekarno.

S. Prša

POMURSKE DELAVSKE UNIVERZE

DODATNO ZNANJE IN USPOSOBLJENOST POSTAJA ČEDALJE-DRAGOCENEJŠE — JE POGOJ ZA USPEŠNO DELO

V sezoni 1982/83 vam ponujamo naslednje oblike izobraževanja:

- osnovna šola za odrasle
- poklicna šola UNCO (kurjači)
- tečaj TGM (igradbeno mehanizacija)
- poklicna šola za voznike
- srednja šola za prometne tehnike (organizator notranjega transporta)
- tečaj za opekarje (priučeni, kvalificirani)
- tečaj za skladiščnike I., II.
- tečaj za voznike viličarjev

Organiziramo še tečaje higienskega minimuma, varstva pri delu, tečaj za čuvaje in vratarje, imamo študijski center VTŠ in VEKS.

- avto šola
- nemški jezik, I., II.
- angleški jezik I., II.
- šivanje in krojenje I., II.
- ročna dela
- strojepis I., II. in za srednješolce

Organiziramo še zdravstveno-gospodinjске tečaje (KS in OZD); vzgojno-izobraževalno delo s starši in mladino, filmsko vzgojo (šole); izobraževanje za potrebe SLO, družbenopolitično izobraževanje.

Z veseljem bomo sodelovali z vami tudi pri načrtovanju drugih oblik izobraževanja.

Informacije in vpis

Delavska univerza Gornja Radgona — 74 034
Delavska univerza Lendava — 75026
Delavska univerza Ljutomer — 81 758
Delavska univerza Murska Sobota — 21 137
21 872

DO Lesnina Ljubljana
TOZD MIZARSTVO,
Ljutomer, n. sub. o.,
Prešernova 31
69 240 Ljutomer

razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja prosta dela oziroma naloge — za nedoločen čas

vodje prodaje

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima višješolsko izobrazbo ekonomske, komercialne smeri
- da ima 5 let delovnih izkušenj v stroki

Kandidati naj pošljejo svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev na zgoraj navedeni naslov z oznako „za komisijo za delovna razmerja“.

Rok v katerem se morajo kandidati prijaviti je 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav. Na razpolago je dvosobno kadrovsko stanovanje.

ZDRAVSTVENA ŠOLA
MURSKA SOBOTA
razpisuje opravila in naloge:

učitelja

nemščine in angleščine

Pogoj: profesor nemškega in angleškega jezika. Delo se združuje za določen čas s polnim delovnim časom.

GOBARSKA DRUŽINA MURSKA SOBOTA vabi na razstavo gob, ki bo od 25. do 28. septembra v prostorih Delavske univerze, Kidričeva 19. Otvoritev razstave bo v soboto, 25. septembra, ob 16. uri. Ob tej priložnosti bo tudi strokovno predavanje z diapozitivi, ki ga bo imel tovariš Anton POLER, predsednik Gobarske družine Maribor. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure.

UNIOR zreče
kovaška industrija

UNIOR — kovaška industrija Zreče vabi k sodelovanju večje število novih sodelavcev za naslednje delovne naloge:

— kovaška pomožna dela

z možnostjo priučitve za

— utopnega kovača

Nudimo ustrezne osebne dohodke, ki se gibljejo od 12.000 do 14.000 din za delavce novince oz. kovaške pomagачe in od 15.000 do 21.000 din za utopne kovače. Osebnih dohodkov so močno odvisni od vloženega dela.

Za delavce imamo urejene ustrezne samske sobe s sanitarijami in kopalnicami.

Ker gre za delo v težjih delovnih pogojih morajo kandidati biti stari najmanj 18 let. Prednost pri zaposlitvi imajo kandidati z odsluženim vojaškim rokom.

Vabimo vse, ki so pripravljeni delati na zahtevnih kovaških delih, da pošljejo pismene vloge na naslov UNIOR — kovaška industrija Zreče. Povabili vas bomo na razgovor, kjer se bomo podrobneje pogovorili o vseh pogojih.

SOZD TIMA MARIBOR DO INTES MARIBOR TOZD MLINOPEK MURSKA SOBOTA

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD MLINOPEK objavlja

JAVNO LICITACIJO

I. za prodajo celotne opreme iz oljarne, in sicer:

- luščilec za oljna semena
- transmisija
- mlin na valje
- mešalnik
- pražilnik — 2 kom.
- hidravlična preša

za izključno ceno 60.500,00 din

II. za prodajo glavne transmisije iz mlina, in sicer:

- prvi del
- drugi del

za izključno ceno 28.000,00 din
za izključno ceno 20.000,00 din

Licitacija bo v ponedeljek, dne 27. 9. 1982 ob 8. uri na dvorišču starega mlina (Šiftarjev mlin) v M. Soboti. Ogljed opreme je možen 1 uro pred pričetkom licitacije. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije vplačati 10 % varščino od izključne cene. Ob sklenitvi kupne pogodbe mora kupec razen kupnine plačati še prometni davek.

Če kupec ne sklene pogodbe v 8 dneh od licitacije se smatra, da odstopa od nakupa in mu plačana varščina zapade.

ŠOLSKI CENTER BORIS KIDRIČ CELJE ODDELEK PRI ZDRUŽENJU ŠOFERJEV IN AVTOMEHNIKOV LJUTOMER

RAZPISUJE

Vpis v šolo za poklic voznik motornih vozil za odrasle po skrajšanem programu.

Kandidat za vpis mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je napolnil 18 let starosti
- da je duševno in telesno sposoben za voznika „C“ kategorije
- da je končal šolsko obveznost (najmanj 6 razr. os. šole)

Ob vpisu mora predložiti:

- originalno šolsko spričevalo
- izpisek iz rojstne matične knjige
- tisti, ki nima „C“ kategorije zdravniško spričevalo

Prijave sprejemamo vsak delovni dan od 7. do 14. ure v sredo pa do 16. ure.

Rok za vpis je do 15. 10. 1982 oz. do dopolnitve predv. števila kandidatov.

JAT
JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT
POSLOVALNICA MARIBOR, Cankarjeva 3, tel. 27-151, 26-155

SPOZNAJTE LEPOTE DOMOVINE

JAT AIR LIFT je pripravil za organizirane skupine (najmanj 35 oseb) posebne programe enodnevnih izletov: BEOGRAD

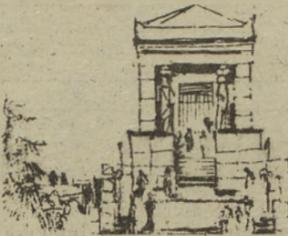

ogled mesta, obisk HIŠE CVETJA, po kositu fakultativni izlet na Avalo ...

posebna ponudba: za 16. oktober sprejema JAT-ova poslovalnica v Mariboru prijave posameznikov (izlet bo realiziran le, če se bo prijavilo najmanj 35 potnikov) — 2526 dinarjev

dvodnevni izlet: BEOGRAD IN ŠUMADIJA

prvi dan — ogled Beograda ...
drugi dan — Arandelovac, Topola, Oplenac, Kragujevac — 3451 dinarjev

BEOGRAD in ĐERDAP

prvi dan — Beograd, Veliko Gradište, Golubac
drugi dan — Donji Milanovac — 3515 dinarjev

BEOGRAD in SAMOSTANI SRBIJE

prvi dan — Beograd, Kraljevo
drugi dan — Kraljevo, samostan Žiča, Ljubostinja, Kruševac, Ravanica, Despotovac, Manasija, Resavska pečina — 3616 dinarjev

BEOGRAD in NOVI SAD

prvi dan — Beograd, Novi Sad
drugi dan — Novi Sad - Petrovaradin, Beočinski samostan, Dečije selo, Fruška gora, vrnitev v Beograd — 3576 dinarjev

VSE POTREBNE INFORMACIJE IN PROGRAME DOBITE V VSEH JAT-ovih POSLOVALNICAH IN PRI SVOJI POTOVALNI AGENCIJI

Tisoč odgovorov na dilemi...

xv. mednarodni obrtni sejem celje-golovec 17. do 26. septembra 82

Izdelki več kot 3.800 samostojnih obrtnikov, ki so združeni v 62 obrtnih združenjih in 40 obrtnih zadrugah, bodo razstavljeni na celjskem sejmu. Predstavili se bodo tudi domači in tuji proizvajalci opreme in repromaterialov. Spoznali boste proizvodni program obrtnih OZD, POZD in obrtnih zadrug. Strokovna posvetovanja, komercialni dnevi, demonstracija strojne opreme, modne revije...

Vseeno sem dokaj hitro napredoval. Vendar sem kmalu spoznal, da me tokrat čaka hud izpit, bolj psihični kot fizični. Saj ni prijetno biti ves dan na cesti, ne da bi se s kom pogovoril, povsede, razen tu in tam s kakimi domačimi. Bil sem že visoko v hribovih, ko sem na nekem vzponu naletel na kamion, parkiran na robu ceste, in ob njem šoferja, ki se ukvarjal z veliko lubenico. Kar tako sem ga vprašal, če bi jo delil z mano. Povabil me je in skupno sva jo pojedla. Kaj hitro sem zvedel za vzrok njegovega počitka. Zelo mi je bil hvaležen, ko sem se ponudil, da mu bom pomagal pri zamenjavi gume. S skupnimi močmi sva hitro opravila in se poslovala. Ko sem ga po 20 kilometrih vožnje dohitel, je imel težave z drugo gumo. Tudi tokrat sem mu pomagal pri zamenjavi, saj sem sedaj že imel prakso. Dogovorila sva se, da se do biva pri prvi gostilni, da se mi vsaj malo oddolži za pomoč. Pa tudi umiti sem se moral. V gostilni sva se umila in odžejala. Ko sem se pripeljal v Travnik, se je že začelo mrčaiti. In glej, zopet sem naletel na svojega znanca s ceste, ki je bil pošteno razjarjen. Jasno, zopet se je jezil zaradi gume. Tudi meni to delo ni preveč dišalo, a ga nisem hotel v nesreči pustiti samega. Po dobri uri naporenega dela je bilo spet vse na svojem mestu.

DEŽEVNI DNEVI

Umila sva se pri nekem studentu ter urno zavila v hotel na večerjo. Ker se je večerja zavlekla dolgo v noč, sva s šoferjem sklenila, da noč prebijeva v bližini mesta, saj ponoči nisva hotela nadaljevati vožnje. Tokrat sem imel malo čudno prenočišče. Spal sem namreč na kamionu, tam sem si v svoji spalni vreči privoščil nekaj ur počitka. Zjutraj sva se zares poslovila, vsak je zavil v svojo smer. No, jaz sem kaj kmalu ugotovil, da je lepega vremena konec. Najprej me je začela spremljati gosta megla, ki je prešla v močan dež.

Okrog poldneva sem ves premočen prispel v Jajce. Vreme mi res ni bilo naklonjeno, da bi si lahko podrobneje ogledal ta zgodovinski kraj. Pri ogledu slapa sem naletel na dva Pomurca, ki nista mogla verjeti, da se nekdo od njihovih rojakov lahko poda na tako pot. Prav prijetno se je bilo po dolgem času pogovarjati v domačem jeziku. Zaželeli smo drug drugemu srečno vožnjo in spet sem se neumorno vzpenjal. Prav gotovo sta slabo vreme in samota napravila svoje. Čedalje bolj sem postajal utrujen, noge me več niso ubogale kot prej. Okrog mene so bile same planote. V lepem vremenu bi bil to raj, posebno za

kolesarja. Tu in tam sem srečal kakšnega pastirja. Tako oni kot jaz smo potrebovali razgovor, da preženemo dolgčas. Prav prijetno je bilo poslušati, kako živijo in kaj delajo ti pastirji. Kakorkoli je lepo tako v planinah, kjer imaš svoj mir, vendar, jaz ne bi mogel zdržati tam gori. Noč me je ujela visoko na planini Grmeč. Dež je za trenutek prenehal, pa sem vsaj upal, da bom imel noč suho.

Okrog mene sama pustinja, nikjer hiše, stajale ali česa podobnega, kar bi pričalo, da tam živijo ljudje. Ulegel sem se, čeprav sem se bal, kajti pred tem sem poslušal v gostilni, koliko je letos po travnikih kač in ni mi bilo vseeno, ko je v bližini moje glave zašumelo. Vendar me je kmalu premagal spanec in kače so bile pozabljene.

Toda počitek ni trajal dolgo. Tu in tam je kapljica dežja naznanila, da bo spet dež. Po slabi uri je vreča postala mokra kot cunjica.

Ni mi preostalo drugega kot nadaljevati pot. Iz nahrbtnika sem potegnil zadnjo suho majico, se ognil z delno suho brisačo in poglaval kolo v noč. Veter in dež sta bila neumljena. Včasih je blisk osvetlil nebo in zastoj sem iskal nekaj, kamor bi se lahko umak-

nil. Ko sem zjutraj prispel v Bihač, sem bil videti grozen. V restavraciji mi je natakar z „Zdravo isuse, šta želiš!“ zaželel dobro jutro. Kdaj drugič bi se smejal, tokrat pa mi ni bilo do smeha. Po neprespani deževni noči, hudo utrujen, sem vzevil. Vse je nato uredil šef, ki mi je v opravičilo plačal pijačo. Tu sem se po dolgem času spet pošteno najedel, malo pa je tudi manjkalo, da za mizo nisem zaspal. Čeravno utrujen, sem sklenil, da še ta dan moram priti v Slovenijo. Po lepi vendar mokri cesti sem hitro prispel do Plitvičkih jezer. Kmalu sem nadaljeval pot. Slabo vreme in čedalje močnejša želja priti v Slovenijo sta me vlekla naprej.

Vse do Karlovca me je pošteno pralo. Ko so po nosu polzele kapljice, sem šestkrat sklenil, da doma teden dni vode ne bom pogledal. Padal je prvi mrak, ko sem prevozil hrvaško mejo. V trgovini mi je prijazen trgovec prvi zaželel dobrodošlico. Cudovito je bilo voziti, saj sem vedel, da sem v Sloveniji, čeprav še več kot 300 km od doma. Ob 18. uri sem v bližini Črnomlja prevozil Most prijateljstva, kjer sem si tudi poiskal prenočišče. Kako čudovita je bila noč, ki sem jo prepsal na kozolcu!

Prihodnjič: Spet v Murski Soboti

ZANIMALO VAS BO

Bodo konji izumrli?

Bodo konji izumrli? Vprašanje je resda prenapeto, saj se tem kopitarjem ne pišejo tako črni dnevi, kot je to videti na prvi pogled. Konj namreč spet dobiva na veljavi. Pa ne le zato, ker se povečuje število kmečkih gospodarstev, kjer so že ali pa še bodo kupili konja (energetska kriza pač), ampak je spodbudno tudi dejstvo, da so se zganili strokovnjaki. V okviru kmetijsko-zivilskega sejma so celo pripravili posebno posvetovanje o stanju v konjereji.

Vsak „konj“ ni konj

Kdo je pravzaprav konj? Konj je torej jezdana in vozna žival iz družine kopitarjev. Obstajata dve veliki pasemski skupini konj: lahki, plemeniti toplokrvni konj in težki hladnokrvni. Prvi je bolj za tek, drugi pa vozi korakoma. Pomembnejše pasme toplokrvnih so polnokrvniki (arabski, angleški) in križanci polnokrvnikov z domačimi pasmami (upinaneč, ljutomerski kasač angleški polnokrvnik). Naše najvažnejše hladnokrvne pasme: morik, posavec, medmurec.

Konj je vse manj

Iz razprave dr. Jožeta Jurkoviča povzemamo, da Slovenija sicer ni bila nikoli izrazito konjerejska dežela, je pa imela nekatera konjerejska območja, od katerih prednjači severovzhodna Slovenija. Tako je bilo v Sloveniji pred vojno 51.974 konj, njihovo število pa je naraslo 1951. leta, ko so našli 66.994 konj. To pa ne preseneča, saj je bilo tedaj v naši republiki le 90 zasebnih traktorjev. V obdobju, ko so si naši kmetovalci nekoliko gmotno opomogli, je bila prva njihova misel: čimprej kupiti traktor, ki je začel izpodrivati konja. Leta 1974 je bilo 33.000 konj, lani pa le še 18.169. Nič čudnega, kajti na kmečkih dvoriščih se je ob tem lesketalo že 55.000 traktorjev. Če bi prešli konje letos, bi jih našli veliko manj kot lani, hkrati pa bi ob preštevanju traktorjev ugotovili, da jih je precej več.

Traktor je torej zelo zredni vrste konj. Ze res, da je

delo s traktorjem lažje in hitreje kot s konjem, to pa seveda ne upravičuje ravnania. Konj je še vedno potreben v nekaterih primerih pa je nenadomestljiv. To seveda ni naša ugotovitev, ampak ugotovitev številnih kmetov in strokovnjakov. Primer: zmanjka nafte, traktor obstane; če pa imate konja (kobilu), si lahko brž pomagata iz zadrege. Sicer pa bi bilo konja nesmiselno držati zgolj za rezervo. Menimo, da je negospodarno opraviti prav vsak prevoz s traktorjem, kajti taka vožnja velikokrat več stane kot pa tisto, kar pripeljemo, na primer kadar gremo na travnik po nekaj »loncev« krme. Torej konja lahko uporabljamo vsak dan.

Konj — deviza

Traktorji niso bili edini, ki so zredčili vrste konj. Na staliž je neugodno vplival tudi

kar štirikrat višji. Tedaj so pripustili le 10 odstotkov kobil. Torej med rejci kobil obstoji interes za konjerejo. Prizadevati bi smorali, da bi v rokodvnik vpisali vse kobile, ki ustrezajo zahtevam. Ob koncu lanskega leta je bilo v rodovnik pri biotehniški fakulteti vpisanih le 576 kobil, in sicer: 43 noriških, 290 slovenskih hladnokrvnih, 82 kasaških, 11 toplokrvnih in 150 hafliških.

Znani strokovnjak dr. Jurkovič, katerega del razprave smo uporabili v tem zapisu, je optimist. Svoje predavanje je sklanil: Verjetno ni več daleč dan, ko bo na večini slovenskih kmetij spet stal konj. To naj bi bil cilj prizadevanj strokovne službe in celotne družbe.

Ta smoter bo prav gotovo dosežen, če bo strokovnjakom uspelo izboljšati plodnost kobil. Prof. dr. Ivo Vomer ugotavlja, da je plodnost kobil od vseh domačih živali pri nas najnižja. Pravi, da so temu vzrok, poleg bolezenskih oblik jalovosti, večinoma nekatere posebnosti v pojavnem zaporedju, ki se razlikuje od drugih domačih živali in prav te posebnosti zmanjšujejo plodnost kobil. »Tu mislimo predvsem na številne neuspešne pripuste.

Konji v Pomurju

Ob popisu živine 1971. leta je bilo v Pomurju 3.328 konj, in sicer: občina Murska Sobotica 1415, Radgona 410, Lendava 544 in Ljutomer 959 konj. Deset let pozneje, torej ob popisu 31. 3. 1981, pa je bilo v Pomurju le še 734 konj. Stanje po posameznih občinah pa je naslednje: Murska Sobotica 280, Radgona 51, Lendava 154, Ljutomer 249 konj. Torej se je število konj v desetih letih zmanjšalo za 2.594. Zdaj, 20 mesecev po popisu živine, je stalež konj prav gotovo še manjši. Torej vzrok več, da ukrepamo!

izvoz konj, ki ni strokovno usmerjen, zato ni čudno, da izvažamo najboljša žrebeta obeh spolov, ob tem pa konjska čreda stari. Ob izredni konjunkturi za izvoz žrebet tudi povečan pripust kobil ne more bistveno izboljšati obstoječega stanja, dasiravno je bilo 1981. leta v Sloveniji pripuščeni 2.561 kobil, kar je sicer 47 odstotkov vseh kobil. Ta odstotek je v primerjavi z letom 1957

ne zaradi obolenj, ampak predvsem zaradi dolgega gonjenja. Seveda so vzroki slabše plodnosti tudi zgodnja odmiranja plodu, vnetje maternice, resorbicija plodu in izostajanje gonjenja. Plodnost pri 2634 hladnokrvnih kobilah (od 5159 pripustih!) je znašala le 63 odstotkov... Strokovnjak je potem nanizal biološke vzroke. Ker v konjereji še nismo dosegli vseh možnosti

za intenziviranje reprodukcije, bo treba uvesti pregled kobil ob pripustu. Pobudniki naj bi bili konjerejski sami.

Moj črni konj ...

»Moj črni konj ne rabi uzde, uboga me brez vajeti...« poje Raiko Irgolič. Pri tem misli seveda na traktor. No, strokovnjaki pa so vse bolj zaposleni tudi z mislijo na osemenjevanje kobil. Dipl. veterinar Martin Kranjec je na posvetovanju poročal, da v svetu in pri nas potekajo poskusi osemnjevanja kobil s tekočim in zamrznjenim semenom. Na ta način so menda v Rusiji že 1912. leta oplodili več kot tri tisoč kobil. Tudi sedanja načina (tekoče ali zamrznjeno seme) dajeta dobre rezultate. Tako so na žvinnorejsko-veterinarskem zavodu v Pluju 1977. leta osemenili 63 kobil in dobili 24 žrebet. Delo na področju raziskovanja najuspešnejšega načina osemenjevanja kobil seveda nadaljujejo, čeprav je še veliko strokovnih neznank, pa tudi kadrov ni na pretek.

Tako torej! Ko smo apelirali na kmetovalce, naj spet nabavijo žrebe, morda celo konja, pa nas ni vodila le misel na konja kot nadomestilo za traktor, ampak smo to storili tudi zaradi koncepta našega splošnega ljudskega odpora, kajti konja lahko uporabimo za prevoz na nedostopne terene. Konja pa seveda lahko tudi jahamo. Za to pa ni uporaben vsak konj, ampak mora biti športni tip. To pa je ljutomerski kasač. Pripravil: Štefan SOBOČAN

Reforme srednjega šolstva smo se lotili ob precej neprijetnem času, posebej še glede na naš trenutno slabši gospodarski položaj in nujna stabilizacijska prizadevanja. Tanjši hlebec kruha je tako odmerjen že v letošnjem šolskem letu tudi šolam srednjega usmerjenega izobraževanja. Poleg opreme za specializirane učilnice so poseben problem še učbeniki za drugi letnik in kasnejši tretji in četrti letnik UI. Letošnji prvi letniki so učbenike dobili na šolah. Tako jih bodo za majhno odškodnino uporabljali skoraj vse leto. Delovne zvezke, kjer so le-ti potrebni, bodo oziroma so jih že kupili v knjigarnah. Uporabnost učbenikov in delovnih zvezkov za prvi letnik UI je bila v minulem šolskem letu pri mnogih predmetih vprašljiva. Večkrat se je čutilo, da je bila večina učbenikov napisana v naglici. Tudi delovni zvezki pri nekaterih predmetih so med šolskim letom ostali deloma neuporabljivi. To dokazuje, da so bili tudi tokrat, kot navadno v prejšnjih letih, učni načrti preobširni. Na mnogih usmeritvah pa je bila kljub individualizaciji in diferenciaciji pri učnih načrtih premalo upoštevana zmogljivost in usmerjenost učencev.

Drugi letniki UI so le delno oskrbljeni z učbeniki. Pri nekaterih predmetih bodo učbeniki izhajali takorekoč sproti, iz enega v drugo redovalno obdobje. Mnogi učbeniki, ki jih bodo uporabljali letošnji drugi letniki, tako prej sploh ne bodo preizkušeni. Vsaj enoletno preizkusno obdobje pa je eden izmed osnovnih pogojev za uvedbo nekakega učbenika v redno šolsko delo. Znano je, da avtorji, ki pišejo učbenike za drugi letnik UI, opravljajo to delo poleg svoje redne zaposlitve in čas za pisanje učbenikov najdejo le v svojem prostem času. Torej lahko nastajajo ti učbeniki tudi ob koncih tedna, v nočnih urah in v času dopusta. Vse to lahko zelo vpliva na kvaliteto izdelka namenjenega vzgoji mlade generacije, pri čemer pa je znano, da je za mladega človeka, kar se tiče vzgoje in izobraževanja, najboljša komaj dobro.

Tako se zgodi, da nastopajo učitelji UI pred razredom večkrat s slabimi učbeniki, pomankljivišči letih pa ne morejo z ničemer opravičiti pred učenci. Tudi zaupanje učencev v svoje učitelje je na ta način lahko omajano. Vzgoja mladih generacij je zelo pomembna tudi za razvoj naroda in države, zato bi naj bilo pri tem pomembnem delu čim manj napak oziroma jih sploh ne sme biti. Cilj vzgoje naj bo čimvečkrat podoben cilju tistega, ki sadi in seje: Kot on, tako moramo tudi mi vzgojiti prvovrstne mladike, da nam bodo kasneje dajale kakovostne sadje.

Oskrba drugih letnikov UI z učbeniki je sicer pretrgana, vendar — kot vedno, tudi čas bo naredil svoje. Ta trenutni delni neuspeh ne sme zavreti reformnih prizadevanj v srednjem šolstvu. Ostanjamo pri sklepu: Tudi učenec srednjega UI mora dobiti vse potrebne učbenike v šoli.

Marjan Pavlič

Kmetje se bodo vključili v sindikat

Več govorimo o hektarjih kot o kmetih. Kmetijski ne govorijo več o zasebnem in družbenem sektorju, temveč le o podružbljeni proizvodnji. Kmetijski proizvodnji omogočiti enakopraven položaj z drugimi vejami proizvodnje. Kmetje se bodo vključevali v svoj sindikat.

Kmetje kooperanti KZ Panonka so na predkongresni razpravi, ki so jo pripravili v sodelovanju z izvršnim odborom republiškega sindikata delavcev v kmetijstvu opozorili na pomankljivosti pri delovanju samoupravnih organov in temeljnih združnih organizacijah in združitvi kot celoti. Tako so imeli pripombe, da po reorganizaciji ima vsaka temeljna združna organizacija, ki jih je v KZ Panonka 7, svoj svet združnikov in vse druge samoupravne organe. Tako samo sveti združnikov štejejo 172 delegatov, upravni odbor ima 60 delegatov ipd.

Ob tako velikem številu delegatov pa je treba pismeno gradivo posiljati še 7.000 kmetom. Problem zase predstavljajo zakonski predpisi, ki zahtevajo sprejem odločitev in aktov na referendumih. Ni namreč enako lahko izvesti referendum za tovarniško ograjo kot v 136 vaseh, ob tem, da so tudi stroški za referendume kmetov zaradi naštetega neprimerljivo višji. Kmetje in delavci zadrage so v razpravi opozorili še na to, da so stroški poslovanja po reorganizaciji, ko ima vsaka ZTO svoj žiro račun, samo v KZ Panonka porasli za 1,5 milijona dinarjev letno.

V razpravi je posebna pozornost veljala pridobivanju dohodka in odločanju, kako ga bodo porabili, pri čemer pa so posebej poudarili, da kmet ne more biti edini, ki bo nosil breme »cene« standarda. Tako se kmetje ne strinjajo, da morajo le oni sovlagati v izgradnjo tovarne umetnih gnojil INA—KUTINA, saj proizvajajo hrano za vso družbo in ne le zase.

Samo našeta naložba, ki pa ni edina, v katero sovlagajo pomurski kmetje, obvezuje združnike, da vložijo 60 milijonov dinarjev. Kmetje pa so imeli vrsto pripomb še na neenotno tržišče oziroma različne kupoprodajne cene, ki so v vsaki republiki pa celo od regije do regije drugačne. Prav zaradi tega neurejenega tržišča so neorganizirani oziroma nezdruženi kmetje, ki ne proizvajajo po pogodbi, na boljšem od združenega kmeta. Prvi namreč prodajajo enkrat sem, drugič tja, pač tistemu, ki bolje plača. Predlagali so tudi, da se čimprej uredi pokojninsko in socialno zavarovanje za kmete in kmečke žene. Slednje, da bi starejši kmetje šli v pokoj, bi omogočilo hitrejši prodor sodobnih agrotehničnih ukrepov.

Pikre besede so »letele« tudi na račun tega, da si kmetje sami morajo zagotavljati devize za uvoz rezervnih delov in reprodromateriala z direktnim izvozom, čeprav je več kot jasno, da turistične devize zaslužimo predvsem s prodajo hrane in pijače.

V razpravi, katere se je udeležila tudi sekretarka izvršnega odbora sindikata delavcev v kmetijstvu tovarišica Veselova, so se zavzeli tudi za večjo vlogo sindikata, v katerega se bodo poslej vključevali tudi kmetje. Predvsem so kmetje opozorili, da je samoupravljanje proizvodni odnos, ki ne obsega zgolj delitve v temeljnih organizacijah združenega dela oziroma združnih organizacijah, ampak tudi širše dohodkovno povezovanje na podlagi ekonomskega interesa. Zato bi samoupravljanje preko delegatskih skupščin kmetov moralo imeti večji vpliv na vse oblike porabe ustvarjenega dohodka. Kmetje pa bodo tak interes uveljavljali tudi preko aktivnosti v sindikatu delavcev v kmetijstvu.

V industriji manj zaposlenih

S plani zaposlovanja so temeljne organizacije združenega dela lendavske občine načrtovale za letošnje leto povečanje rasti zaposlovanja za 173 delavcev, v prvem polletju pa so svoje plane realizirale le s 17,9 odstotka. Področje industrije, ki je načrtovalo več kot polovico vseh dodatnih zaposlitev, pa beleži celo padec zaposlovanja za 14 delavcev. Glede na težave v ELMI pa bodo težave v drugem polletju še večje. Resolucija o družbenoekonomskem razvoju v tem letu je predvidevala 3-odstotno rast zaposlenosti, vse pa kaže, da tudi ta, sicer skromna stopnja rasti, ne bo dosežena.

Kaj storiti, da bi se zmanjšala nezaposlenost? Ta je namreč že dosegla število 467, brez dela pa je največ mladih. Po mnenju izvršnega sveta skupščine bi bilo potrebno od širše slovenske skupnosti dosledneje zahtevati izvajanje zakona o skladnejšem regionalnem razvoju, predvsem z dodatnimi programi. Izkoristiti bo potrebno vse možnosti za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva, ne le z besedami, temveč tudi s konkretnimi dejanji, denimo z ugodnejšimi davčnimi olajšavami in podobno. Kljub nenehnim opozorilom o neizkoriščenih možnostih zaposlovanja v kmetijstvu rezultata ni, kakor ni tudi dolgoročnejših konceptov kooperacijske proizvodnje. V lendavski občini med drugim menijo, da bi bilo glede na veliko število zaposlenih iz občine Čakovec potrebno tesneje sodelovati tudi pri skupnem investicijskem vlaganju v nove gospodarske objekte.

Zanimiv je še tale podatek: V gospodarstvu občine je še vedno 60 odstotkov vseh zaposlenih nekvalificiranih in priučenih, med iskalci zaposlitve pa je močno porasel delež strokovno usposobljenih kadrov. Od skupnega števila nezaposlenih išče prvo zaposlitev 187 iskalcev, kar 40 odstotkov, od tega je 10 strojnih tehnikov, 9 ekonomskih tehnikov, 23 medicinskih sester, 12 gimnazijskih maturantov, 6 kemijskih tehnikov, 4 strojni ključavničarji itd.

Zaposlovanje se torej čedalje bolj zaostuje, terja pa konkretne ukrepe, do katerih se bodo morali v občini čim prej dokopati.

Jani D.

Dva iz prejšnje generacije

ZAKONCA MARIJA IN ANDREJ MLINARIČ IZ TRNJA NISTA PREKINILA Z DELOM, ČEPRAV STA V PENZIJI

Kateraga naj najprej predstavim? Oba si zaslužita, da bosta prva! Pa vendar, Marija naj bo prva!

BOLNIČARKA ZA OČI

Torej: Marija Mlinarič, kdo ste? Mnogi občani jo bodo hitro spoznali, zlasti pa starejši ljudje. »Pa to je tista bolničarka, ki nam je zdravila trahom!« bo marsikdo dejal. Da, ona je, Marija! Trahom! Svet ob Muri so pestile vsemože nadioge. Medtem ko je bilo drugim območjem prizanešeno, so se v Prekmurju pojavljale bolezni, kijih dolgo ni bilo moč zatrei. Tako tudi trahom. To

znali. Da, da, to je tisti Andrej, ki je bil od leta 1947 do leta 1973 matičar v Beltincih, vmes pavodja oddelka za notranje zadeve pri nekdanji beltinski občini. Mnoge je tudi poročil, številne izpiske iz rojstne, poročne in mrliške knjige je naredil. Letno do 700!

»Pa on je ustanovitelj kolesarskega kluba Pomurje Beltinci,« bo ugotovil kak navdušen kolesar. Niti zmotil se ne bo!

»Kolesarski klub v Beltincih smo ustanovili 1947. leta. Tedaj seveda nismo imeli dirkalnih koles, ampak navadna, pa še ta so imela lesene pedale. Prvo tekmo smo organizirali 1948. leta. Bil je to neke vrste kros, saj smo se peljali na relaciji Beltinci-Gančani-

Marija in Andrej Mlinarič iz Trnja sta tudi po upokojitvi ohranila veliko življenjskega optimizma. Foto: S. S.

je nalezljivo vnetje očesne veznice, pri katerem se v začetku pokažejo na notranji strani očesnih vek drobna zrnca. Pozneje se veznica brazgotinasto skrči, pogosto pa se skrivajo tudi očesne veke. Zaradi mehaničnih okvar in čiravih sprememb na roženici mnogi bolniki celo oslepijo.

»Trahom je huda bolezen. K sreči smo jo v naši pokrajini zatrli. In kdaj nam je to uspelo?«

»Če se prav spominjam, smo trahom pozdravili 1971. leta. Od takrat ni več trahomske službe po večjih krajih, ampak so nekaj časa posamezne primere zdravili le v bolnici. Je pa bil trahom v Prekmurju in Medimurju huda nadloga. V vseh vaseh smo imeli trahomske postaje, večkrat smo organizirali sistematične preglede in seveda okužene zdravili. V letih 1965—70 je bilo na območju sedanje lendavske občine od 15 do 20 trahomskih sester. No, nekateri so se zdravljenju upirali. Zoper take so bile predpisane kazni. Še bolj kot denarna kazen, pa so bile hude posledice: v skrajnem primeru oslepitev.«

Res, velik uspeh je dosegla trahomska služba, saj je to očesno bolezen povsem zatrla. Tudi Marija Mlinarič je marsikomu rešila oči. V času, ko je bil trahom najbolj razširjen, je delovala na območju Črenšovca, Trnja, Žižkov in Velike Polane. Velike zasluge za odpravo trahoma pa imata (poleg sester) vodja trahomske službe — najprej dr. Jože Pečan, pozneje pa dr. Lea Talanvi. Seveda pa so pripomogle tudi nova in bolj učinkovita zdravila.

Marija Mlinaričeva se je upokojila kmalu zatem, ko je zdravstvena služba povsem odpravila trahom.

MOŽ NA DVEH KONJIH

In kdo ste vi, Andrej Mlinarič? Tudi njega ste številni že prepo-

-Lipa in nazaj, 1975. leta mi je kolesarski klub podelil plaketo.«

Mož na dveh konjih! Prvi konj je bil — kolo. In drugi? To pa je ta pravi — konj seveda! Jahati je začel domačega konja, ki so ga starši uporabljali za delo. Kar dobro je tekkel ta njegov Dadiš. Še boljši je bil pravi kasač, ki pa ga je 1961. leta prodal. Med »tehtanjem«: pravi konj ali pa konj na dveh kolesih, je zmagal slednji. Torej je predsedal nanj in ni ga (bilo) dneva, ko ne bi vrtel pedalov. Čepprav je imel avto, se je v službo v Beltince iz 8 kilometrov oddaljenega Trnja vozil s kolesom. No, ja, kadar je bil mraz ali pa dež, tedaj je že sedel v zdaj že več kot 15 let starega hrošča (VW).

DVA IZ PREJŠNJE GENERACIJE

Marija in Andrej Mlinarič sta dva izmed tiste množice občanov, ki so veliko pripomogli k razvoju na različnih področjih našega življenja in dela. Sta dva izmed onih, ki so poprijeli tedaj, ko je bilo najtežje, torej v času, ko je bila domovina razdejana, ko je bilo treba organizirati vse na novo, ko so živeli v pomanjkanju. Mi, nekoliko mlajši, ne pozabljamo rezultatov tega napornega dela. Veseli smo tudi, ko vidimo, da ljudje iz prejšnje generacije tudi zdaj ne stojijo ob strani. Tako tudi Mlinaričeva ne: Marija dela na humanitarnem področju, predvsem v Rdečem križu, Andrej je predsednik skupščine krajevne skupnosti Črenšovci, zelo ga upoštevajo v kolesarskem klubu...

Ljudje, ki so zdaj stari 60 in več let, torej niso odpisani, ampak še vedno računamo nanje. Dober nasvet starejšega pač ni nikoli odveč. Stara in mlada generacija bi morali še bolj sodelovati.

Stefan SOBOČAN

ABC Pomurka bo sovlagala v namakalni sistem v Subotici

S SOVLAGANJEM V OBLIKI KREDITA SI BODO POMURSKI REJCI ŽIVINE TRAJNO ZAGOTOVILI 10.000 TON KORUZE LETNO.

Rejci živine v Pomurju združeni v ABC POMURKA si bodo s sovlaganjem v namakalni sistem, ki ga bo uredila delovna organizacija »AGROS« iz Subotice, trajno zagotovili 10.000 ton koruze letno. SOZD ABC Pomurka bo vložila 60 odstotkov potrebnih sredstev za izgradnjo namakalnega sistema za namakanje od 130 do 150 hektarjev polj Agrokombinata Subotica. Vložena sredstva bodo kredit za dobo 10 let za kolikor se je Agrokombinat tudi zavezal zagotavljati Pomurju 10.000 ton koruze letno, že letos pa bo Pomurka od SOZD Agros dobila 6.000 ton koruze z družbenih površin.

Cena koruze bo določena po pozitivnih zakonskih predpisih oziroma se bodo za ceno sporazumno dogovorili pred vsakoletnim spravilom letine. 6.000 ton koruze z družbenih površin bo ABC Pomurka prevzela že v času spravila.

Pri dogovoru je najpomembnejše, da bo Agros skupaj s sredstvi ABC PO-

MURKE uredil namakalni sistem, ki bo praktično omogočal hitrejšo rast in s tem dve žetvi koruze letno, kar pomeni, da se bo pridelek skoraj podvojil. Vodo za namakanje bodo dobili iz akumulacijskih jezer in iz vodnjakov. Načrtujejo še izgradnjo kanala Tisa—Palič iz katerega bi prav tako zajemali vodo za namakanje.

Ob sovlaganju ne gre prežeti, da ABC POMURKA že vrsto let uspešno sodeluje z delovnimi organizacijami SOZD AGROS in sicer z DO

Sestavljena organizacija Agros obstaja kot sistem 5 let. Združuje 12 DO s 60 TO in 15 DSSS v občinah Subotica in Kanjiža. Največja DO je Agrokombinat. Letna realizacija omenjene SOZD je 2.700 milijard dinarjev. V ustanavljanju imajo pet reprocelat in sicer mesno, konzumno mleko in konditorstvo, pšenično-krušno in sadjarsko.

29. Novembra, Pionir Subotica in drugimi.

Na nedavnih razgovorih v M. Soboti pa so predstavniki Agrosa in ABC POMURKA iskali možnosti za sodelovanje na zunanjetrgovinskem področju. Agros je predvsem zainteresiran za uvoz mleka in mlečnega prahu iz Madžarske za slaščičarsko proizvodnjo, ki bi ga Zunanja trgovina ABC Pomurke lahko uvozila preko maloobrnjega prometa iz Madžarske.

Okrepili pa bodo tudi sodelovanje na strokovnem področju, predvsem pri iskanju novih rešitev pri pripravi krme za živino in izkoriščanju sekundarnih surovin, pri katerih imajo v Agrosu zastavljenih veliko raziskovalnih projektov, ki so že v zaključni fazi. Živinorejsko veterinarski zavod za Pomurje pa bo Agros oskrboval tudi s plemenskimi telicami. Pomurka bo Agrosu svetovala še pri urejanju odnosov kooperacijske reje prašičev in govedu.

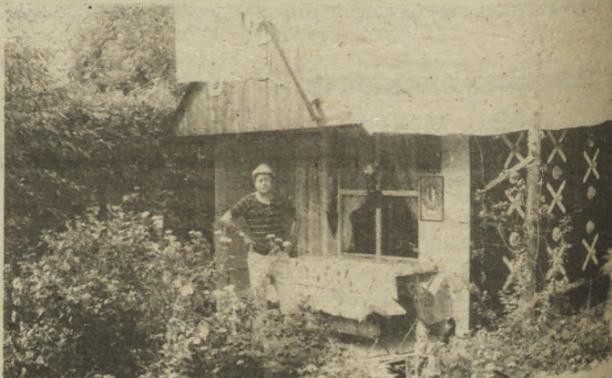
B. Hegeduš

SREČANJA

Planinska postojanka v Bratoncih

Sedemindesetletni Miro Pivar iz Bratonca, zaposlen v soboški tovarni Mura — ženski plašči, je izredno vnet planinec. Planincem se je pridružil pred osemindvajsetimi leti na Golniku, kjer je bil zaposlen kot vrtnar. Narava in njene vrednote so ga tako pritegnile, da ne more brez njih, zato vsako leto po več dni prebije v planinah. Prehodil je že številne planinske poti in transverzale, med njimi tudi slovensko in se povzpel na številne vrhove. Že šestkrat je bil na našem najvišjem vrhu Triglavu. Letno se poda v planine tudi po šestkrat.

Miro Pivar je tudi zelo aktiven član upravnega odbora planinskega društva v tovarni Mura v Murski Soboti, kjer je praporščak, hkrati pa tudi markerant Pomurske poti na tistem delu, za katerega skrbi planinsko društvo Mura. Kot zelo vnet planinec se je tudi odločil in si na domačem dvorišču v Bratoncih zgradil planinsko hišico, ki so jo člani upravnega odbora planinskega

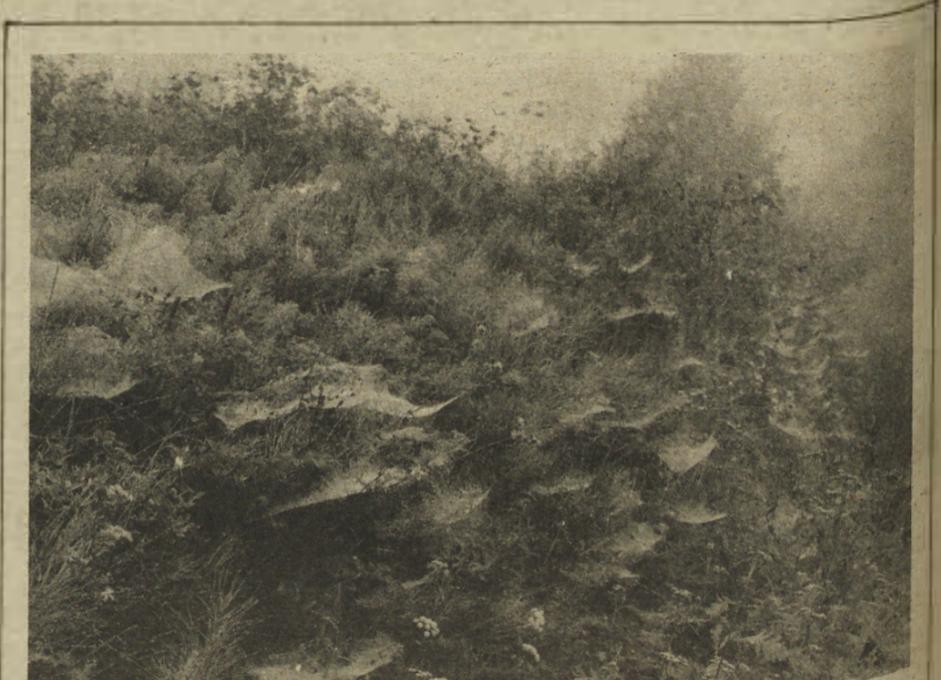

Miro Pivar pred planinsko hišico na svoji domačiji.

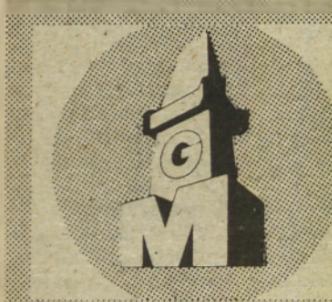
društva Mura letos marca razglasili za planinsko postojanko. Vključili jo bodo v Pomursko transverzalo, ki je že doslej peljala skozi Bratonce.

Že danes pa zastava Planinske zveze Slovenije na hišici opozarja mimoidoče na planinsko postojanko. Hišica, v kateri so razni spominki s planin in morja, je lepo urejena. Krasijo jo številne cvetlice, med njimi

pa tudi okrog 200 domačenih planink. Prav gotovo planinska postojanka v Bratoncih privlačna za marsikatero mimoidoče, ne samo planinca temveč tudi domačino ali tujca. Za svoje priznanje delo v planinski organizaciji je Miro Pivar prejel več priznanj, med njimi tudi bronasti častni znak Planinske zveze Slovenije.

PAJČEVINASTA IDILA: Takšna pa so naša polja in travniki v poznih poletnih jutrih. Takrat se gre narava precej zanimive igre in ob pozornem opazovanju se objektivu kar ponujajo nenavadni prizori. Treba se je le za hip zaustaviti in jih zabeležiti.

GRAŠKI VELESEJEM
2.-10. oktobra 1982

Radijski in televizijski spored od 24. do 30. septembra

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.55 TV v šoli: Tv koledar, Angleščina, Odmor, Varujmo zobe. 10.00 Poročila. 10.05 Glagolica. 10.35 Tv v šoli: Namesto odmora Risanka, Ne vprašajte mene. Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zabavne minute (do 12.10). 17.20 Poročila. 17.25 Begunec, otroška serija Tv Pristina. 17.35 Teletart. 81. zabavno glasbena oddaja. 18.30 Obzornik. 18.45 Otrok in promet: Na poti od doma do šole. 19.05 Ekonomske teme. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 Tv in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Fantje s Hill Streeta, ameriška nadaljevanka. 20.50 Propagandna oddaja. 20.55 Ne prezrite. 21.10 Zgodbe iz delavnice, humoristična serija Tv Beograd. 21.50 Spremljamo... 22.00 Nočni kino: Kdo je Harry Kellerman, ameriški film. 23.35 Poročila.

Oddajniki II. tv mreže: 16.45 Test. 17.00 PJ v vaterpolu — Partizan: Jug, prenos. 18.00 Premor. 18.15 Koraki, mladinska oddaja. 18.45 Glasba, tak. ljudje. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Posledih kontrarevolucije, dokumentarna serija. 21.30 Ljubljana SP v dviganju uteži (do 90 kg), prenos (do 22.00/30).

TV ZAGREB

Prvi program 8.55 TV v šoli. 16.25 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Različka. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Rijeke. 18.45 Koraki. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Jean Christophe (ser. film). 21.00 Sprehod po kvintnem krogu. 21.45 Dnevnik. 22.00 Kultura srca. 23.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutranja poročila. 8.05 Solska TV. 9.30 Zadnji poljub (film). 11.05 Oče in sin. 11.15 Zgodovinski umetniki. 12.00 Opoldanska redakcija. 16.00 Eci, peci, peci. 16.25 Lučke. 16.55 Spanček Zaspancek. 17.00 Pan-optikum. 17.30 Družinski magazin. 18.00 Avstrija v sliki.

TV MADŽARSKA

7.00 In 13.05 Solska TV. 13.15 Münško malo morje. 5.35 Šola za starše. 16.15 5 minut meteorologije. 16.20 Prijatelj narave. 16.40 10 minut za ribiče. 17.00 Okno. 17.05 Delta. 19.55 Risanka. 20.05 Toni francoski film. 21.25 TV dnevnik. 21.35 Moj veliki prijatelj, sovjetski film serije Tarkovskega.

TV KOPER

13.30 Odprta meja — Confine Aperto (Oddaja v slov. jeziku). 17.00 TVD — novice. 18.00 Zdravo otroci. 18.30 Akustična tema. 19.00 Risanka. 19.15 TVD — Stičišče. 19.30 Hoffman — celovečerni film. 19.30 Jeri: Peter Sellers, Jeremy Bulloch — režija: Alvin Rakoff. 21.20 TVD — Čas v sliki. 21.30 Zeit im Bild — avstrijski uteži — 90 kg — svetovno prvenstvo. Odprta meja — Confine Aperto — oddaja v slovenskem jeziku.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijetno soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila. 8.05 Mali pingvin, danska otroška serija. 8.20 Zbis: Kovaška pravljica. 8.40 Ciciban dober dan: Stotisoč Cicibanov v tiskarni. 8.55 Begunec, otroška serija Tv Pristina. 9.20 Pisani svet: Šolska torba. 9.50 Gusarji kapitana Gancha, brazilska nadaljevanka. 10.15 Novo vznemirja, poljudnoznanstvena serija. 11.15 Po sledih napredka. 11.45 Včeraj... Za jutri: V nove čase, dokumentarna serija. 12.15 Poročila (do 12.20). 15.25 Nogomet OFK Beograd. Hajduk, prenos v odmoru... 17.15 Poročila. 17.20 Matej, zakaj me dekleta ne marajo, češkoslovaški film. 18.40 Naš kraj: Gornji Senik. 18.55 Zlata pitica-Miškolin: Miškolin pestuje. 19.05 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Naše 18. srečanje. 21.30 Propagandna oddaja. 21.35 Zrcalo tedna. 21.50 Pat in Mike, ameriški film. 23.20 Poročila.

ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 19.00 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Mladi za mlade, zabavno glasbena oddaja. 20.30 Poezija: Enver Derčeku. 21.00 Ljubljana: SP v dviganju uteži (do 110 kg), prenos (do 22.00/30).

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli. 14.10 Zabavni koledar. 15.10 Poročila. 15.15 TV koledar. 15.25 Nogomet: OFK Beograd — Hajduk. 17.15 Rokomet: Borac (BL) — Crvena zvezda. 18.30 Življenje z naravo. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Camelot (film). 22.55 Dnevnik. 23.10 Glasba, čas. ljudje. 23.40 Poročila.

TV AVSTRIJA

Prvi program 16.30 Flipper. 16.55 Spanček Zaspancek. 17.00 Tedenski spored. 17.25 Dober večer v soboto. 18.00 Avstrija v sliki. 18.30 Čas v sliki. 19.15 Nekdo bo zmagal. 21.05 Sport.

TV MADŽARSKA

7.00 Šolska TV. 7.35 TV reprize. 12.30 Malinogomet. 13.30 Lej! 14.05 Bolyajevi. 14.50 Čuvaryi neba. 15.20 Postvri v Bakonyu. 15.40 Velemesta, Madrid. 16.35 Prijateljstvo. 17.15 Zabavna glasba. 17.30 Parabol. 18.30 TVD. 19.00 Konjski obraz, film. 20.50 Dave Allen show. 21.25 TV dnevnik. 21.35 Ivanovo otroštvo, sovj. film.

TV KOPER

15.05 — Nogomet: Beograd — Hajduk, Jugoslovansko prvenstvo. 17.15 — TVD — novice. 17.20 — Jugo Roca — Na lepem prijanzu. 17.45 — Risanka. 18.15 — Inspektor Bluey — TV film. 19.00 — Risanka. 19.15 — TVD — Stičišče. 19.30 — 6000 km strahu — celov. film, igrajo: Olga Biserá, Marcel Bozzuffi, režija: Albert Thomas. 21.00 — TVD — Čas v sliki. 21.30 — Zeit im Bild — čas v sliki. Dnevnik avstrijske TV. 21.40 — Dviganje uteži — 110 kg — svet. prvenstvo.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.10 Poročila. 9.15 Živ žav, otroška matineja. 10.10 B. Čopić-A. Diklić: Osmá ofenziva, nadaljevanka TV Sarajevo. 11.05 TV kažipot. 11.25 Srečanje okteta. 11.55 Ljubljana: SP v dviganju uteži (nad 110 kg), in zaključna prireditve. 15.35 Poročila. 15.40 Pod Jenkovo lipo, glasbena oddaja. 16.45 625. 17.15 Športna poročila. 17.30 Casablanca, ameriški film. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.23 TV in radio noč. 19.25 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 I. Stivičić: Tamburaši, nadaljevanje in konec. 21.05 Propagandna oddaja. 21.10 Športni pregled. 21.40 Človek brez meja: Ta hip, dokumentarna serija. 22.10 Poročila.

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

15.40 Gospod Smith gre v Washington, ameriški film. 17.30 Nedeljsko popoldne. 18.55 Risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Kronika BITEF-a. 20.45 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Alpska saga, avstrijska nadaljevanka (do 22.35).

TV ZAGREB

10.50 Poročila. 11.00 Nedeljsko dopoldne. 12.30 Kmetijska oddaja. 13.30 Čebele. 14.00 Govorimo o zdravju. 14.30 KUD Zenel Hajdini. 15.00 Pantanal. 15.40 Mr. Smith gre v Washington (film). 17.30 Od daleč — od blizu. 18.55 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Tamburaši. 21.10 Športni pregled. 21.40 Potovanja. 22.10 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 11.00 Tiskovna ura. 12.00 Vzgojna oddaja. 15.15 Pasje prijateljstvo. 16.45 Cesar in Slavček. 17.15 Risanka. 17.17 Nils Holgersson. 17.40 Klub seniorjev. 18.30 Spomini na Emmericha Kalmána. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Štajerska zmešnjava. 21.45 Religija. 21.50 Sport.

TV MADŽARSKA

8.20 Za otroke. 10.25 Drž. prvenstvo v boksu. 14.20 Zabavna glasba. 15.10 Emile Zola. 3. del. 17.05 Priporočamo naše sporede. 17.30 Nedeljska glasba, tekmovalne primatešve, prenos iz Pannonhaime. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Poročila. 20.05 Govori, zanimalaš me, francoski film. 21.25 Dési Huber Istvan, portret. 21.55 Poročila.

TV KOPER

17.00 — Risanka. 17.30 — Film — ponovitev. 19.00 — Priljubimo tišni — oddaja za slušno prizadeje. 19.30 — Stičišče — Tednik TVD. 20.15 — Odvečno truplo — celov. film, igrajo: Lea Massari, Bernard Blier, režija: Etienne Perier. 21.45 — TVD — sedem dni. 22.00 — Glasba brez meja — Schirley Bassey — 1. del. 22.45 — Dviganje uteži — svet. prvenstvo.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spored slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Športna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.35 TV v šoli: TV koledar, Zagrebški etnografski muzej, Slovensčina, Odmor, Zgodba. 10.00 Poročila. 10.05 Zgodovinska pripovedka. 10.35 TV v šoli (do 12.05). 15.55 Poročila. 17.00 Novo vznemirja, poljudnoznanstvena serija. 18.00 Makedonski muzeji: Muzej Koče Racina. 18.30 Obzornik. 18.45 Mladinski studio. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 I. Stivičić: Strel ob zori, drama TV Zagreb. 21.25 Kulturne diagonalne. 22.10 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Pet petelinčkov, lutkovna serija. 18.00 „Cepelepetelica“, otroška zabavno glasbena oddaja. 18.15 Izobraževalna oddaja. 18.45 Premor. 19.00 Športni grafikon. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Znanost. 20.45 Zagrebška panorama. 21.05 Dnevi slovenske zabavne glasbe '82: Retrospektivni koncert slovenskih skladb (do 21.50).

TV ZAGREB

Prvi program 8.35 TV v šoli. 16.50 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Podvigi družine Petpetelinčkov. 18.00 Cepelepetelato. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Karlovca. 18.45 Mladinski studio. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Slana v cvetu mandelj (drama). 21.15 Izbrani trenutek. 21.20 Paralele. 21.50 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutranja poročila. 9.05 Solska TV. 9.30 Mesto z gubljnih (film). 12.10 Oče in sin. 2.15 A.La. Carie. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, peci. 17.25 Dobro glej. 17.30 Nekoč je bil — človek. 17.55 Spanček Zaspancek. 18.00 Sedmi kontinent. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.10 Profesionalci. 22.00 Vederni šport.

TV MADŽARSKA

Drugi program 18.00 Vidiki. 18.30 Lou Grant. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Princ-regent. 21.10 Na zametnih sledih. 21.50 10 pred 10. 22.20 Kota Zabrislike (film).

TV MADŽARSKA

Ni sporeda

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — Confine Aperto — Oddaja v slov. jeziku. 16.30 — Odprta meja — ponovitev. 17.00 — TV šola. 17.30 — Z nami pred kamero. — TVD — novice. 18.00 — Risanke iz serije Top Cat. 18.30 — Jugo rock — Šarlo akrobata. 19.00 — Aktualna tema. 19.30 — Z nami pred kamero. — TVD — stičišče. 20.15 — Moralist — celov. film igrajo: Alberto Sordi, Vittorio De Sica, režija: Giorgio Bianchi. 21.45 — TVD — danes. 22.00 — Kagchenjunga — dokum. film iz XXX. medn. festivala gorskih filmov v Trentu. 23.00 — TVD — danes.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Pota mladih — Radijski disko klub, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.35 TV v šoli: TV koledar, Narodni heroj Rade Končar, Indija, Zanimivo potovanje, Odmor, Dnevnik 10. 10.00 Poročila. 10.05 Od Dvigrada do Rovinja. 10.35 TV v šoli (do 12.05). 17.10 Mali pingvin, danska otroška serija. 17.30 Pustolovščina, otroška serija TV Beograd. 18.00 Ljudska glasbila in godci na Slovenskem: Zveglja. 18.30 Obzornik. 18.45 Mostovi — Hidak, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost. 19.00 Knjiga. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 I. Stivičić: Strel ob zori, drama TV Zagreb. 21.25 Kulturne diagonalne. 22.10 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Padla z neba, otroška serija. 18.15 Aktualnosti. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Športna sredi. 21.45 TV dnevnik.

TV ZAGREB

Prvi program 8.35 TV v šoli. 16.40 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Zvoki mladosti. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Osijekja. 18.45 Amaterji. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Teme in dileme. 20.50 Moj mali vrabec (film). 22.15 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutranja poročila. 9.05 Solska TV. 10.30 Njegov najboljši prijatelj (film). 12.00 Risanka. 12.10 Sport v ponedeljek. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, peci. 17.25 Dobro glej. 17.30 Nekoč je bil — človek. 17.55 Spanček Zaspancek. 18.00 Sedmi kontinent. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sport v ponedeljek. 21.10 Profesionalci. 22.00 Vederni šport.

TV MADŽARSKA

8.05 in 13.55 Solska TV. 16.20 Vojak Princ, nadaljevanka. 16.50 Za naše zdravlje. 17.00 Hip hop, za cici-bane. 17.25 Pesem doni. 17.55 Iz mrzle v toplo vodo. 18.25 Ob dnevu oboženih sil. 19.30 TV dnevnik. 20.55 Študij '82, kulturni tednik televizije. 21.55 Namenjam, za koriščenje v gospodarstvu. 22.35 TV dnevnik.

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — Confine Aperto (Oddaja v slov. jeziku). 16.30 — Odprta meja — ponovitev. 17.00 — TV šola. 17.30 — Z nami pred kamero. — TVD — novice. 18.00 — Risanke iz serije Top Cat. 18.30 — Jugo rock — Šarlo akrobata. 19.00 — Aktualna tema. 19.30 — Z nami pred kamero. — TVD — stičišče. 20.15 — Moralist — celov. film igrajo: Alberto Sordi, Vittorio De Sica, režija: Giorgio Bianchi. 21.45 — TVD — danes. 22.00 — Kagchenjunga — dokum. film iz XXX. medn. festivala gorskih filmov v Trentu. 23.00 — TVD — danes.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z, 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.35 TV v šoli: TV koledar, Zdravstvo, Otok Hvar, Odmor, Jesenski plodovi: 10.00 Poročila. 10.05 Po sledih partizanskih narodnih pesmi, Risanka. 10.35 TV v šoli (do 12.05). 17.35 Poročila. 17.40 Ciciban, dober dan: Jensen v dolini ribnikov. 18.00 Gusarji kapitana Gancha, brazilska otroška serija. 18.30 Obzornik. 18.45 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 V areni življenja: Franc Komovec-Zigaja. 20.50 Propagandna oddaja. 20.55 Film tedna: Za delom, ameriški film. 22.10 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Padla z neba, otroška serija. 18.15 Aktualnosti. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Športna sredi. 21.45 TV dnevnik.

TV ZAGREB

Prvi program 8.35 TV v šoli. 17.40 Poročila. 17.45 Pala z oblakov. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Gospića. 18.45 Družbene teme. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Športna sredi. 21.45 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutranja poročila. 9.05 Solska TV. 10.35 Pasje prijateljstvo. 12.05 Risanka. 12.15 Teleobjektiv. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Lučke. 17.30 Osutrček. 17.55 Spanček Zaspancek. 18.00 Smučarski tečaj. 18.30 Družinski magazin. 19.00 Avstrija v sliki. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Odhod v negotovost (film). 21.25 Sport.

Drugi program 18.00 Dežela in ljudje. 18.30 Lou Grant. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Ob 60 letnici Gerharda Bronnerja. 21.05 Glasbena scena. 21.50 10 pred 10. 22.15 Kavarerna Central.

TV MADŽARSKA

8.05 in 14.00 Solska TV. 9.55 Delta, pon. 10.20 Igrani film, pon. 11.50 Glasbeni film, pon. 16.30 Rába ETO-Standard Liège, nogometna tekma za pokal evropskih prvakov, prenos iz Győra. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Rdeča zemlja, koprodukcijski film filmskega združenja in dramskega uredništva. 21.40 Sammy Davis show. 22.30 TVD.

TV KOPER

13.30 — Odprta meja — Confine Aperto (Oddaja v slov. jeziku). 16.30 — Odprta meja — ponovitev. 17.00 — TV šola. 17.30 — Z nami pred kamero. — TVD — novice. 18.00 — Risanke iz serije Top Cat. 18.30 — Jugo rock — Šarlo akrobata. 19.00 — Aktualna tema. 19.30 — Z nami pred kamero. — TVD — stičišče. 20.15 — Moralist — celov. film igrajo: Alberto Sordi, Vittorio De Sica, režija: Giorgio Bianchi. 21.45 — TVD — danes. 22.00 — Kagchenjunga — dokum. film iz XXX. medn. festivala gorskih filmov v Trentu. 23.00 — TVD — danes.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi — mi in kultura, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.35 TV v šoli: TV koledar, Klub mladih tehnikov, Institut „Ruder Bošković“, Odmor, Matematika. 10.00 Poročila. 10.05 Človekovo telo. 10.35 TV v šoli (do 12.05). 17.05 Poročila. 17.10 Zbis: Tri predice. 17.25 Zapisi za mlade: Danilo Svara. 18.00 Kabuki — japonsko gledališče, japonski dok. film. 18.30 Obzornik. 18.45 Na sedmi stezi. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Bobu bob. 21.30 Balade, češka balena oddaja. 22.00 V znamenju.

Oddajniki II. TV mreže: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Modro kot pisano, otroška serija. 18.15 Znanost. 18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Insiyang, filipinski film (do 22.00).

TV ZAGREB

Prvi program 8.35 Solska TV. 16.50 Solska TV. 17.40 Poročila. 17.45 Plavo kot pisano. 18.15 TV koledar. 18.25 Kronika občin Splitsa. 18.45 Evrolog. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Minitor. 21.05 Čar igre. 21.50 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Jutranja poročila. 9.05 Solska TV. 10.30 Ce kitu izpolni zob (film). 11.50 Vincent van Gogh. 12.10 Klub seniorjev. 13.00 Opoldanska redakcija. 17.00 Eci, peci, peci. 17.25 Dobro glej. 17.30 Pet prijateljev. 17.55 Spanček Zaspancek. 18.00 TV kuhinja:

tedenski koledar

PETEK, 24. september — Nada SOBOTA, 25. september — Uroš NEDELJA, 26. september — Kozma PONEDELJEK, 27. september — Vincenc TOREK, 28. september — Venčeslav SREDA, 29. september — Mihael ČETRTEK, 30. september — Rafael

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
24. septembra ob 18. in 20. uri ter 26. septembra ob 16., 19. in 20. uri zahodnonemški barvni televizijski film: „MLADI TIGRI IZ HONG KONGA“;
27. in 28. septembra ob 18. in 20. uri italijanski barvni televizijski film: „DEKLE ZA ODDIH“;
29. in 30. septembra ob 18. in 20. uri ameriški barvni televizijski film: „BALTIMORSKI STREL“.

GORNJA RADGONA
24. septembra ob 18. uri hongkonški film: „ČLOVEK IMENOVAN TIGER“ in ob 20. uri ameriški film: „DOBRODOŠLI MISTER CHANSE“;

prodam

GROZDJE (taški rizling in šipon) prodam. Stefan Farkaš, Lendava, Kovačeva 23. Le-292
ZASTAVO 750, letnik 1974, karambolirano, prodam — tudi po delih. Drago Jelen, Ključarovi 44, p. Križevci pri Ljutomeru. In-330 NEMŠKEGA OVČARJA (čisto-krvnega), starega tri leta, brez dokumentov, prodam po ugodni ceni. Mirko Vrščič, Rožički vrh 33, p. Videm ob Ščavnici. M-OP
TRAKTOR STEYR 30 s priključki: jermenico, koso, hrano in obračalnik SONCE prodam. Jože Koter, Kot 15. Le-297
GROZDJE z brajd in otroški športni voziček prodam. Aškerčeva 10. M-3458
DVODELNA IN ŠTIRIDELNA ZASTEKLENA OKNA z roletami poceni prodam. Jože Zamuda, Trdinova 4, Radenci. M-3460
ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1980, odlično ohranjeno, prodam. Telefon 21-878 ali 21-259. M-3461
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan 101. M-3462
20 AROV VINOGRADA (cepljena sorta) prodam. Emil Pap, Marijanci nova hiša. M-3475
VW HROŠČ 1303 S PRODAM. Lipovci 174, p. Beltinci. M-3476
MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 44, p. Tišina. M-3477
NOVA PRAGA ZA ZASTAVO 101 in zastavo 101 po delih prodam. Petanjci 100/A. M-3478
NOVI REZERVOAR ZA PRALNI STROJ, kombinirani štedilnik in koruzo z njive prodam. Lipovci 119. M-3479
TRAKTOR FERGUSON 535 PRODAM. Janez Sani, Dobrovnik 214. M-3448
REZERVNE DELE ZA ZASTAVO 101 prodam. Odranci 38, p. Črenšovci. M-3452
DVOMANUALNE ORGLE SOLTON, LESLI OJAČEVALEC SOLTON, 100 W, pevsko ozvočenje SOLTON, prenosni barvni televizor in 120-basno harmoniko GUERINI prodam. Telefon 069 23-126. M-3455
FORD TAUNUS 17 M, letnik 1970, prodam. Kroška 83, Murska Sobota. M-3457
NOVO VISOKOPRITLIČNO HIŠO v Stavešincih pri Gornji Radgoni (9 x 10 m) v jugoslovansko-avstrijskem obmejnem pasu, voda, elektrika, centralno ogrevanje, garaža, stanovanje takoj vseljivo, opranjeno, s 1000 kv. m. ograjenega in urejenega sadovnjaka, 100 m od asfaltne ceste takoj ugodno prodam. Informacije v večernih urah po telefonu (iz Jugoslavije 994989/786784), telefonski poziv v Nemčiji 089/786784. M-3463
MALE PUJSKE PRODAM. Krog 156. M-3464

ZIDANO HIŠO za rušenje prodam. Informacije ob nedeljah. Naslov v upravi lista. M-3332
NEDOGRAJENO HIŠO v KROGU PRODAM. Informacije: odvetnik Danilo Hari, telefon 23-122. M-3378
ZASTAVO 101, letnik 1974, prodam. Mirko Kosi, Krapje 30, p. Veržej. In-327
LIČKALNIK ZA KORUZO PRODAM. Franc Heric, Vogričevci, p. Ljutomer. In-329
RAZLIČNA OKNA, večje dimenzije, starejši tip, ugodno prodam. Mikloš Kuzniča 29, Murska Sobota. M-3440
SLIVE, večjo količino, prodam. Križevci 144 v Prekmurju. M-3443
ZAMRZOVALNO SKRINJO ŠKOFJA LOKA, 380 l, rabljeno, prodam. Alojz Flisar, Tišina 49. M-3444
MOSKVIČ PRODAM. Ogleđ od ponedeljka do četrta po 15. uri Murska Sobota, Lendavska 13. M-3445
GROZDJE Z BRAJD (mešano), prodam. Lipovci 147, p. Beltinci. M-3446
ZASTAVO 1300 v voznom stanju ugodno prodam. Ogleđ v soboto in nedeljo dopoldne. Tone Jakopič, Partizanska 20, G. Radgona. M-3465
KORUZO Z NJIVE (28 arov) prodam. Kupšinci 46. M-3466
SODA (280 in 114 l) prodam. Franc Granfol, Mladinska 28, Bakovci M-3467
KOMBINIRANI ŠTEDILNIK (2/2) prodam. Telefon 74-612. M-3469
10-ARSKO PARCELO V ČERNE-LAVCIH z vso dokumentacijo in izdanim gradbenim dovoljenjem prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe s ceno pošljite na upravo lista. M-3470
PUJSKE PRODAM. Krajna 33, p. Tišina. M-3471
TROŠENA JABOLKA PRODAM. Franc Hriberšek, Presika 9, p. Ljutomer. M-3473
CINELE PAISTE HI-HAT 2002-14 in 602-20 prodam. Stanko Zorjan, Kocljeva 6, Murska Sobota. M-3474
GROZDJE z brajd prodam. Lendavska 54. M. Sobota. M-3480
ŠKODO 100 po delih prodam. Sani, Kamovci 2, Dobrovnik. M-3481
SVINJO z 11 malimi prašiči prodam. Dol. Bistrica 88. M-3482
TRAKTOR IMT 35 KS registriran do marca 1983 s koso in enoosno prikolico — kiper, prodam. Vaneča 12, Puconci. M-3484
ZASTAVO 101 comfort — letnik 1979 prodam. Naslov na upravi lista. M-3485
APARAT za sladoleđ in stroj za pranje posode prodam. Gostilna Drvarič, Radovci 27. M-3486
RENAULT 12 caravan prodam, delno na ček. Klavniška 7, M. Sobota Tel. 22-986. M-3487
GROZDJE, šmarnico, tridelno okno z roletom prodam. Kodila, Andrejci 14. M-3488
TRAKTOR FE 35 prodam. Ogleđ po 15. uri. Kodila, Andrejci 14. M-3488
GROZDJE na brajda prodam. Polana 23, Puconci, M-3489
R 4 — letnik 1977 prodam. Partizanska 16, Beltinci. M-3492
KORUZO 60 arov prodam. Krog 141. M-3494
DVE KRAVI s telci in grozdje z brajd prodam. Pertoci, Krog 72. M-3495
MOPED TOMOS APN 4M športno opremljen, dobro ohranjen, ugodno prodam. Franc Vičar, Ključarovi 40, Križevci pri Ljutomeru. M-3496
GORICE, 640 trsov, (z zemljo in grozdem) prodam v dobrovniških gorcih. Žitkovci 37, Dobrovnik. M-3497
MALE PUJSKE prodam. Tišina 16. M-3498
DIANO — letnik 1978 — registrirano prodam. Šavel-Lainščak, Stefana Kuharja 7, M. Sobota. M-3504
OJAČEVALEC za kitaro Melodija URAGAN 100 W ugodno prodam. Žitek, Satahovci 17. M-3505
SODE od 300 do 560 l, kad, 700 l, in hidravlično stiskalnice prodam. Magdič, Tišina. M-3506

Dragemu možu in očetu STEFANU MAJCU iz Melince, ki je na delu v Ingolstadt, vse najboljše za 53. rojstni dan, največ pa zdravja z željo, da bi ostal še naprej tako skrben in dober — želijo žena Gizela, sinova Branko in Stefan, hčerki Rosana in Olga z družino ter Boštjan, ki pošilja dedku poljubčke.

Dragi hčerki DRAGICIPERS od Grada ob uspešno opravljeni maturi iskreno čestitajo ter želijo, da se izpolnijo življenjski cilji in da bi bila še naprej tako marljiva — mama, sestra Bernarda ter brata Dušan in Stefan.

SKOBELNI STROJ, kombinirani, prodam. Anton Režonja, Renkovi 43. M-3499
ZASTAVO 750 LE, letnik 1981, prodam. Kropce, Cankarjeva 48, M. Sobota. M-3500
ZASTAVO 750 — letnik 1975 — registrirano do 22. 8. 1983 prodam. Petanjci 95, Tišina. M-3501
GROZDJE z brajd in 50 litrske pletenke prodam. Vrazova 17, M. Sobota. M-3502
OMARO in stenski obešalnik prodam. Juša Kramarja 11, M. Sobota. M-3503
AMI 8 prodam. Horvat, Trstenjakova 51, M. Sobota. M-3507
AVTO, športni MG-MARK IV ZALETEN, ugodno prodam. Kopaljška 31, M. Sobota, tel. 21-239. M-3508
PEČ, tujo, z gorilnikom prodam. Vrazova 14, M. Sobota. M-3509
STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in zemljo v Sebeborcih št. 51 ob glavni cesti prodam. Ogleđ v nedeljo od 9. do 12. ure. Naslov na upravi lista. M-3510
R 4, rabljen, letnik 1976, na novo registriran in dvizna garažna vrata, rabljena, prodam. Informacije: gostilna Kuhar, Moravci. M-3511
ZASTAVO 101 — letnik 1976 — prodam. Vegova 15, M. Sobota. M-3512
PEUGEOT 504 GL — letnik 1976 — odlično ohranjen, ugodno prodam. Naslov na upravi Vestnika, podrobnejše informacije tel. 21-307. M-3513
GROZDJE prodam. Jože Kuzmič, Kroška 8, M. Sobota. M-3514
KAVČ garnituro prodam. Nemčavci 24. M-3515
ZASTAVO 101, prevoženih 2500 km, karambolirano prodam za 60.000 din. Ogleđ: Topolovec, avtomehaničar, Černelavci. M-3517
STISKALNICO za baliranje slame in sena prodam. Satahovci 32. M-3519
TOMOS 90 elektronic prodam. Tomiščeva 8/A M. Sobota, tel. 22-279. M-3420
MALE PUJSKE prodam. Salamenci 64, Puconci. M-3521
KRAVO visoko brejo prodam. Odranci 215. M-3522
KRAVO 8 mesecev brejo, kontrola A, prodam. Turnišče 200. M-3523.
OPEL REKORD D prodam. Krajna 23, Tišina. M-3525
ŠKODO Š 100 nujno prodam za 35.000 din. Naslov na upravi lista. M-3526
MALE PUJSKE prodam. Žitek, Panonska 74, Rakičan. M-3527
HRASTOVE „FOSLINE“ prodam ali zamenjam za borove. Ključite do 14.00 ure tel. 81-145/81-232 ali naslov na upravi lista. In-333
FIAT 125 P po delih prodam. Jože Flajšaker, Ormoška 21/C, Ljutomer. In-341
12 arov VINOGRADA s kletjo in pol dobre bratve prodam. Nedelica 24. Le-301
VINOGRAD z grozdem 13 arov in grozde, prodam. Informacije po 15. uri, Marija Puhan, Bogojna 18. M-OP
FIAT 128 — letnik oktober 1981, prodam. Alojz Verban, Tropovci 61/C. M-3533

NOVOZGRAJENO hišo — skoraj vseljivo — v bližini Ljutomera ugodno prodam. Naslov na upravi lista. In-334
TOVORNI AVTO TAM 6500 kiper z dolgim kasonom, primeren za prevoz pese, registriran do 6. 6. 1983 poceni prodam. Cezanjcevi 17/A, Ljutomer. In-336
DOBERMANE prodamo, „GODEMARSKA“, Godemarci 14, Bučkovci. In-338
PEČ, etažno, za centralno kurjavo EMO 20, novo, prodam. Alojz Županc, Radomerščak 12, Ljutomer. In-339
FORD TAUNUS 1300 XL — letnik 1975, prevoženih 74.000 km, garžiran — dobro ohranjen prodam. Cankarjeva 48, blok, M. Sobota, tel. 23-764. M-3528
PEČ na olje EMO 3 in sod kurilnega olja hitro in ugodno prodam. Matkovič, Kidričeva 2, M. Sobota. M-3429

kupim

KORUZO NA STORŽIŽ, večjo količino, kupim. Branko Kolar, Logarovci 19, p. Križevci pri Ljutomeru. M-3472
REZERVOAR za vodo, malo rabljen, kupim. Suhli vrh 4, Fokovci. M-3493
KAVČ malo rabljen, kupim. Ponudbe na upravo lista. M-OP
TERMOAKUMULACIJSKO peč kupim. Ponudbe na upravo lista. M-OP

zaposlitve

DVA KV ZIDARJA z večletno prakso in delavca takoj zaposlim. Samsko stanovanje zagotovljeno. OD dober. Avsečeva 21, Ljubljana ali po telefonu 061 447-155 od 15. ure naprej. M-MM
KV PEKOVSKEGA POMOČNIKA TAKOJ ZAPOSIM. Hrana in stanovanje v hiši. Pekarna Vidic, Brata Rupar 9, Jesenice na Gorenjskem. M-PO
PRIDNO DEKLE BREZ OBVEZNOSTI ZA DELO V STREŽBI SPREJMEMO. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Batiš, 64263 BOHINJSKA BELA 128. M-OP
DEKLE Z VESELJEM DO DELA V GOSTINSTVU SPREJMEMO. Hrana in stanovanje v hiši, OD po dogovoru. Gostilna Preserje, Kamniška 24, p. Radomlje. M-3447
KV ALI PK KUCHARICO sprejmemo v redno delovno razmerje. OD 15.000 din. Stanovanje in hrana v hiši. Nastop službe 20. oktobra. Pismene ponudbe pošljite na naslov: GOSTIŠČE PRI ŠTEFANU, Rebno 1, 64260 Bled. M-3456

sobe

SOBO V MURSKI SOBOTI, po možnosti s posebnim vhodom, išče

dekle. Naslov v upravi lista. M-3439
OPREMLJENO SOBO s souporabo kopalnice oddam. Naslov v upravi lista. M-3433
OPREMLJENO SOBO, centralno ogrevano, oddam dijakinjama. Bevkova 4. M-3449
ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero, opremljeno ali nepremljeno, od oktobra do aprila iščeta mlada zakonca. Ponudbe na DUH, Zdravstvena šola Rakičan. M-3450
SOBO v Ljutomeru nujno išče pošten, miren fant. K. S. Marles, Ljutomer, Naslov na upravi lista. In-337

razno

LIVARNA BARVNIH KOVIN SE PRIPOROČA ZA OBISK. Tone Gomboc, Pristava 36, p. Ljutomer. M-3453
PREKLIC! Preključujem veljavnost sprave, ŠOLE ZA PRODAJALCE MARIBOR, letnik 1969. Angela Seruga, Žerovinci 40, p. Ivanjko. In-332
OTROKA SPREJMEM V VARSTVO. Naslov v upravi lista. M-3454
Najmodernejša načrta za stanovanjske hiše, lokale, kleti, adaptacije lokalov in nadzor nad delom vam nudi Milan Sošac, dipl. arh., Čakovec. Informacije od 15. ure, tel. 042 813-736. M-3490

V SPOMIN

24. septembra mineva 5 žalostnih let, odkar nas je zapustila naša najdražja mama, babica in tašča

Jolanka Sinkec

in 27. septembra 2 žalostni leti, odkar nas je zapustil naš najdražji oče, dedek in tast

Vlado Sinkec

oba iz Kukeča

Mnogo prezgodaj sta nas zapustila, za vama pa je ostala velika praznina. Pogrešamo vajine tople besede in nasvete, toda obljubljamo vama, da bosta živela z nami, dokler bomo živeli mi, ki smo vaju imeli radi. Hvala vsem, ki se vaju spominjajo, prinašajo rože in prižigajo sveče.

Žalujoci: hčerki Marta in Jolanka z možem ter vnuka Dejan in Tomažek.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in prerani izgubi našega dragega komaj 39-letnega moža, očeta, sina, brata, botra ter strica

Stanka Petroviča

iz Nemčavec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga poznali in imeli radi ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Iskrena zahvala zdravnikom in medicinskemu osebju internega in kirurškega oddelka soboške bolnišnice. Posebna hvala g. duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, vsem govornikom za tople poslovilne besede. Toplo se zahvaljujemo KS Nemčavci, kolektivu podjetja »Sobota« TOZD Obrtništvo, gasilskim društvom, kolektivu Mura ter učiteljicam in učencem 4. in 5. razreda OS

Dane Šumenjak iz Murske Sobote.

Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

Žalujoci: neotolajljiva žena Dragica, sin Simon, hčerka Darja, mama, sestra Marija z družino, brat Stefan z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je končal naš dragi mož, oče in dedek

Martin Hanžič

dimnikar v pokoju iz Lukavec

Iskrena hvala vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetje in vence. Posebno zahvalo izrekamo govorniku za posvilne besede, pevcem za odpete žalostinke, duhovščini za pogrebni obred, GD Lukavec, PGP Ljutomer, DO Dimnikarji Beltince, SAP iz Trbovelj, vsem zdravnikom in strežnemu osebju usesne bolnice v M. Soboti za lajšanje bolečin ter vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so nam izrekli sožalje in nam nudili pomoč.

Žalujoci: žena Rozalija, sinovi in hčerke z družinami

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavec, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Dušan Lopar, Feri Mauček (sport), Vlado Paveo, Stefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gontér Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor), Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: novinarji 21-231, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Čena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem menju je Vestnik oprošen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

V SPOMIN

Mineva leto, odkar nas je tragično zapustil naš najdražji mož in ata

Vili Kočevar

Bil si tako dober, skrben, ljubezni poln in razumevajoč, da solze polzijo zate dan in noč! Dom ostal je le praznina, a v nas neizmerna bolečina. Verjemi naš predragi, da bolečina v naših srcih nikoli ne bo ugasnila, kajti zguba tebe je nepotolažljiva. Najiskrenejša hvala vsem, ki s prinašanjem cvetja in sveč izkazujete spoštovanje do njega.

Globoko žalujoči in neutolažljivi: žena Angela, sin Vilko z družino, hčerka Lidija ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

26. septembra mineva leto, polno žalosti in bolečine, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat, zet in vnuk

Bela Hari

iz Moravec

Ne čas ne solze ne ublažijo težke bolečine ob krutem spoznanju, kako težko nam je brez tebe. Tvoja mnogo prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko rano. S solznimi očmi gledamo tvojo gomilo in se zavedamo resnice, da te ne bo nikoli več med nami. Ostal pa boš v naših mislih in srcih do konca dni.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, tast, dedek in pradedek

Janez Vogrinčič

iz Sebeborec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali številne vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnicam KS Sebeborci za poslovilne besede.

Žalujoči: VSI NJEGOVI

V SPOMIN

26. septembra poteka leto dni, odkar ni več med nami nesrečne

Dragice Dolenc

iz M. Sobote

Pokojnica počiva po svoji želji v rojstnem kraju v Draškovcu pri Čakovcu. V upanju, da jo čaka drobna sreča, je s solzami v očeh in s težko bolečino za vedno zaspala.

Hvala vsem, ki se je še spominjate!

ŽALUJOČI MOŽ

Oh, ti nesrečna cesta kaj si storila, da na svetu najdražje — edinega sina si mi vzela.

V SPOMIN

23. septembra mineva eno leto neizmerne žalosti, odkar je prenehalo biti srce komaj 22. let staremu

Slavku Novaku

iz Moščanec

Oh, kako prazen in tih je dom, nikjer več tvojega glasu, ne smehljaja, kamor koli se ozrem, vse prazno je. Težko je verjeti, dragi sin, da te že eno leto ni in te nikoli več ne bo. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, obiskujete njegov prerani domek, mu prinašate cvetje in prižigate sveče — iskrena hvala!

Neutolažljiva: mama Jolanka

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari oče, svak in stric

Koloman Šoštarec

s Krajne 34

Zahvaljujemo se dobrim sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala GD Krajna in gasilskim društvom iz sosednjih vasi, g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi govornikom in kolektivu TP Potrošnik iz M. Sobote.

Žalujoči: žena Marija, sin Ernest in hčerka Olga z družinama, brata Franc in Alojz z družino iz Avstrije ter ostalo sorodstvo

Od doma dragi mož in ata si odšel, a slutil nisi, da več med nas ne boš prišel.

ZAHVALA

Ob tragični in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata, strica in botra

Stanka Novaka

iz Lukavec

ki nas je v 51. letu starosti po tragični nesreči mnogo prežgodaj zapustil, se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, še posebno Zvonku Blažku in Janku Špindlerju, znancem in prijateljem, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so darovali v dobrodelne namene in ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se za vsestransko pomoč v najtežjih trenutkih kolektivom DO »Ljutomerčan« TOZD Živinoreja in poljedelstvo, TOZD Prevoznništvo, TOZD Kmetovalec Ljutomer, TP »Vesna« Ljutomer, poslovalnica Železnina Ljutomer, DO Mlekopromet Ljutomer, Križevske opekarnice, ZRVS Križevci, OŠ Branko Bemot-Aljaž Križevci, GD Lukavci, Ključarovci in Križevci ter OO ZSMS Lukavci.

Posebna zahvala č. g. župniku in kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala iz Ljutomera, govornikom za poslovilne besede, svaku Slavku in bratu Francu Skuhali.

Lukavci, 11. septembra 1982

Žalujoči: žena Marija, sinovi Slavko, Stanislav in Dušan, mama in očim, brata in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po daljši in težki bolezni nas je v 68. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast, stari oče in brat

Franc Ošlaj

iz Tešanovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala medicinskemu osebju pljučnega oddelka, duhovniku za pogrebni obred, duhovniku za mašo, ki je bila v Turnišču, pevcem za odpete žalostinke, tov. Kočarju za poslovilne besede, kolektivoma Blagovnica — perilo — pletenine in Mlinopek M. Sobota ter vsem sorodnikom, znancem in sosedom za spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena, hčerka Darinka, zet Franc, vnuka Maja in Danilo, bratje Jože, Janez in Martin ter sestra Marija

• Male oglase in zahvale, objavljene v četrtek, sprejemamo še v ponedeljek do 13. ure. Naročniki VESTNIKA imajo pri objavah 20 odstotni popust.

SIMPOZIJ ORTODONTOV V RADENCIH

ZA NADALJNI RAZVOJ ORTODONTIJE

Pod pokroviteljstvom Radenske je bil v Radencih 4. simpozij ortodontov Slovenije in Hrvaške ter 3. zbor ortodontskih delovnih skupin Slovenije, ki ga je pripravila ortodontska sekcija Slovenskega zdravniškega društva. Na zboru je prisostvovalo 115 udeležencev iz Vzhodne Nemčije, Avstrije in Jugosla-
vije.

Udeležence simpozija je najprej pozdravil predsednik slovenskih in jugoslovanskih ortodontov pomurski rojak prof. dr. Ivo Antolič, ki je v uvodni besedi prikazal tudi nekaj diapozitivov o uspešnem zdravljenju. Zatem pa je spregovoril podpredsednik sekcije dr. Evgen Simonka, ki je udeležencem predstavil pomursko pokrajino, hkrati pa tudi orisal razvoj zdravstva

in ortodontije v Pomurju. Med drugim je poudaril, da trenutno dela v Pomurju 965 zdravstvenih delavcev, kar pomeni, da je Pomurje še vedno med zadnjimi v Sloveniji.

V Sloveniji namreč pride 560 prebivalcev na enega zdravnika, v Pomurju pa 1788 prebivalcev. Kljub skromnim možnostim pa so zdravstveni delavci zadnja leta v Pomurju dosegli pomembne rezultate pri spreminjanju zdravstvenih razmer. Začetki ortodontije segajo v leto 1958, kar pomeni, da je to še zelo mlada zdravstvena veja, njen ustanovitelj pa je bil dr. Ivo Antolič, ki ima tudi velike zasluge za njen razvoj v Pomurju in v Sloveniji. Njegovo delo je nadaljeval dr. Martin Toth, sedaj pa ga s sodelavci nadaljuje dr. Evgen Simonka. Da-

nes je ortodontska služba organizirana v vseh štirih pomurskih občinah. V mladinskem zobozdravstvu pa delajo: dva specialista ortodonta, en specialist pedontolog, 16 stomatologov, 17 medicinskih sester stomatološke smeri, trije zobotehniki za ortodontijo in tri višje medicinske sestre, ki se izključno ukvarjajo s preventivno-vzgojnimi ukrepi. S to zasedbo so v Pomurju sposobni po dispanzerskih metodah dela vključiti v zdravljenje okrog 17.000 otrok. Na simpoziju so poslušali vrsto strokovnih predavanj za vse profile zdravstvenih delavcev v tej panogi zobozdravstva. Po mnenju dr. Iva Antoliča pa bi za čim boljše rezultate ortodontskega zdravstvenega varstva otrok in mladine morali rešiti vprašanje kategorizacije anomalij, čakalne dobe, zmanjšanje osipa, delitve in razdelitve dela v ortodontski ambulanti, korekcijo časovnega in kadrovskega normativa in še nekatera druga strokovna in organizacijska vprašanja. To je potrebno, če želimo v ortodontiji preiti od ambulantnega na dispanzerski način dela v vseh regijah Slovenije, tako kot je to že v Pomurju. Preventiva ortodontskih anomalij se namreč začne v bazi.

Na srečanju v Radencih so se dogovorili, da bo ortodontska sekcija Slovenskega zdravniškega društva koordinirala in vodila delo strokovnega izpopolnjevanja. Medicinske sestre stomatološke smeri, ki delajo v specialističnih ortodontskih ambulantah, se bodo izobraževale po programu strokovnega izpopolnjevanja ortodontskih timov prek seminarjev, ki jih organizira klinični vrh v sodelovanju z vodji ortodontskih timov. Podprli so tudi strokovne zahteve zobotehnikov v okviru programa usmerjenega izobraževanja.

Dogovorili so se tudi, da bodo nadaljevali s srečanju specialistov med ortodontsko sekcijo Hrvaške in Slovenije.

Feri Maučec

GASILCI SI TUDI SAMI POMAGAJO

Pri gasilskem domu Ljutomer je že dalj časa vrvež. Kako ne, saj so po dolgih letih načrtov in želje končno pričeli z gradnjo prizidka, v katerem bodo prostori za garaže, delavnice, učilnice in še kaj. Seveda pa vse ne gre naenkrat in tako bodo prizidek gradili v treh fazah. V prvi bodo gradili temelje in pritličje, v katerem bodo garaže in delavnice, druga faza je namenjena nadstropju, v katerem bodo učilnice in stanovanja, v tretji fazi pa bodo finalizirali celoten objekt. Pritličje ima površino 326 kvadratnih metrov, nadstropje pa 193.

Vrednost celotne investicije je po predračunski ceni 2.790.000,00 dinarjev.

Da bi stroške vsaj delno zmanjšali, gasilci pridno pomagajo z ročnimi deli. Tako so za temelje izkopali že 950 kubičnih metrov zemlje, vrednost teh del pa je okrog 200.000,00 dinarjev.

D. L.

NEDELJSKO REKREACIJSKO KOLESARJENJE

Telovadno društvo Partizan iz Križevca pri Ljutomeru je v nedeljo pripravilo kolesarski trim. Lepo vreme in dobra organizacija sta privabila na kolesarjenje preko dvesto kolesarjev. Družinski kolesarski trim je druga večja akcija tega aktivnega društva. Kolesarji so morali prevoziti progo Križevci, Veržej, Banovci in nazaj v Križevce, na končni postaji pri Kamenšnici pa so se pomerili še v kolesarskih spretnostih, metanju kamna in vlečenju vrvi. Ker so ekipe sestavljale vasi, so na koncu skupnega seštevka bili najboljši vaščani iz Borejca, drugi so bili Bučevčevčani in tretji Lukavčani. Ker ne gre brez statistike, še tle podatki: najstarejši kolesar je bil Karel Bežek s 84 leti, njegov konkurent pa Matej Antolin s komaj 5 leti. Pri kolesarkah je bila starosta Pavla Dajčman, ki šteje 68 let, najmlajša pa Jasna Križanič, ki ima 63

let manj. Pa še tale podatek: družinskega rekreacijskega trima se je z največjim številom članov udeležila družina Alojza Ledinska. Kar 5 kolesarjev imajo v družini.

Organizator TVD Partizan

Križevci pri Ljutomeru ljubljaja, da to nikakor ne bo poslednji kolesarski trim in udeleženci verjetno že komaj čakajo naslednjega.

Dušan Loparnik

Nedeljski rekreacijski kolesarski trim je bil prijeten, ne preveč naporen in predvsem množičen. Udeležili so se ga tisti najmlajši in tisti najstarejši.

BELEŽKA

Igre na
srečo in
vzgoja na
nesrečo

Ni kaj, gostinci so si izmislili nekaj posebej imenitnega. V prostoru, ki o bili tako ali drugače namenjeni kulturi, v stari restavraciji Rudar v Lendavi, v neposredni bližini dvojezične osnovne šole Drago Lugarič, so v sicer posebnem prostoru postavili igralne avtomate, na katerih lahko obiskovalci igrajo veliko iger, seveda za denar.

Okoli avtomatov je vedno gneča, denar pa seveda gre v žep tistih, ki so lastniki teh igralnih strojev. Otroci bodo doma seveda povedali, da so denar zapravili za sendviče in sokove. Če je to vzgojno, se nihče ne sprašuje

Kaj bi bilo, če bi v teh ali drugih prostorih tu v neposredni bližini šole postavili trgovine z zvezki in drugimi šolskimi potrebščinami? To verjetno ne bi bilo donosno, kot verjetno ni donosno tudi ta igralnica, saj vemo, da v glavnem, denar pobirajo tisti, ki so lastniki teh strojev, to pa gotovo ni gostinsko podjetje.

Jani D.

Lendavska trgatev se uveljavlja

Gostinsko turistično prireditelj Lendavska trgatev se čedalje bolj uveljavlja in privablja veliko obiskovalcev. Letošnja je bila najbolj pestra doslej, saj so jo popestrili z nastopom folklornih skupin in prikazom vinogradniških običajev in opreme. Tradicija je že, da pisana povorka gre po lendavskih ulicah tja do termalnega kopališča v Petišovcih, kjer je vselej najbolj živahno. Letos so gostinski in turistični delavci povabili na svojo prireditev folklorni ansambel iz Zalaezgerzega, ki je obiskovalcem prikazal pestrost madžarskih narodnih plesov. Kulturno umetniško društvo iz Hlebin iz sosednje Hrvaške je prikazalo podravske plesne, folklorna skupina iz Kobilja pa prekmurske narodne plesne.

Organizatorji prireditve so povabili tudi sodarje, ki so razstavili svoje proizvode in jih tudi prodajali. V Petišovski termi so bili tudi lončarji ki so prodajali pütre in druge lončarske izdelke. Prireditelj se torej iz leta v leto bolj uveljavlja, vendar bi ji bilo potrebno v prihodnje najti še boljše vsebino.

Jani D.

Stirideset članic

Stirideset članic sekcije za družbeno aktivnost žensk iz soboške krajevne skupnosti Park je minulo soboto iz bogatega programa dela uresničilo še eno akcijo. Da bi čim bolj spoznale lepote naše ožje domovine, so se odpravile na izlet v Logarsko dolino. Navdušile so jih njene lepote, še zlasti pa slap Rinka (na posnetku), kamor so se pogumno povzpete tudi starejše. Izlet je uspel, zaključile pa so ga z dogovorom, da v kratkem pripravijo kolesarski trim. (Foto: I. B.)

MADŽARSKA PESA ZA SLOVENSKO ELEKTRONIKO

Z uvozom 30 tisoč ton sladkorne pese preko maloobmejnega prometa bi za 10 dni podaljšali obratovanje tovarne sladkorja v Ormožu. Kot protivrednost bo Slovenija najverjetneje izvozila za 1,2 milijona dolarjev izdelkov elektronske industrije.

Čeprav so kmetijci SV Slovenije in sosednje Hrvaške letos s sladkorno peso zasejali 15 odstotkov več polj kot v letu 1981, zmogljivosti tovarne sladkorja v Ormožu z doma pridelano peso ne bodo dovolj izkoriščene. Da bi podaljšali čas obratovanja tovarne, katere proizvodnja je sezonskega značaja, se tudi letos dogovarjajo o uvozu pese iz sosednje republike Madžarske.

Prič je 20 tisoč ton pese za predelavo v Ormožu preteklo leto uvozila Zunanja trgovina, ABC POMURKA. Že takrat, namreč v letu 1981, so se dogovorili, da bodo na obmejnih območjih Madžarske tudi v prihodnje pridelovali peso za potrebe ormoške tovarne sladkorja. Dogovore o uvozu pese v okviru maloobmejnega prometa nadaljujejo tačas. V sosednji republiki Madžarski je letošnji pridelek sladkorne pese obilen, tako da jim bo ob pokritju potreb domačih proizvajalcev sladkorja ostalo še 50 tisoč ton tržnih viškov sladkorne pese. Madžarska zunanjetrgovinska podjetja, ki jih zastopa AGRIMPEX iz Budimpešte in predstavniki Zunanje trgovine ABC POMURKA, ki je organizacija z največjim maloobmejnim prometom v SR Sloveniji, so

se načeloma že dogovorili za uvoz 30 tisoč ton sladkorne pese iz LR Madžarske.

Res je, da pri dogovorih ni šlo brez težav in da bodo dogovor, če bodo našli skupen jezik, podpisali do konca septembra. Madžarska stran je namreč želela peso izvoziti preko rednega izvoza za Ormožu nima. Po nedavnih dogovorih med predstavniki Agriimpexa in ABC Pomurke pa vse kaže, da bodo pesi uvozili preko maloobmejne trgovinske menjave. Kot protivrednost za 1,2 milijona dolarjev vredno peso naj bi madžarska stran v isti vrednosti uvozila izdelke slovenske elektronske industrije.

Zunanja trgovina ABC POMURKA je leta 1981 v maloobmejnem prometu z Madžarsko v obe strani realizirala promet v višini 4,5 milijonov dolarjev, letos pa računajo, da bo ta promet dosegel še 5 milijonov dolarjev
Boris Hegeduš

Ob realizaciji uvoza 30 tisoč ton pese bi obratovalni čas tovarne sladkorja v Ormožu podaljšali za 10 dni, s čimer bi ob večji izkoriščenosti strojev pomembno prispevali k zmanjšanju obratovalnih stroškov.

Slednje pa še zmeraj ne jamči, da bo domači sladkor cenejši od uvoženega, saj je cena sladkorja letos na svetovnem tržišču zdrknila na 200 dolarjev za tono.

Smrt pod kmečkim vozom

V ponedeljek popoldne je po lokalni cesti med naseljema Zg. Moravci in Andrejci vozil kmetijski traktor brez voznškega dovoljenja 62-letni Janez KODILA iz Andrejca 14, k traktorju pa je imel priključen kmečki voz, naložen z neolupljeno koruzo. Na vrhu tovora sta sedeli 60-letna Sidonija PAPIČ in Kristina KODILA, obe iz Andrejca 14. Med vožnjo se je na prednjem kolesu voza zlomila os, tako pa je PAPIČEVA padla pod voz, se hudo telesno poškodovala in na kraju nesreče podlegla poškodbam.

inles
kombivak
v akciji
varčevanja
z energijo